

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

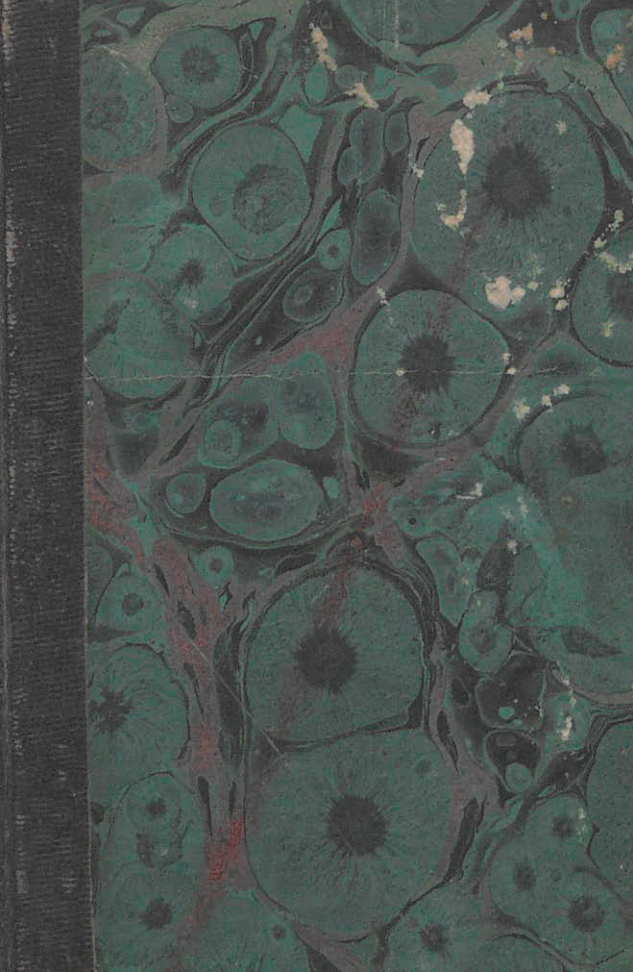
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

2004

Убейте и князя - отца-сына

Раса .

ԿԻՒՆԱՀ ՎԵ ԽԵԼԱՍ

ԻՒԶԵՐԻՆԵ

ՊԻՐ ՎԵՐԴԵՊԵՏ ԻԼԻ ԺՈՂՈՎ ՈՒՐԴՈՒ-
ՆՈՒՆ ՊԵՅՆԵՆՏԷ ՍԻՒԲԵԼԼԷՍԻԼԻԼԻ

ՖԻԿԵՍԵՍԵՒ ԵԼՓ ՏԵՂԼԱՐԸՆՏԵ ՕԼԱՆ ՔԵՕՅ-
ԼԵՐԻՆ ՊԻՐ ՓԵՓԵՍԸ ՖԻԼԻՔՍ
ՆԵՖԻՆ ԹԵԼԻՖԻ

ՍՈՒԼԼԻՖԻՆ ՎԵՐԴԵԸ ԻԼԻ :

ԹԱՊ՝ ԻՔՆՆՃԻ

Printed in Turkey

ԻԶՄԻՐՏԵ

ԿՈՒԼԻԼԵՍՈՎ ԿԻՒՖՖԻԹԻՆ ՊԵՍՄԵ-
ԽԱՆԵՍԻՆՏԵ :

1851

~~48-47~~
36-62

4997-50

Printed in Turkey

ՖԻԼԻՔՍ ՆԷՖԻՆ

ՊԵՐՔԸ

Ֆիլիքս Նեֆ 1798 սենեսինտէ տօղտու .
վէ չօճուղուղունու՝ վալիտէսինին
թէրպիյէսի ալթընտա՝ Սվիչէրատա Ղ'է-
նէվրա շէհրինին եանընտա պիր քէօյտէ կէ-
չիրտի : ()նուն զաթընտա՝ փէք էրքէն պիր
աղըրպաշլըլըգ վէ պիր գավի վէ սապիթ
նիյէթ իսթի՝տատը քէշֆ օլունտու . շէօյլէ
քի , պիհուտէ շէյլէր իւղէրինէ եազըլմըշ
հէփ քիթապլարը՝ վէ հէր տիւրլիւ ալէսգ
էյլէնճէլէրի խօր կէօրիւրիւտիւ : Աքին
քէնտի քէնտիլիյինտէն թահսիլէթտիյի իշ-
պու ֆազիլէթինին ճիւմլէսի վէ գավի հէմ
մոլէքքէտ մէշընպինին եէքիւնիւ իլէ՝ սահիհ
Քրիստոնեայ օլմագտան փէք ուղագ իտի :
Իլք դուլթաուղու սանա՝աթ՝ պիր չիչէք-
ճինին եանընտա չիչէքճիլիք իտի : ()ն եէ-
տի եաշընա վարընճա , պունու՝ համարաթ

վէ ի շքիւղար մէջընկնէ մուգապըգ պիր
 ղայրի սանա՛ւթա թէպտիլ էտիպ՝ ճէնէվ-
 րա գալէ՛սինտէ ա՛սքէրէ նէֆէր եազըլտը :
 ()նտոգուզ եաշընտա՛ պտյաղը նէֆէրլիքտէն
 քիւչիւք զապիթ ըուծպէսինէ չըգտը . վէ
 քէնտի արգատաշլարը քէնտի վադըթլէրինի
 պիհուտէ վէ պօշէյլէնճէլէրէ սարֆ էթմէք-
 տէ իքէն , օ՛ ի՛լմ թահսիլինէ մէշըուլ օլուպ՝
 քէնտինի ի՛լմի հիքմէթի եա՛նի ֆիզիգա ի՛լմի-
 նի էօյրէնմէյէ վէրտի : Աքին օնու՛ չօգքիմ-
 սէլէրին հէլաքինէ պա՛խ օլան շօլ իղվալար-
 տան կէօզէտիպ հըվզ էտէն Ալլահըն լուգֆ
 ու ի՛նայէթի՛ եիւրէյինտէ էօյլէ արզուլարու-
 յանտըրտը քի , պու տիւնեանըն ի՛լմէրի՛ օլ
 արզուլէրի գանտըրմաղա գատիր տէյիլէր
 իտի . վէ Վուրթարըճըմըզըն՝ “Աու սուտան
 իչէն՝ եինէ սուսայաճագ տըր” (էթ. 14)
 տէտիյի սէօզիւն սահիհլիյինի եիւրէյինտէ
 տույտու . հէմ՝ քէնտի ֆազիլէթինին գըյմէ-
 թի՛ Ալլահ ա՛ղիմ ուշանըն նազարընտա նէ՛
 գատար աղ օլտուղունու տույմասընը՝ տախի
 էօյրէնտի : Եիւրէյի պու արզուլէր իլէ տօ-
 լու օլուպ՝ տէրունի պու ըահաթսըզ հալտէ
 իքէն , սըգ սըգ էթտիյի տուա՛ պու իտի .
 “Եա՛ Ալլահըմ՝ էյէրչի սէնի գանըմայօր
 իսէմ տէ՛ ճշմարտութիւն նէ՛ օլտուղունու
 պանա էօյրէ՛թ . վէ քէրէմ ու ի՛նայէթ էտիպ
 քէնտինի եիւրէյիմէ իզհաթ էյլէ” : Աու մին-

վալ իւզընէ՝ եօլտան տիշարը օլանլարը սաճիճ իմաստուլթիւն դարիգինէ իրշատ էտէն Եւլաճ՝ օնուկն նիյազընը գապուլ էտիպ՝ օնուկն սուսամըշ ճանընըն սուսուզլուղունու էպէտի էօ՛մրէ չըգան ապիճայաթ իլէ գանտըրտը :

“Քրիստոս Վայատան տամլայան նէֆիս Պալ տամլալարը” ի՛ւնվանինտէ պիր քիթապը օգուլմասընտան՝ ա՛գլընա պիր չօգ ըջըգ կէլիպ՝ վաֆիր թէսէլլի՛ պուլտու . վէ իշպուլ քիթապըն վասիդասը իլէ Վուլթարըճըյը պուլմաղա իրշատ օլուպ արթըգ օնու՝ քէնտինին Ե՛ղիզ Վէլամընըն իչինտէ արամաղա պաշատը , վէ աղ վագթըն իչինտէ՝ գըշլատա վէ խասթախանէտէ պիր չօգ ֆայիտէ իլէ՝ “Կաչա չըգմըշ Քրիստոսու” (ա՛ Կալիւն, ա՛ 23) վա՛ղ էթմէյէ պաշատը , շէօյլէ քի՛ արգատաշլարը օլան ա՛սքէրլէրին արասընտա քէսպ էթտիյի ի՛թիպարա՝ զապիթլէր չասէտ էտէրլէրիտի : 1819 սէնէսինտէ՝ ա՛սքէրի քիսվէթինի պիր եանա պրաղըպ՝ քէնտինի պիւթիւն պիւթիւնէ Եւլտարանըն վա՛ղընա՛ վէրտի , քի օնտան սօնկրա արթըգ պուկնու՝ էօ՛մրիւնիւն էն ա՛ղիմ մասլաճաթը սայարըտը . վէ վագթընը ի՛լմ՝ թէֆթիշլէրինտէ՝ եախօտ ֆայիտէսիզ մուպաճիսէլէրտէ կէշիրէճէյինէ՝ Ե՛ղիզ Վիթապլարըն պիր գարաֆընը պիր զայրի գարաֆը իլէ բուպար էտէրէք՝ չօգ զայրէթ վէ իճթիմամ՝ վէ թա՛

զիմիլէ՝ Մատուածաշունչուն մէջգինտէ մէջ-
դուլ օլմագտա կէջիրիրիտի . վէ պունտան
պէօյլէ՝ կիւնտէն կիւնէ օնուն ըուհունու
տահա տէրին վէ տահա էյի անկլամագտա
օլուրուտու :

Րապպըն Փատիշահըղընը իլէրի կէօ-
թիւրմէյէ օլան ղայրէթինէ՝ էն փաք մու-
հապպէթի վէ լէդաֆէթի իլավէ էթմէսի սէ-
պէպի իլէ , Շէնէվրա շէհրինին ճիվարըն-
տա օլան էվէրին ճիւմլէսի օնու գապուլ
էթմէյէ հաղըր իտիլէր . վէ հէր կիթտիյի
էէրտէ՝ Քրիսթիանըղըն բարեպաշտըգ ըու-
հու եայըլըրտը : Մլահըն Փատիշահըղընա
պիր ճան գաղանըլաճագ օլտուղու թագտիր-
տէ քէնտինէ կէլէն շաղըրգ՝ ըահաթըղը վէ
սաղըրը խուսուսունտա պիլէ օնու պիդայտ
էտէրիտի , վէ խըզմէթի էսնասընտա գարշը-
սընա չըգան աղըր միլէթլէրին աճըսընը պի-
րաղ ազալթմաղա եարտըմ էտէրիտի : Սու-
հապպէթին վէ սահիհ իմաստութիւնուն
փունկարլարը իման տըր . կէրչէքտէն ազատ՝
Րապպըն ազատ էթտիյի քիմսէ՝ տիր . օլ
քիմսէ քէնտի մէնֆա՝աթընը արամաղ , քիմ-
սէնին հագգընա քէօթիւ տիւշիւնմէզ , վէ
քիմսէնին իւղէրինէ հիւքմ էթմէզ , օլ քիմ-
սէ՝ Փըրգա իտտիա՝սընտա օլան ըուհու գըս-
սա քիմսէլէրէ ույմագտան փէք ուզագ տըր .
վէ Քրիստոսուն քիլիսէսինի նիզա՝ վէ այ-

ընթաց կէթիրէճէք հէր շէյտէն ա'գըլանէ սագընըր : 'Աէֆ' քէնտի խըղմէթինին ճիւմէ էյամընտա պու սահիհ 'Բրիստոնեայ աղատըղընըն բուհունու պէյան վէ աշիքեար էյլէտի :

Շէնէվըանըն ճիւարընտա վէ օլ էգրաֆտա օլան սանճագլարտա' պու գատար չօգ պէրէքէթ իլէ իլէրի կիտիպ մէյվէտար օլան էմէքլէրինէ' շիմտի պիր տուրղունլուգ կէլտի. Նրէնօպլ նամ շէհրտէն պիր եկեղեցական' պիրաղ վագըթ պիր զայրի մահալէ կիտէճէք օլտուղունտան' օնու տա'վէթ էթմէյիլէ , տա' վէթինի գապուլ էտիպ' շաղլըգ իլէ օլ շէհրտէ օնուն եէրինէ 'Աետարանը վա'ղ էթմէյէ կիթտի : 'Պու վագըթտա վալիտէսինէ պէօյլէ եաղմըշտը . "Սաղմոստա մարգարէնին երլարըմըղտան էօթիւրիւ ' () նլարըղարգ էտէրսին' տէտիյի հէր վէճհիլէ տօղրո'լ տուր . լաքին 'Ալահա համտ ու սէնալէր օլսուն քի , պու երլարըմըղըն զարգ օլտուղուսուլարըն հանկը տէնիղէ ագտըղընը վէ պիղինէրէյէ սիւրտիւլիւնիւ պիլիւրիղ . վէ շաղլըգ իլէ պունու պէքլէրիղ : 'Պու ըթարըճըսը օլմայան տիւնեալի քիմսէ' էօ'մրիւնիւն սա'աթլարընըն կէշտիյինի' գապահաթը իչիւն գաթլէ հիւքմ'օլունուպ աղ վագթըն իչինտէ գաթլ օլունաճագ պիր քիմսէնին քէնտի էօ'մրիւնիւն կէչէն տագըգալարընը սայտը-

ղը բաճաթսրղըրդ իլէ ճիսապ էթմէլի տիր .
 լաքին Վրիստոնեայ՝ իղլաղը չըգմըլ պիր
 սիւրկիւն ատէմ կիպի տիր , քի թէղ եօլա
 տիւշիւպ՝ էվինէ եէթիշէճէյի սա՛աթը շաղ-
 լը՛ղըլա պէքլէր՝ : Լաքին Արէնօպլ շէճրին-
 տէ պոլլոլնան պօշ վէ տիւնեալի բուճ վէ
 մաղըրոլլոլգ վէ սէֆա՛աթ մուճապպէթի՝ օ-
 րատա Վւետարանըն վա՛ղընա պէօյիւք էն-
 կէլ օլտու : Զապիգաթ օրատա օգատար աղ
 սաճիճ վէ սաղ բարեպաշտու թիւն նիշանէ-
 լէրի վար իտի քի , Աէֆ օլ մաճալի պիր բու-
 ճանի մէղարլըգ կէօղիւ իլէ պագարըտը , վէ
 էօլիւլէրի Վլաճա իման էօ՛մրիւնէ ույան-
 տըրմաղա՝ քէնտինին օրատա տուրա պիլէ-
 ճէյինտէն զիյատէ վագըթ լաղըմ՝ ըտը :

Լաքին Աէֆ՝ պու շէճրտէ կէչիրտիյի
 զէմանըն էսնասընտա՝ ճաղգ էտէճէք փէք աղ
 շէյէ բասթ կէլտի իսէ տէ , օնտան սօնկրա
 քարոզիչի կէլէնէ գատար օնուն եէրինէ վա՛ղ
 էթմէյէ կիթտիյի Վլի տաղլարընտա օլան
 Ս՛էնս գաղասընըն քէօյլէրինտէ՝ օնուն էմէք-
 լէրինէ զանիմէթ իլէ պէրէքէթ իճսան օլու-
 նուպ՝ օլ պիգայտ քիլիսէլէրէ պիր եէնի էօ՛-
 միւր կէլտի : Զէր եէրտէ էօ՛մր էքմէյի
 իչիւն պիր եէնի իշթաճ փէյտա օլտու . ճէր
 գարաֆտան խալգ՝ Վւետարանըն էմին վա՛ղ-
 ճըսընըն էգրաֆընա իւշիւպ՝ նասիճաթ՝
 տէրս՝ թէսէլի վէ եարտըմ տիլէրլէրիտի :

Խաղաղքն պու հաճէթլէրինի տօլտուրմաղա՝
 վէ օնուն՝ ինսանրն դապիա՝ թը պայաղը չէքէ-
 պիլէճէք զահմէթտէն չօգ զիյատէ օլան չէք-
 տիյի զահմէթլէրէ տայանմաղա՝ Ալլահըն
 լուգֆուլտա՛ն զայրի օնու հիչ պիր շէյ գա-
 տիր էտէմէզիտի : Աիրինէ եազայօր քի, “Չօգ
 տէֆա՝ կիւնտէ օն ալթը սա՛աթ սէօյլէմէյէ
 մէճպուր օլույօրում . վէ պէօյլէ իքէն նէ՝
 կէօքսիւմ դութուլուր , նէ տէ սէսիմ գըսը-
 լըր : Էմ չօգ տէֆա՝ տախի Աիրակի կիւ-
 նիւնտէ պիր գաչ սա՛աթ եօլճուլուգ էթմէ-
 յէ մէճպուր օլույօրում , շէօյլէ քի պէշ ալ-
 թը քէրրէ վա՛ղ էթմէյէ դատիր օլայըմ :
 Այէրչի պէյկիր զայի՛ֆ օլտուղու վազըթ
 գօչու եալաշ եիւրիւյօր իսէ տէ՝ Ալլահըն
 իշի տուրմայըպ իլէրի կիտէյօր : Աքին պէ-
 նիմ տէրունիմտէքի գուրագլըգ հէր նէ՝ գա-
 տար պէօյիւք իսէ տէ , Փէտէրին մուհասպ-
 պէթինի պէյան էթմէքտէն վազ կէլմէյիմ :
 Չէօլտէ գուրու գայատան սու Փըշգըրտա-
 տան գուվվէթ՝ պէնիմ քէնտի սուսուզլու-
 ղումու սէօյիւնտիւրէճէք քէնտիմին պիր
 տամլա պիլէ սույում՝ եօ՛ղ իսէ տէ՝ հէման օ
 գուվվէթ պէնիմ կէօքսիւմտէն տախի ապի-
 հայաթ չըգարտա պիլիր” :

()նուն չէքտիյի էմէքլէրինին մէյվլէլէրի
 թէղ աշիքեարէ՛ օլտու . Աիրակի կիւնլէրին-
 տէ տիւնեա էյլէնճէլէրի իչիւն օլ անէ գա-

տար ճէմ՝ օլմագտա օլան ճէմի՛յէթլէրին
 պա՛ղըսը թէրք օլունուպ՝ օնլարըն եէրինէ
 տին ֆայիտէսի քէսպէթմէք իչիւն ճէմի՛յէթ-
 լէր փէյտա օլտու , պօշ քիթապլարըն եէ-
 րինէ՝ Լստուածաշունչ օգունմաղա պաշլան-
 տը , կէնճլէր եէյիպ իչմէյէ վէ բագս էթմէյէ
 ճէմ՝ օլաճագլարընա պէտէլ՝ Լլլահըն Վէ-
 լամընտան նասիհատ տինկլէմէք իչիւն ճէմ՝
 օլմաղա պաշլատըլար : **Նէֆ**՝ հէր նէրէտէ
 վա՛ղ էտէյօր իտի իսէ , խալգ օրատա սիւ-
 րիւ սիւրիւ դօփլանըրլարըտը , վէ չօգ տէ-
 ֆա՛ կըրաֆ քէօյլէրտէն չօգ դօփլանան խալ-
 գըն սէպէպլինտէն՝ տէրէլէրտէ եախօտ տաղ-
 արըն թէփէլէրինտէ կէօյիւն գուպպէսի ալ-
 թընտա վա՛ղ էթմէյէ մէճպուր օլուրուտու :
Նէֆ նագլ էտէր քի , իսթիարլար՝ օլ հա-
 լածումուն էսքի զէմանլարընը խաղըլարը-
 նա կէթիրիրլէրիտի , քի խալգ հավանըն պօ-
 զուգլուղունա պագմայըպ՝ կէճէլէյին գար
 դըյամէթտէ վէպուղու հավատա տաղլարը
 աշարագ չօգ սա՛աթլըգ եօլ կիտէրլէրիտի ,
 քի չէօլտէ Լլլահըն ի՛պատէթի իչիւն ճէմ՝
 օլան ճէմի՛յէթէ վարսընլար , վէ տէրլէր ի-
 տի քի , շիմտի զէմանէ ատէմլէրի թէնպէլ
 վէ եիւրէքսիզ օլտուլար :

Պա՛ղը էհվալին սէպէպլինտէն 1823 սէնէ-
 սինին էվախըրընտա չօգ դասավէթ իլէ պու-
 մահալի թէրք էթմէյէ մէճպուր օլտու : Ա՛ է

օլ զէման օնու տա՛վէթ էթտիքէրի մահալ-
 էրտէն էն զահմէթլի վէ կէօրիւնիւրտէ էն
 փէնասընը սէչտի : 'Աէֆին վարըպ' էօմրիւն
 'Քէլամընը վա՛ղ էթմէյէ գարար գըլտըղը
 խալգ' եիւքսէք Ալի տաղլարընտա սաքին օլ
 Փագըր չօպանլար իտի, քի օնլարըն աթալա-
 րը ալթը իւղ սէնէտէն իլէրի՝ դուծտուգլա-
 րը փաք Աւետարանըն իմանընը գալի սագ-
 ւատըգլարընտան գօվալանմալէրի իլէ՝ Փամի-
 լեալարը իլէ թէրքի տիւնեա էտիպ օլ սարպ
 վէ իւղէրլէրինէ սայքի չըգըլմաղ կիպի օլան
 եիւքսէք տաղլարըն արալարընա վարմըջըտը-
 լար : ()Նլար պիր քէօյտէ տէյիլ իտիլէր ,
 քի եկեղեցական վարըպ սիւրիւսիւնիւն օր-
 թասընտա սաքին օլարագ՝ օնլարը ի՛պատէթ
 իչիւն քիլիսէյէ ճէմ՝ էթսին . լաքին օնլար՝
 թէփէլէրի էպէտէն գար իլէ էօրթիւլիւ պիր
 տաղիսթան մահալտէ պիր չօգ մէսաֆէտէ տա-
 ղըլմըջ քէօյլէրտէ իտիլէր , քի օնլարըն ճիւմ-
 լէսինի կէօրմէսի՝ պիր չօգ կիւնլիւք վէ հաֆ-
 թալըգ եօլ կէզմէյէ իգթիզալը պիր խըզմէթ
 իտի : Ալի տաղլարըն արալարընտա օլան օն-
 լարըն պու էվլէրինէ պիր վէճհիլէ էվտէյէ-
 ճէք եէրլէրի եօղուտու . զիրա չօղու օճագ-
 սըզ վէ փէնճէրէսիզ ինլէր իտի : 'Վըշ վագ-
 թընտա հայվանլար վէ ինսանլար եէտի այ
 պիր տամ ալթընտա պէրապէր օթուրուր-
 լարըտը . շէօյլէ քի՝ խալգըն սաքին օլտուգ-

լարը էվէր՝ իչինտէ պիրիքէն չիրքէֆ երլտա պիր տէֆա՝ գալորրլըր ախըրլար իտի : ()նլարըն դա՛ամը վէ կիյիմլէրի տախի՝ էվէրի գատար ֆէնա վէ փիս իտի : Չամտար ունունտան օլան էքմէքլէրի փէք գապա պիր շէյ իտի : Սասթալըգ վագթընտա՝ եագընտա խասթայա պագաճագ պիր հէքիմ եօղուտու , վէ քէնտիլէր տախի խասթայա միւնասիպ պիր շէյ հաղըրլամասընը պիլմէղլէրիտի . խասթա իչիւն պիր չօրպա եա պիր արփա սույու փիլիւմէսի պիլէ օնլարըն պիլլի վէ մա՛րիֆէթլէրինտէն իւսթիւն պիր շէյ իտի : Պիր փէք տար վէ տէրին տէրէ իչինտէ պիր քիւչիւք քէյ վարըտը , քի օրատա կիւնէշ երլտա ալթը այ կիւճիւլէ կէօրիւնիւրիւտիւ : Պու մահալին սաքինլէրի՝ ատէմ եիւղիւ կէօրմէյէ պու գատար ալըշմըշ տէյիլլէր իտի քի , Նէֆ օնլարը իլք կէօրմէյէ կիթտիյի զէման՝ ճիւմլէսի չէրկէլէրինէ գաչտըլար , վէ պախուսուս չօճուգլարը՝ եապանճը քիմսէլէրի կէօրիւնճէ դայէթ չօգ գօրգարլարըտը : Պու մահալլէրին մէքթէպ խօճալարը օլ գատար ճահիլ իտիլէր քի , օնլար սայիր մէմլէքէթտէ օլ տէրէճէ աղ ի՛լմ իլէ.քիմսէլէր՝ դայէթ կէրիտէ գալմըշ չըրաղլար սայըլըր : ()նլարըն՝ գըշըն ալթը այ մէքթէպ դութտուգլարը վագթթ իչիւն՝ իւճրէթլէրի պիր Նուիտօր ալթուսու՝ եանի 100 դուրուշ գատար .

իտի . չիւն քի օլ դարափլարտա եազըն մէք-
թէպ' իշիտիլմիշ պիր շէյ տէյիլիտի :

Լյէր պիր քիմնէ՝ Լլի տաղլարընըն պու-
եապանի տէրէլէրինէ սատէճէ տիւնեալի
ի'լմ' թա'լիմ վէրմէք մերամը իլէ վարմըշ օլ-
սայըտը , պու եապանի մահալլէրին սաքին-
լէրինի եալընըղ պիր նազար էթմէսի՝ օնու-
պիւ թիւն իւմիտինի գադ' էթտիրիպ կէրի չէ-
վիրմէյէ քիֆայէթ էտէրիտի : Լաքին 'Աէֆէ
էյլէ կէլմէտի . օ օրայա՝ հէր ինանանա խէ-
լասէ գուվլէթ օլան Լլետարանը կէօթիւր-
տիւ . օնու-մերամը՝ զայպ օլմուշու արամա-
ղա վէ գուրթարմաղա կէլէնի վա'ղ էթմէք
իտի . վէ պու սէպէպտէն՝ քէնտինի շազլըգ
իլէ վէ ի'թիմատ իլէ իշ կէօրմէյէ վէրտի :
Խաչըն թա'լիմինի վա'ղ էթմէսի իլէ՝ իշպու-
տէրէլէրին թէսէլլիճիսի՝ խայըրիտահլէրի վէ
բարեկարգիչլէրի օլտու : Զիչ պիր իշ օնու-
սատըգ վէ ա'ղիմ զայրէթինի քէսէճէք տէ-
րէճէտէ օգատար միւշքիւլ կէօրիւնմէղ իտի :
()նու-քէնտի Վուրթարըճըսընա մու-
հապպէթինտէն սատրը օլան գօնշուսունա
մուհապպէթի՝ հէփ կէրի տուրանլարըն վէ
զըտտ կէլէնլէրին եիւրէքլէրինի գաղանըպ
պիրլէշտիրիտի : Պու խալգա՝ վագըթ պէ
վագըթ քարոզիչլիք՝ խօճալըգ՝ մի՝ մարլըգ վէ
չիֆթճիլիք էտէրիտի . վէ ճիւմլէսի՝ Լլահա-
մուհապպէթինին մէյվէսի իտի : Զօդ տէֆա՝

պիւթիւն կիւն սապահտան ախշամա գատար
էվտէն էվէ էօյրէթմէյէ վէ թա'լիմ վէրմէ-
յէ մէշղուլ օլտուգտան սօնկրա՝ կիւնտիւ-
ղիւն էգրաֆ տաղլարտա սիւրիւլէրինի կիւ-
տէն վէ դաշ քէսմէյէ եախօտ սայիր խըղ-
մէթ իլէ մէշղուլ օլան չօճուգլարը ճէմ՝ է-
տիպ՝ կէճէնին պիր չօգ վագթընը օնլարա
խէլասըն ճշմարտութիւնլարընը վա'զ էթ-
մէքտէ սարֆ էտէրիտի :

() նուն պու գատար գայղուլարընտան
սօնկրա՝ ճէմա՝աթընըն տիւնեայէ տայիր
հաճէթլէրինէ տախի պագմաղա վագթ պու-
լուրուտու . զիրա օ՝ հէր վէճհիլէ օնլարը
րահաթ վէ սա՝ատէթլու էթմէյէ չօգ արղու
էտէրիտի : Լյէր օլ զէմանէ գատար վա-
րըլմաղ օլան պիր մահալէ եօլ՝ եա պիր եէր-
տէ պիր սու եօլու եափըլմաղա՝ եախօտ մահ-
սուլ վէրմէղ պիր եէր թիմար օլուպ մահ-
սուլտար եափըլմաղա իգթիղա էթսէ իտի ,
Նէֆ՝ սատէճէ նասիհաթ վէրմէյէ վէ թէր-
թիպլէր կէօսթէրմէյէ տէյիլ՝ իլլա իշճիլէրին
պաշընա կէհիպ իշ պիլէ իշէմէյէ հազըր ի-
տի : Ֆէնա էսքի ուսուլէրինէ գավի եափըլ-
մաղըլա պիր եէնի էյի ուսուլուն իճատընա
չօգ սըգընթը կէօսթէրտիքլէրի իշիւն՝ հէր
պիր պաշըլըճա իշտէ իլք էլ գօյան օ՝ իտի .
վէ պու մինվալ իւղըէ պիր դարաֆտան ի՝պ-
րէթի իլէ օնլարը իշէ զալրէթլէն՝ իրիր իտի ,

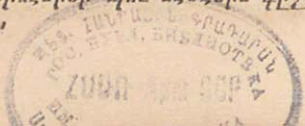
վէ օպիր դարափտան՝ օնլար իլէ րուհանի սէօհպէթլէր սէօյլէշմէյիլէ , իշլէրինի պիր րուհանի պէրէքէթ փուլնկարընա թէպտիլէ տէրիտի : () Լ ֆուգարա չօպանլարա՝ դա՝ աւլարը օլան սէպղէվաթը տիքիպ թիմար էթմէյէ պիր եէնի ուսուլ էօյրէթտի . վէ պու մինվալ իւզըէ օնլարըն դա՝ամը հէմ տահա պօլ հէմ տահա էյի օլմաղա վէսիլէ օլտու : () Նլարա՝ սաքին օլտուգլարը խանէլէրինին եափրսընը փէք իգ թիզալը օլան էյիլէթմէսինէ եօլար կէօսթէրտի . վէ խասթալար իշիւն հաֆիֆ վէ էյի դա՝ամ հաղըրլամաղա էօյրէթտի : Վըշըն օլ դարափլարը դար պասըպ՝ քէօտէն քէօյէ կէզէրէք խալըր զիյարէթ էթմէյէ գատիր օլամատըղընտան՝ հէփ աշըգկէօղ տէլիգանլըլարը քէնտի օլտուղու մահալէ՝ ճէմ՝ էյլէտի՝ քի օնլարա ֆայիտալը ի՛լմլէր էօյրէտէ , վէ խուսուսա օնլարա Վւետարանըն ճշմարտութիւնլարընը թա՛լիմ վէրէ , վէ պուլնտան պէօյլէ մէքթէպ խօճալարը օլմաղա՝ վէ քէնտի պուլուլնտուգլարը մահալէրտէ Վւլահըն լուգֆուլնու տահա զիյատէ ֆայիտէ իլէ շէհատէթ էթմէյէ գատիր օլալար :

Վէֆ պիր մահալտէ տէյօր քի , “ Հէր կիւնիւ իւչէ թագսիմ էտէրիզ . պիր գըսմը՝ կիւնէշին տօղմասընտան էօյլէնէ պիր սա՝ աթ գալանատէք տիր , իքինճիսի էօյլէնտէն

անշամատէք՝ վէ իւշիւնճիւսիւ անշամդա՝
 ամբնտան կէճէ եարբսընա պիր եա իքի սա՝
 ամ գալանատէք տիր . վէ պու մինվալ իւղ-
 րէ հէր պիր կիւնտէ օն տէօրթ եա օն պէշ
 սա՝ամ տէրս վէ թա՛լիմտէ սարֆ օլունու-
 յօր՝ : Ա) ու դարաֆլարտա էմէքլէրինին վա-
 սիգասը իլէ Մ,ւ ետարանըն պու գատար գա-
 պուլ օլունուպ՝ Լ՝ օմիւր էքմէյի իշիւն խալգ-
 տա պէօյլէ պիր ա՛ղիմ՝աճլըգ փէյտա օլտու-
 ղունու կէօրտիւյիւնտէ , օնուն եիւրէյի նէ՛
 գատար շաղլըգ վէ ֆէրրահլըգ իլէ տօլմուշ
 օլմալը տըր : Մ,ւահըն Րուհու՝ պիր չօգ ճան-
 լարը եէնի պիր է՛օմրէ ույանտըրտը . թէն-
 պէլիք՝ սէրխօշուգ՝ վէ նիզա՝ թէօհմէթլէ-
 րի վէ գապա թէն սէֆա՝աթլէրի եալաշ
 եալաշ ղայպ օլմաղա պաշլատըլար , վէ օն-
 լարըն եէրինէ իքիւզարլըգ՝ այրգլըգ՝ վէ սէ-
 լամէթ վէ Րապպտա պիր ֆէրրահլըգ կէօ-
 րիւնմէյէ պաշլատը : () Լ ճանիպլէրտէ պու-
 լունան ֆամիլեալարը՝ մուհապպէթին պաղը
 իլէ պիրի պիրի իլէ պաղլամաղա պաշլատը ,
 վէ պիրի պիրինի իմանտէ մա՛մուր էթմէնին
 հէմ Րապպըն ի՛լմինտէ թէրագգա պուլմա-
 նըն արղուսու կէրէք իսթիարլարըն վէ կէ-
 րէք կէնճլէրին արասընտա եայրլտը : Եիւք-
 սէք եէրլէրտէ ըրմագլար՝ վէ վատիլէրին օր-
 թասընտա փունկարլար աշաճաղըմ . . .
 Ա իսիսղ (եէր) սէվինիպ նէրքիս կիպի չի-

չէքլէնէճէք : Եսայ . խա . 18 . վէ լե . 1 :
 Պոռնլար՝ վէ պոռնոռն կիպի վա՛տէր՝ պոռն-
 ճէ սէնէլէր քարոզիչսիզ գալան պոռ մահալ-
 լէրին իւզէրինէ թէքմիլ օլմաղա պաշլամըշ
 կէօրիւնիւրիւտիւ :

Նէֆին պոռ եապանի սէմ թլէրտէ չէքտի-
 յի էմէքլէրինին մէյվէլէրի աշիքեար օլ-
 տուգճէ՝ օնոռն տախի շազլըղը վէ Բապպ
 իշիւն ղայրէթի արթարըտը . վէ Նլահըն
 պոռ էմին վէ հալիմ գուլու՝ վա՛ղ էթտիյի
 Նւետարան իլէրի կիթտիքճէ, օտախի Վը-
 րիստոսոռն խըզմէթինտէ քէնտի ճէհտինի
 արթըրըրըտը : ()նոռն գապիա՛թտէն սաղ
 վէ գապի վիւճիւտիւ՝ ա՛լէսսէվի ինսանըն
 գուլվէթինտէն իւսթիւն կէօրիւնէն պոռ է-
 մէքլէրէ սէքիզ սէնէ գատար տայանտը : 1826
 սէնէսինտէ իպթիտա մի՛տէսինտէ պիր զա-
 յի՛ֆլիք տույտու . վէ պոռնոռ՝ օլ եէրլէրտէ
 եէմէք փիշիրմէք իշիւն գուլանտըզլարը
 պագըր թէնճէրէլէրին նափաքըղընտան ա՛-
 րիզ օլմուշ պիր շէյ զանն էթտի : Պոռ զա-
 յի՛ֆլիյի էվվէլա քիւչիւք պիր շէյ սայըպ՝
 Նլահըն պոռ գատար պէրէքէթլէտիյի պիր
 թարլայը պըրագմաղա հագգը եօգ տիւշիւն-
 տիւ : Մէքթէպ խօճալարը հազըրլամագ
 խոռտուսոռնտա գուրմուշ օլուպ կէչէն գըշն
 իճրասընա պաշլամըշ իտիյի թէրթիպլէրին
 հոսոռլէ կէթիրմէսինի՝ պոռ սէնէնին գըշ է-

յամբնտա քէնտինէ իշ կիւճ էյլէտի . լաքին չօգ գասէվէթ իլէ անկլատը քի , տէրս վէրմէքտէ՝ էվվէլիսի գատար տայանամազլիտի , վէ մի՛ տէսինին զայի՛ ֆլիյի օլ տէրէճէ արթտը քի , էն հաֆիֆ դա՛ամ՝ պիլէ օնա սանճը վէրիւրիտի :

1827 սէնէսինին իլք պահարընտա եինէ օնու՛ն շայիրտլէրի տաղըլտը , վէ քէնտիսի եինէ ճէմա՛աթլարընը զիյարէթ էթմէյէ՛ վէ ա՛տէթ իւղըէ քիլիսէլէրտէ վա՛ղ էթմէյէ պաշլատը . լաքին պու էսնատէ խասթալըղը արթմաղըլա պիր եէրտէ պիր գաչ կիւն գալմաղա մէճպուր օլտուղունտան՝ աշիքեար անկլատը քի , պու ֆագիր տաղըլլար օնա օլան պիւթիւն մուհապպէթլէրի իլէ խասթալըղընա վէրմէյէ գատիր օլամատըղլարը եարտըմը՝ վարըպ պիր զայրի եէրտէ արամալը : Ա՛օ՛մրիւնիւ՛ եալընըղ Վ՛րիստոսուն խրղմէթինտէ սարֆ օլունտուղու զէման դըլմէթլի սայան պիր քիմնէյէ՛ պու եօլու դութմաղա մէճպուր օլմասը չօգ աճը վէրտի . վէ սէվտիյի ճէմա՛աթընտան այրըլմագ միւլահաղասընտան հասիլ օլան գասսավէթի՛ խալգըն օնա կէօսթէրտիքլէրի գայղու՛ վէ տէրտի իւղիւն կէօսթէրտիքլէրի աճը՝ չօգ զիյատէ՛ օլուրուտու : ()նուն խաղրընը սօրմագ վէ օնա էլլէրինտէն կէլէն եարտըմը սուլմագ իւղիւն՝ օնուն քիլիսէլէրինին ժողովուրդուն .

տան չօգ. քիմնելէր պիր դաչ կիւնլիւք եօլ-
տան կէլիրլէրիտի : Պիր կիւն՝ քէնտիսինի
փէք Ֆէնա հալտէ տույմուշ իքէն, էգրաֆըն-
տա դասավէթ իլէ տօլու ճէմա՝ աթընտան
պիր դաչ քիշի օլմաղըլա՝ դասավէթլէրտէն
Ֆուրսաթ ալըպ՝ օնլարա ճանլարը խուսու-
սունտա վաֆիր սէօյլէտի : ()նուն սէօղլէրի՝
օնլարըն եիւրէքլէրինէ իշլէտի . վէ օնտան
սօնկրա սէօյլէտիյի խուսուսունտա տէտի .
“V. S. , էյէր օլ զէմանտէ պէնիմ՝ բուհում
գուվլէթլէնտիյի կիպի՝ տայիմա գուվլէթ-
լէնէճէք օլուրսա , խասթալըգ սաղլըգտան՝
վիւճիւտ աղըրսը բահաթ ու սահաթտան նէ՝
գատար արգուլու վէ խայըրը տըր . օլ զէ-
ման ճանի կէօնիւլտէն՝ ‘V’էշագգաթլարտա՝
տախի էօյիւնիւրիւզ՝ (Հաս. Ե . 3 .) տէ-
յէ պիլիրիզ” :

()նուն սահիհ հալինի քէնտինտէն է-
յի անկլայան տօսթլարընըն եալվարմալարը՝
սաղլըգ ու շիֆա պուլմագ իշիւն ճ’ինէվ-
րայէ վարմաղա ա՝ գըպէթ օնու իսքեաթ էթ-
տիլէր : ()լ շէհիրտէ հէր դարաֆտան օնա
չօգ մուհապպէթ վէ ի’թիպար՝ վէ օնուն
վիւճիւտիւնիւն զայի’ֆլիյինէ աճըմագըգ
իզհար օլունտու . վէ էվլէլա՝ քէնտինի վա-
ֆիրճէ էյի օլմուշ տույտու : ()րատա իքէն
տուա՝ վէ ի’պատէթ ճէմի’յէթլէրինտէ քա-
րօղիւլիք էտէրիտի . վէ պունտան ագտէմ

քէնտի խրղմէթինտէն պուճէ քիմնէլէր ֆայ-
տէ պուլմուշ մահալէրի զիյարէթ էտէր ի-
տի . վէ խէլաս արղուէյէն ճանլարտա Վւ-
լահ Վէլամընըն թօխումունու էքէ պիլտի-
յի զէմանլէրտէ՝ տէրտ ու էզիյէթինի ունու-
տուրուտու : Խասթալըղը արթըպ արթըգ
չօգ սէօյլէյէմէզ օլտուղու զէմանտէ՝ միւլա-
հաղալարընը եազըպ րասթ կէլտիյի քիմնէլէ-
րէ օգուրուտու : Եւրէի շիֆա պուլուպ
սաղալմաղա իւմիտի եօղ իտի իսէտէ , հէքիմ-
լէրին օնա Վլօմպիէր գաիլըճալարընա վար-
մաղա թա՛րիֆ էթտիքլէրինի տինկլէտի . վէ
1828 սէնէսինին Յուլիս այընըն 19ունտա
օրայա կիթմէյէ եօլա չըգըպ՝ աղըր աղըր կի-
տէրէք պիր դաչ սա՛աթլըգ եօլտա գօնագ
էտէրիտի : Իմտի եօլճուլուգտան գուլվէթ
պուլուպ զայրէթլէնմէյիլէ , եօլտա գօնագ
էթտիյի հէյի մահալէրտէ վա՛ղ էթմէյէ
գատիր օլտու : Վլօմպիէրտէ քէնտի Եֆէն-
տիսինէ օլան ա՛շգը սէպէպինտէն՝ օրատա
ճէմ՝ օլմուշ գարըշըգ գալապալըղա Ե՛մրիւն
սէօղլենիւ վա՛ղ էթմէյէ մէճպուր օլտու ,
քի օնուն տէտիյինէ կէօրէ օլ գալապալըղըն
իչինտէ էպէտիլիյին իւղէրինէ տիւշիւնիւր
հիչ քիմնէ կէօրիւնմէզ իտի . օնլար՝ քէնտի
խասթալըգլարընա եախօտ զէվգ ու սէֆա՛-
աթլէրինէ տիգգաթ էթմէյէ՝ քէնտիլէրինի
պու գատար վէրմիշլէրիտի :

() Լ մահալին ա՛յանընըն էվինտէ հէր
 Աիրակի կիւնիւ խալգը ճէմա՛ւած իլէ ի՛պա-
 տէթէ ճէմ՝ էտէրիտի . վէ օրատա իքի պէօ-
 յիւք տիւնխանէ տօլուսու քիպար վէ զէն-
 կին խալգտան ի՛պարէթ պիր ճէմա՛ւածա Մւ-
 լահըն Աէօղիւնիւ՝ այնի փուգարա քէօյլիւ-
 լէրէ վա՛ղ էթմէյէ ա՛տէթի օլան օլ սատէ-
 տիլ վէ հարարէթ իլէ վա՛ղ էյլէտի :

() Լ սէնէնին կիւղ մէվսիմինտէ խալգ եա-
 վաշ եավաշ գափլըճալարը թէրք էթմէյէ
 պաշատըլար , վէ օնուն դուվվէթի թագաթը
 պիւթիւն պիւթիւնէ քէսիլիպ կէրի կիթմէ-
 յէ գատիր օլմատըղընտան՝ օրատա եալընըղ-
 լըգտա՛ գալտը : () Լ զէման եալընըղ էտէ պիւ-
 տիյի՝ Մւփ տաղլարընըն վատիլէրինտէ սա-
 քին օլան օնուն ասլա ա՛գլընտան չըգմամըշ
 օլան ճէմա՛ւածընտա եազմագ իտի . վէ ար-
 թըգ Ափէնտիսինին պաղընտա չալըշան իշ-
 ճիլէրին սըրասընտան՝ քէնտինին մուղլագա
 չըգմագ լաղըմ կէլտիյի միւլահազասընա քէն-
 տինի ալըլթըրմաղա մէճպուր օլտու : Իշպու-
 տէրտլի վէ գասավէթլի հալինտէ՝ պիր տօս-
 թունա պէօյլէ եաղար . “Մւլահա՛ պանա իհ-
 սան էյլէտիյի լուգֆ ու քէրէմի իշիւն քի-
 ֆայէթ էտէր միգտարի շիւքր էտէմէյօրում .
 պանա՛ նէ՛ գատար ա՛գր : րահաթլըղընտա՛
 նէ՛ գատար խաղաղութիւնտա օլմաղա միւ-
 սա՛տէ էտէյօր” :

Վայէ՛թ գու՛վվէ՛թ լի ի՛լաճէր վասիդասը
 իլէ՛՝ ճ'էնէվրայա կիթմէք իչիւն եօլա չըգա-
 ճագ գատար գու՛վվէ՛թ քէսպ էթտի : ()րա-
 յա եէթ իշտի յինտէ, օնուն սաղալմասը խու-
 սուսունտա տօսթլարընըն մալիք օլտուղլարը
 փէք աղ իւմիտլէրի՝ թէղ դայպ օլտու . վէ
 ուղուն վագըթ սիւրէճէք պիր խասթալըգ
 սըգլէթի պաշլատը քի , օնուն տօսթլարընա՝
 քէնտինտէն զիյատէ գասալէթ վէրիրիտի .
 զիրա օնուն էգրաֆընտա օլան շէյլէր քէն-
 տինէ գարարտըգճա՝ օնուն իմանը գու՛վվէ՛թ-
 լի վէ միւնէվվէր օլմագտա իտի : ()նուն
 մի՛տէսի օլ գատար զայի՝ ֆէնտի քի , եալը-
 նըղ տայանա պիլէճէյի դա՛ամ պիրաղ ար-
 եան իտի , վէ պունու պիլէ ալմասը՝ օնա օ-
 գատար աղըր վէ սանճը վէրիրիտի քի , չօգ
 տէֆա՝ չօգ սա՛աթ աճըղ աղըրլարը սըգլէ-
 թինտէն մէճպուր օլմատըգճա՝ օնու ալմաղա
 գարար վէրմէյէ կէօնլիւ իսթէմէղ իտի :
 Սէօհպէթ էթմէսի՝ հէքիմլէրտէն օնա մէմ-
 նո՛ւ օլմաղըլա , օնու կէօրմէյէ տօսթլարըն-
 տան փէք աղ քիմնէյէ միւսա՛ատէ օլունու-
 րուտու : Վու՛վվէ՛թ ի իթտիքճէ աղալմատա
 իտի , զիրա աճըղտան թէլէֆ օլմագտա իտի .
 վէ պու էսնատէ տիւրլիւ տիւրլիւ թէրթիպ-
 լէր եափըրըրտը , քի օնուն վիւճիւտիւնիւ
 աճըղ իլէ թէլէֆ օլմագտան հըֆղ էտէլէր ,
 լաքին էնճամը հիչ պիրիսի պիր ֆայտա էթ-

մէտիյի թագաւորտէ, սիւտ իլէ լիւօն սույու-
նա պիր սիւնկէրի պաթըրըպ' օնուն տու-
տապարընը բսլատըրըլարըտը, վէ մի'տէսի-
նի պէսէյիճի ի'լաճլէր իլէ օվալարըլարըտը :

Իշպու Էղեյէթլէրի չէքէր իքէն, աղզըն-
տան Տիչ պիր շէքվա սէօզլիւ իշիտիլմէտի .
օնուն սէօզլէրի' Էգըրաֆընտա պուլունան
տօսթլարընա տայիմա թէսէլլի վէ եիւրէք
վէրմէք զըմնընտա իտի : ' \ այէթ իսթիար
վէ զայի'ֆ օլան վալիտէսինին խուսուսուն-
տան մա'տա' Տիչ պիր եիւրէք րաճաթսըղը-
ղը նիշանէսի կէօսթէրմէտի . չիւնքի վալի-
տէսի օնու օգատար սէվէրիտի քի, կէօրիւ-
նիւրիւտիւ քի, օնուն է'օմրիւ էվլատընըն
է'օմրիւնէ' պաղըլ իտի, վէ կէօզ եաշլէրի
տէօքմէքտէն քէնտինի զապղ Էտէմէզիտի :
Հագիգաթ օ' վալիտէսինին Տուզուրունտա
չօգ գալիլիք կէօսթէրիտիտի, վէ օնա թէ-
սէլլի վէրմէյէ ճէճտ Էտէրիտի . լաքին վա-
լիտէսի օտատան չըգտըղը զէմանտէ, օնուն
կէօզլէրի տախի օնուն արտընճա վարըրըտը,
վէ օնուն արտընտան քէնտի քէնտինէ աճը-
նարագ' "ՆՇ" պիչարէ վալիտէմ' տէյիւ
սէօյլէրիտի : ()նուն ա'գըլ ֆիքրի' տայիմա
Նլփ տաղլարընտա օլան սէվտիյի ճէմա'ա-
թընտա օլուպ' Էյէր ափանսըզ եիւրէյին-
տէն պիր արզու եա իւմիտ կէչաի իսէ, օ պու-
լիտի քի, Նլաճ օնու' պաղընըն պու գալիտ-

Ֆրնտա խրղմեթ էթմէյէ նայիլ էյլէսին :
 ()նլարա կէօնտէրտիյի՝ լաքին քէնտիսի
 եազմաղա գատիր օլմատըղը մէքթիւպէր՝
 օնուն մուհապպէթինին հարարէթինի՝ ի-
 մանընըն ի՝ թիմատընը վէ օնուն սահիհ ա-
 ուքելլական բուհունու էյի կէօսթէրիւրէր :
 Ա էֆաթրնտան պիր այ միգտարի էվվէլ՝
 պիրինէ իշպու միւլահազալարը եազտըրըպ
 յնլարա կէօնտէրտի . «Ա՝ ուհապպէթսիղ պիր
 Քրիստոնեայ՝ ճէնք կէօրմէմիշ պիր սօլթատ
 տըր . պէնիմ պու հալիմ՝ պանա պունու է-
 յի կէօսթէրիյօր . վէ Ալլահ պանա գուվվէթ
 վէրտիքճէ , պունու իգրար էթմէքտէն վաղ
 կէլմէյէճէյիմ : Ալլահըն փատիշահլըղընա
 պիր չօգ միլնէթլէր իլէ կիրէճէյիմիզ փէք
 սահիհ տիր . «խէլասըմըղըն սէրվէրի Նֆէն-
 տիմիղին էլէմ իլէ թէքմիլ օլմասը՝ (Եբր .
 ք . 10) խուսուսունտա սէօյլէնէնի՝ իգթիղալը
 տըր քի , պիղ քէնտիմիղ թէճրիւպէ՝ իլէ պի-
 լէլիմ : Պէլի , շիմտի պէն տէյէ պիլիւրիմ քի ,
 «ճէֆայա տիւշտիւյիւմ պանա էյի տիր» :
 Աաղլ . ճթթ . 71 : Հագիգաթ հալիմ փէք
 ֆէնա՝ տըր . պիր չօգ վագըթտան պէրու հիչ
 պիր հարաքէթ էթմէմէյէ մէճպուր օլտում :
 Արթըգ նէ եէյիպ իչմէյէ՝ նէ ույուլմաղա՝ նէ
 սէօյլէմէյէ նէ օգուլմաղա նէ տիկլէմէյէ եա-
 խօտ գարընտաշլարըմըն վիղիթալարընը գա-
 պուլ էթմէյէ գատիրիմ , քի պու շէյլէր պա-

նա հէր շէյտէն զիյատէ աճը վէրիր , չիւն քի՛ տայիմն է՛ օմրիւմիւ ա՛մէլ ու հարաքէթ էթմէքտէ կէչիրմէյէ ալըշմըշըտըմ , վէ պու ճիւմէ իլէ՛ շիմտիքի հալիմի էվվէլքի հալիմէ պէտէլ տէյիշթիրմէմ . զիրա էյէր է՛ օմրիւմ Քրիստոսուն խըղմէթինտէ սարֆ օլունտու վէ գարընտաշլարըմըն կէօղլէրինտէ ի՛ պրէթ ալաճագ պիր է՛ օմիւր կէօրիւնտիւ իսէ պիլէ , շիմտի օնտա օգատար էմնիյէթսիղլէք՝ օգատար կիւնաշլար՝ օգատար քէօթիւ շէյլէր պուլույօրումքի , օնլար կէօղլէրիմին էօնիւնտէ՛ վէ տահա պէթէրի Ալահ (Թա՛ալանըն կէօղլէրի էօնիւնտէ՛ խըղմէթիմի լէքէլէթմիշ կէօրիւնիւյօր , շէյլէքի , էյէր շիմտէն սօնկրա օթուղ երլ տահա է՛ օմրիւմ օլտա , պունտան ագտէմ սիւրտիւյիւմ է՛ օմիւրտէն տահա էյի՛ տահա Քրիստոնեայա լայըգ վէ տահա ա՛ղիղ պիր է՛ օմիւր սիւրէմէմէքտէն՝ օլ երլարը պու տէօշէյին իւղէրինտէ տէրտ՝ աղըը վէ մի՛նէթտէ կէչիրմէսինի եիւղ գաթ զիյատէ տահա էյի սայարըմ՝) :

Վէֆաթընտան օն պէշ կիւն միգտարի էվվէլ՝ պիր այնայա պագըպ էօլիւմիւն սահիհ նիշանէլէրինի եիւղիւնիւն իւղէրինտէ կէօրմէյիլէ , շաղըղըլա տէտի . "Ա՛հ , պէն աղ վագթըն իչինտէ՛ փէք աղ վագթըն իչինտէ կիտիպ Ալահ իլէ պէրապէր օլաճաղըմ" : Պու վագըթտան սօնկրա արթըգ քէն-

տինի սագընտըրմամասընը քէնտինէ պօրձ սայըպ՝ հէր պիր իսթէյէնի եանընա կէլմէյէ ըուխսաթ վէրտի . վէ կէլէնլէրէ՝ էօյլէ նասիհաթ վէ թէսէլլի սէօղլէրի սէօյլէրիտի քի , ճիւմլէսինին եիւրէյինէ իշլէրիտի : () - նուն օտասը՝ հիչ տսլա պիր զեյարէթճիսիզ զալմատը , վէ օնուն եանընտան հիչ պիրի թէսէլլիտէն վէ նասիհաթտէն մահրուսլուգմազ իտի : Վէնտինին ժողովուրդունա հէփի եազտըզը շէյլէրէ թէքրար իմզասընը գօրմու տէյիւ սիւալէտէն պիրտօսթունա ճէվապընտա՝ եիւրէք տօլղունլուղու իլէ տէտի քի՝ «Վնանըրըմքի , կէօքտէն տախի օնլարա հէման օ՝ շէյլէրի սէօյլէյէճէյիմ» : Պիր սայիր վագըրթտա տէտի քի , «Վւետարան՝ սահիհ՝ սահիհ՝ սահիհ տիր» , պունու պիր փէք զայի՝Փ սէս իլէ՝ լաքին տօլղուն եիւրէք իլէ սէօյլէտի : Ա էֆաթընտան պիր գաչ կիւն էվվէլ՝ սէվկիւլիւ ժողովուրդունա պիր մէքթիւպ տահա կէօնտէրմէք իսթէտի . լաքին իքի տօսթ օնու գալտըրըպ եաթագտա դու թտուլար , վէ կէօղլէրի էյիճէ կէօրէմէզ օլտուղունտան՝ պիր դապագա մէքթիւպ քեաղըտընըն պիր եիւզիւնիւ տօլտուրարագ պէօյիւք վէ թէրթիպսիզ եազըլար իլէ եազըպ՝ պու մէֆհուստա պիր մէքթիւպ եազտը :

«Վւահա ըսմարլատըգ . . . հէփի Փէլիսսիէրլէրէ , քի օնլար զայէթլէ սէվտիյիմ

տօսթլար տըր . . . Ա՛նեսին հէփ գարըն-
տաշլարընա վէ գըղգարընտաշլարընա , Ա՛ւ-
լահա՛ ըսմարլատըգ , Ա՛լահա՛ ըսմարլատըգ :
Պէն թէքմիլ խաղաղութիւն իլէ փէտէրի-
միղէ չըգայօրում . Յաղթութիւն՝ Յիսուս
Քրիստոսուն վասիդասը իլէ յաղթութիւն ,
յաղթութիւն :

ՖԻԼԻՔՍ ՆԵՖ¹¹ :

Ահապիյի տօսթլարընը զեքր էտիպ՝ տիւ-
նեա մասլահաթլարընա եիւրէք ըահաթլը-
ղը վէ կիւլէր եիւղ իլէ նիզամ վէրտիքտէն
սօնկրա , Վուրթարըճըսընըն ի՛նայէթի ի-
լէ օնու էպէտի է՛օմրէ կէօթիւրէճէք սօնկ
սավաշը՝ շաղըղըլա պէքլէրիտի : Իշպու
փէք էզիյէթլի օլան ճան չէքիշմէք սավաշը՝
1829 սէնէսի Ապրիլ այընըն 12սինտէ օ-
թուղ պիր եաշընտա իքէն՝ թէքմիլ օլտու :
()նուն տօսթլարը պէօյլէ խապէր վէրիրլէր .
' ()նու՝ տէօրթ սա՛աթ գատար կէօղլէրի
եօգարըյա տօղըուլմուշ կէօրտիւք : Աէօք-
սիւնտէն եօգարը չըգան հէր պիր նէֆէս՝
կէօրիւնիւր քի , պիր տուա՝ իլէ պէրապէր
կէլիրիտի , վէ պու հիյպէթլու տաղիգէտէ՝
էօլիւմիւն գուվլէթի օնու պիլքիւլլիյէ եէն-
միշ իքէն՝ ճանի կէօնիւլտէն արղուլարընը
պէյան էթմէքտէ՝ էղրաֆընտա օլանլարըն
ճիւմլէսինտէն հէրարէթլի իտի : ()նուն

չօգ վագրըթ սիւրէն էղիյէթ ու միշէթէրի
իչիւն աղլայըպ ահ չէքտիք . լաքին օնուն ի-
մանընն գուվէթի՝ եիւղիւնտէ աշիքեար
կէօրիւնիւրիւտիւ , վէ օ՝ պիղիմ իմանըմըղա
գուվէթ վէրտի . վէ պիղէ կէօրիւնիւր ի-
տի քի , օնուն ճանընը՝ տուտագլարընըն իւ-
ղէրինտէ տիթրէյիպ էօլիւմիւղլիւք ար-
ղուլէտիյինի կէօրիւյօրուղ : () նուն շիտ-
տէթ իլէ օլան արղուլարընըն բուհունու
կիթտիքճէ տահա էյի անկլամաղա գատիր օլ-
տուգ . շէօյլէ քի նիհայէթի հէփիմիղ պիւ
սէս իլէ ‘Կէլ , եա՛ Յիսուս ‘Քրիստոս՝ թէղ
կէլ՝ տէյիւ չաղըրտըգ” :

‘Կէֆին թէլիֆաթընտան իշպու Կիւնա
վէ Խէլա՝ իւ՛նվանի իլէ բէտալէսի՝ պա՛ղը մէ-
հէլսիղ մահալէրի՝ էքսէրի պու մէմլէքէ-
թին ա՛տէթլէրինէ ույտուրուլմագ իչիւն՝
թէպտիլ օլունուպ լմիւրքճէյէ թէրճիւմէ
օլունմուշ տուր :

ԿԻՒՆԱՀ ՎԵ ԽԵԼԱՍ

ԻՒԶԵՐԻՆԵ

ՎԱՐԴԱՅԵՏ ԻԼԵ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՈՒՆՈՒՅ

ՊԵՅՆՆԵՏԵ

ՄԻՒՔԵԱԼԵՄԵԼԵՐ :

ՄԻՒՔԵԱԼԵՄԵԼԵՐ : 1 :

ԿԻՒՆԱՀ ԻՒԶԵՐԻՆԵ

Քեզալիք սիզ տախի սիզէ հէփէմը օլունանլարը էթ-
տիյինիզ զէման՝ տէյին քի , — Փայիտէտիզ գուլլա-
թըզ, զիրա էթմէյէ պօրճլու օլտուղունմուղու էթմիշիզ :
Ղուկ . Ժէ . 10 :

ՎԱՐԴԱՅԵՏ. Իֆէնտիմիզին պու սէօղէ-
րինի էյիճէ անկլամագ իշիւն պիզէ կէրէք
տիր քի , էվլէլլա՝ Գաւ տէմէք նէ տէմէք օլ-
տուղունու էյի պիլէլիմ : Իմտի գուլ տէ-
մէք՝ ազէ իլէ սաթուն ալընմըշ՝ եախօտ
ճէնքտէ ալընմըշ պիր ատէմ տիր , քի է-
ֆէնտիսի օնու իսթէտիյինէ՝ կէօրէ գուլլա-
նըր . օնուն գաղանտըղը ազէ մալ վէ քէն-
տի վիւճիւտի՛ւ պիլէ էֆէնտիսինին սայըլըր :

Եւ իմաի պու միսիլլի գուլլար՝ Վրիստոնեայ
միլէթլէրինին չօղունուն իչինտէ եօ՛գ տուր.
վէ պա՛ղը փէք աղ միլէթլէրտէ պուլունու-
յօր իսէտէ, պու ա՛տէթին տէֆ՝ օլունմա-
սընա զայէթ ա՛ղիմ ճէհտլէր օլունույօր :
Պուրատա Լփէնտիմիզին Գուլլուլէթին-
տէն մէրամը՝ պէօյլէ պիր հալտէ պուլունան
պիր ատէմ անկլաթմագ տըր : Լամաի սիզէ
սիւալ էտէրիմ . պիր գուլ՝ նէ՞ էթմէյէ
պօրճլու տուր :

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ . Լփէնտիաի օնա հէր նէ
էմը էտէրսէ էթմէյէ պօրճլու տուր :

Ս . Լամաի գուլ պէօյլէ էտինճէ, Լփէն-
տիաի օնա նէ՞ իւճրէթ վէրմէլի տիր :

Ժ . Հի՛չ պիր շէյ վէրմէլի տէյիլ տիր :

Ս . Նի՛ջիւն :

Ժ . Չիւնքի օ՛ սատէճէ էթմէյէ պօրճլու
օլտուղունո՛ւ էթմիշ օլուր :

Ս . Լամաի պունտան կէօրիւնիւր քի,
պիղ՝ էթմէյէ պօրճլու օլտուղումուղու էթ-
տիյիմիզ թագտիրտէ, պիր իւճրէթ դալապ
էթմէյէ հագգըմըղ եօգ տուր : Լաքին սի-
զէ պա՛ղը պաշգա էօրնէքլէր վէրէյիմ քի,
օնլարըն վասիգասը իլէ պունու տահա էյի
անկլայա պիլլիրսինիզ : Լշի՞թմէտինիզմի քի,
հէր պիր մէմէքէթտէ օրէնքլէր վէ դանուն-
լար վար . վէ մէմէքէթլէրին զապիղլէրի
օնլարըն իճրա օլունմալէրինէ տիգգաթ է-
տէրլէր :

Ժ . Լ Վ Վ Է Թ .

Վ . Պ ու օր է ն ք լ էր հ ա ն կ ը շ է յ լ էր ի Ե ա .
 « ա գ » է տ էր լ էր , վ է ն է Թ մ է յ է է մ ր է տ էր -
 լ էր :

Ժ . () ն Լ ա ր գ ա Թ Լ է Թ մ է յ ի խ ր ր ս ը զ Լ Լ -
 զ ը՝ գ օ ն շ ու մ ու զ ու ի ն ճ ի Թ մ է յ ի կ է օ մ ր ի Լ ք -
 տ է ն մ ա լ գ ա չ ը ր մ ա յ ը վ է պ ու ն ու ն կ ի պ ի ք է օ -
 Թ ի Լ շ է յ լ էր ի Ե ա ս ա գ . է տ էր լ էր . վ է խ ա ր ա ճ
 վ էր կ ի վ էր մ է յ ի վ է զ ա յ ը ի Փ ա յ տ ա լ ը շ է յ լ էր ի
 է մ ր է տ էր լ էր :

Վ . Պ ու Թ է ն պ ի չ լ էր ի ն ճ ի Լ մ է ս ի ն ի ս ա գ -
 Լ ա մ ա զ ա պ օ ր ճ լ ու մ ու յ ու զ :

Ժ . Լ Վ Վ Է Թ՝ պ օ ր ճ լ ու յ ու զ :

Վ . Լ յ էր պ ի ր ա տ է մ կ է լ ի ր տ է՝ պ ի ր
 մ է մ է ք է Թ ի ն վ ա լ ի ս ի ն տ է ն Ե ա զ ա պ ի դ ի ն տ է ն՝
 պ ի Լ Թ ի Լ ն է օ մ ր ի Լ մ տ է պ ու Թ է ն պ ի չ լ էր ի ն
 ճ ի Լ մ է ս ի ն ի է յ ի հ ը ֆ զ է տ ի պ՝ ա տ է մ է օ Լ -
 տ ի Լ ր մ է տ ի մ՝ խ ր ր ս ը զ Լ Լ գ է Թ մ է տ ի մ՝ ք ի մ ն է -
 յ ի ի ն ճ ի Թ մ է տ ի մ՝ կ է օ մ ր ի Լ ք տ է ն մ ա լ գ ա չ ը ր -
 մ ա տ ը մ՝ վ է տ ա յ ի մ ա հ ի ս ս է մ է ի ս ա պ է Թ է տ է ն
 վ էր կ ի յ ի է տ ա է յ լ է տ ի մ տ է յ էր է ք , պ ու ն ու ն
 ի չ ի Լ ն պ ի ր ի Լ լ ի Լ ֆ է դ ա լ ա պ է տ էր ս է , օ ա -
 տ է մ ի չ ի Լ ն ն է Թ տ ի Լ շ ի Լ ն է պ ի լ ի ը ի զ :

Ժ . () ա տ է մ ի հ էր ք է ս վ է վ գ լ է ն է ճ է ք
 տ ի ր , օ ն ա տ է յ է ճ է ք լ էր ք ի , վ է ք է յ ի է Թ -
 տ ի ն , տ ա յ ի մ ա է օ յ Լ է է յ Լ է , վ է ր ա հ ա Թ մ տ է՝
 օ լ ու ր ս ու ն , ս է ն ի ա ս լ ա հ ա պ ս է գ օ մ ա զ Լ ա ր ,
 վ է ս է ն ի ա ս լ ա Թ է ք տ ի ր է Թ մ է զ լ էր , վ է հ ի չ
 պ ի ր ճ էր ի մ է վ էր մ է զ ս ի ն :

Ա. Տօս տօղրու պէօյլէ՛ տիր . հէփի էթմէյէ՛ պօրճլու օլտուղումուղու էթտիյիմիզ պէման՝ ճէզա չէքմէքտէն ազատ գալըրըզ , վէ պունտան զիյատէ պիր շէյ դալապ էթմէյէ հազգըմըզ եօ՛գ տուր : Աքին էյէր պիր դայրի տտէմին իշինտէ իշլէյէճէք օլուրսագ , օ՛ պիզիմ իւճրէթիմիզի վէրմէլի տէյիլ մի :

Ժ. Հապհէսիզ վէրմէլի տիր :

Ա. Նէ՞ իշիւն :

Ժ. Չիւն քի էօյլէ էթմէյէ մէճպուր տէյիլիզ . վէ օնա իշլէմէյէ պօրճումուղ եօգ տուր :

Ա. Հագիգաթ էօյլէ տիր : Ա է էյէր դապիղէր՝ պիզէ օրէնքտէն էմր օլունան պա՛ղը շէյլէրի էթմէյէ տա՛վէթ էտէրլէրսէ , օնլար իշիւն պիզէ իւճրէթ վէրիլլէ՛րմի :

Ժ. Խայրը . զիրա օ շէյլէրին իճրասը պօյնումուղա պօրճ տուր . վէ էյէր օնլարը էթմէղսէք ճէզա չէքէրիզ :

Ա. Ատէմլէր էյէր դայրի քիմնէլէրին չօճուղլարընը սագլարլար՝ վէ օնլարա շէյ էօյրէտիլլէրսէ , ա՛լէսսէվի՛ օնլար օնուն իշիւն իւճրէթ ալըրլար . լաքին օնլար՝ քէնտի էվլատլարընը պէսլէտիլլէրի վէ օնլարա շէյ էօյրէթտիլլէրի իշիւն իւճրէթ ալըրլար մի :

Ժ. Խայրը . չիւն քի պու՛ օնլարըն պօրճու տուր :

Ա . Փէտէրի իջիւն իշ իշէյէն պիր չօ-
 ճուգ տախի ա'յնի պունո'ւն կիպի տիր : Իմ
 տի պունտան պէօյէ կէօրիւյօրուզ քի , պու
 տիւնեատա սատէճէ պօրճումուղու էտա
 էթտիյիմիզ զէման՝ պիր իւճրէթ եա պէտէլ
 պէքլէմէյէ հազգըմըզ եօ'գ տուր : Ա է էօյ-
 լէ օլտուգտան սօնկրա՝ միւպարէք Ալլահ ի'ն-
 տինտէ՝ պու զայրի տիւրլիւ օլտուղունու
 թահմին էտէճէք եերիմիզ վա'րմը : Ալլահ
 թա'ալանըն օրէնքլէրինի սագլամասը՝ պօյ-
 նումուղա պօ'րճ տուր . զիրա օ՝ Աֆէնտիմիզ՝
 Փատիշահըմըզ վէ Փէտէրիմիզ տիր : Պիրի
 օ՝ եարաթտը , նէֆէս ալտըղըմըզ հավայը
 վէ եէտիյիմիզ էքմէյի պիղէ վէրէն օ՝ տուր :
 “Օ իրա օնուն իլէ եաշարըզ վէ թէփրէնի-
 րիզ , վէ մէվճիւտ իզ” : Վալթ . ԺԴ . 28 :
 Հէփ մալիք օլտուղումուզ շէյլէր իջիւն՝ օ-
 նա պօրճույուզ : Իմտի պունտան պէօյէ՝
 օնա թէքմիլէն իդա'աթ էթմէյէ պօյնու-
 մուղա պօ'րճ տուր : () նուն պիղտէն նէ՞
 դալապ էթտիյի խադընըզա կէլիյօրմու :
 () ն թէնպիշլէրին խիւլասասընը սէօյէյէ
 պիլիւմիսինիզ :

Ժ . “Ալլահըն Քապպը պիւթիւն եիւրէ-
 յինտէն վէ պիւթիւն ճանընտան վէ պիւ-
 թիւն Ֆիքրինտէն սէվէսին : Իլք վէ պէօյիւք
 թէնպիշ պո'ւ տուր : Ա է պունուն մէնէնտի
 իքինճի՝ գօնշունու քէնտին կիպի սէվէսին” :
 Ա՝ապը . իր . 37—39 : 5 խ

Ա . Փէք էյի . պուստան զիյատէ պիր շէյ
էտէ պիլիւրմիյիզ : Պիր քէրրէ տիւշիւնիւն ,
Լւլաճը պիւթիւն եիւրէյիմիզտէն վէ պիւ-
թիւն գուվվէթիմիզտէն զիյատէ սէվմէք
միւմքիւնմիւ : Ա է գօնշուսու զու տախի քէն-
տիմիզտէն զիյատէ սէվէ պիլիւրմիյիզ : Խա-
յըր՝ պէլի խայըր . մէլէքլէր պիլէ Լւլաճը
պիւթիւն գուվվէթլէրինտէն զիյատէ սէվէ-
մէզլէր : Պիր ատէմ՝ չէր նէ՝ գատար զէնկին
օլսա , պիւթիւն մալինտէն զիյատէ սատա-
գա վէրէ պիլիւրմի : Խմտի տիւնեա իւզէրին-
տէ վէ կէօքտէ պիլէ պիր մախլուգ՝ Լւլաճ
իչիւն վէ գօնշուսու իչիւն պօյնուճա պօրճ
օլանտան զիյատէ պիր շէյ էտէ պիլէճէյի-
նի ա՛ղլընըզ քէսէրմի : Խայըր՝ էօյլէ պիր
մախլուգ եօ՛գ տուր , վէ էօյլէ պիր մախլուգ
օ՛լմամը՝ վէ օլաճաղը եօ՛գ տուր : Տիւնեա-
նըն սօնու կէլէճէք , վէ օ զէմանէ գատար՝
պօրճուսուզ օլմայան չիչ պիր խայըր ա՛մէլ
եափրլաճագ տէյիլ տիր : Խմտի պու պէյլէ
օլունճա՝ պիզ՝ պօյնուսուզա չէփ պօրճ օլա-
նը եափտըգտան սօնկրա՝ քէնտիմիզի նէ՝
սայմալըյըզ :

Ե . Քայիտէսիզ գուլլար սայմալըյըզ :
Պ աւի . ժէ . 10 : Լաքին տէ՛նմէտիմի քի ,
Լւլաճ չէր պիր խայըր ա՛մէլին իւճրէթինի՝
վէրէճէք , վէ Յիսուս Քրիստոսուն ատը իլէ
պիր շայիրտէ վէրիլէն պիր գատէճ սօղուգ
սու պիլէ իւճրէթսիզ գալմայաճագ տըր :

Ա . Լ յ վ վ է թ , հազիգաթ է օյլէ՛ տիր :
Լ աքին արանըղտան Սիմոնա սիւալ էտէ-
րիմ . սէն իքի սէնէ եանաշմալըգ էթտին .
էֆէնտին սանա պու էսնատէ հազգընտան
մա՛տա պիր շէյ վէրտիյի վա՛րմը :

ՍԻՄՕՆ . Լ յ վ վ է թ . իշիմէ կիւճիւմէ էյի
մուգայէտ օլտուղում վազըթ՝ պա՛ղը տէֆա՛
էֆէնտիմ պանա պիր պէշլիք՝ վէ պա՛ղը
քէրրէ պիր եիրմիլիք պիլէ վէրիրիտի :

Ա . Ի մտի էֆէնտին սանա պունու վէր-
մէյէ պօրճլո՛ւմու իտի :

Ա . Ի սայըր , պէն օնուն եանընա եանաշ-
տըղըմ վազըթ՝ պու գավլիմիղտէ եօ՛ղու-
տու . լաքին օ՛ պունու պանա էյլիյինտէն՝
վէ պէնի իշիմէ մուգայէտ էթմէք սէպէպին-
տէն վէրիրիտի :

Ա . Լ յ էր սէն՝ էֆէնտին սանա հէր
հաֆթա պիրէր պէշլիք վէրմէյէ պօրճլո՛ւ
տուր խիւլեասը իլէ՛ օնու իւճրէթ տէյիւ
գալապ էտէճէք օլսայըտըն , օ նէ՞ տիւշիւ-
նիւրիւտիւ :

Ա . () զէման օ՛ պանա փէք տարըլըպ՝
պանա գավլիմիղտէն զիյատէ հազգըմ՝ օլ-
մատըղընը պիլտիրմէք իչիւն՝ օնտան զիյա-
տէ՛ հիչ պիր շէյ վէրմէղիտի :

Ա . Ան տախի՛ եա՛ Յարութիւն՝ աղան
սէնի՛ շէհիրէ հէքիմէ կէօնտէրիպ փէք չա-
փուք կէրի կէլտիյին վազըթ , սանա նէ՞
վէրտի :

Յ . Պէշ կիւնտէն սօնկրա՝ պուճուճն ի-
չիւն պանա պիր եէնի էնթարի վէրտի :

Վ . Սանա պու էնթարիյի վէրմէյէ
պօրճլոճմու իտի :

Յ . Խայըր . չափուք կիտիպ կէլմէմտէ
պէն պօրճուճմու էտա էթտիմ . վէ պանա օ-
նուճն պու շէյի վէրտիյի սատէճէ օնուճն էյ-
լիյինտէն իտի . զիրա պէն օնուճն եանընա
կիրէլի՝ օ զէման եալընըղ իւչ կիւն իտի :

Վ . Իմտի պուճտան կէօրիւյօրուղ քի ,
Լլաճ օնա իղա՝աթ էտէնլէրէ իւճրէթլէր
վա՝տ էտէ պիլիւր վէ վէրէ պիլիւր . վէ էօյլէ
իքէն տէ , օ պուճուճն էտէյօր տէյիւ՝ օնու
էթմէյէ պօրճլոճ տուր սանմաղա՝ եախօտ
օնու հագգ էթմիշիղ տիւշիւնմէյէ հագգը-
մըղ եօ՛գ տուր : Լլնի պիր էմին խըղմէթ-
քեար քէնտի մէնֆա՝աթը իչիւն՝ եա՛նի
գամլ էթտիյի հագգը իչիւն չալըշըպ՝ իշլէ-
տիյի իշի քէնտինէ պօրճ սայտըղ՝ կիպի ,
Լլաճըն սաճիճ գուլոճ տախի էօյլէ՝ վա՝տ
օլան պէտէլ իչիւն իղա՝աթ էթմէղ . իլա
Լլիմ վէ Հագգ Լլաճըն էմրի պո՛ւ օլտու-
ղո՛ւ իչիւն իղա՝աթ էտէր : Պուճտան պէօյ-
լէ անկլաշըլըր քի , Լլաճ լժա՝ալանըն պիղէ
հիչ պիր պօրճու եօ՛գ տուր , վէ օնուճն հիչ
ասլա պիր մախլուգուճա պօրճլու օլմասը
գապիլ տէյիլ տիր : Ե իմտի պագայըմ ,
սէօյլէտիքլէրիմ՝ անկլաշըլտըմը : Ս՝էլէքլէր՝

եարատըլտըգլարընտան պէրու՝ կէօքտէ նէ՞
էտէյօրլար :

Ժ . () նլար սըտգ իլէ Մլլաճա խըզմէթ
էտէյօրլար : Օ իրա Բապպըն տուա՝ սընտա
տէնիյօր քի , ‘՝ Իրատէթին օլտուն նիճէ
կէօքտէ եէրտէ տախի՝ :

Ս . Փէք տօղըու . վէ էյէր Մլլաճ օնլա-
րը ճէճէննէմէ աթսա , ճագգ մը տըր :

Ժ . Խալըր . զիրա օնլար օնա միւսթա-
ճագգ օլմատըլար , չիւն քի օնլար՝ տայիմա
Մլլաճըն էմր էթտիյինի էտէրլէր :

Ս . Լաքին էյէր Մլլաճ օնլարը՝ պիր
տագիգա իչինտէ օնլարա ճիչ պիր էզիյէթ
վէրմէյէրէք եօգ էթմէսինի խօշ կէօրիւր-
սէ , էօյլէ էթմէյէ ճագգը վաթ մը :

Ժ . Լիվլէթ . չիւնքի օնլարը օ՛ եարաթ-
մըշ տըր : Լաքին օնլարը եօգ էթմէղ :

Ս . () նլարը եօգ էտէճէյի ճիչ իճթի-
մալ տէյիլ տիր . լաքին պու էօրնէյի կէ-
թիրտիմ քի , Մլլաճըն օնլարա ճիչ պիր շէյ
վէրմէյէ է՝ օմիւր պիլէ վէրմէյէ պօրճլու օլ-
մատըղընը՝ վէ եալընըղ լայըգ օլտուգլարը
շէյ ճէզա չէքմէմէք օլտուղունու կէօսթէրէ-
յիմ : Իմտի էյէր մէլէքլէրին պիլէ լայըգլը-
ղը եօղիսէ , էյէր Մլլաճ օնլարա՝ պիլէ պօրճ-
լու տէյիլ իսէ , ինսան գըսմը իչիւն նէ՞ տէ-
յէ պիլիբիղ : Պու պապտէ նէ՞ տիւշիւնիւր-
տիւնիւղ . պիր ատէմ՝ “Պէն կէօյիւ քէնտիմ

գաղանտում, էպէտի էօմրէ քէնտիմի լայրգ էթտիմ'' տէյէ պիլէճէյինի ա'գլընըղ քէսէրմի : (իւպհէսիղ պուենու քիմսէ տէյէմէղ : Այէր պիր տտէմ պիլթիւն էօմրիւնտէ էյի ա'մէլլէրտէն զայրի պիր շէյ էթմէղսէ պիլէ, եինէ օ'' ''Այէն պիր Փայիւէսիղ Գուլա, պէն եալընըղ էթմէյէ պօյնումա պօրճօլանը' էթմիշիմ'' տէմէք կէրէք տիր : Այգարընտաշլարում պուենու խադրընըղտա սադլայրն, զիրա պուենտան սօնկրաքի միւքեալէմէլլէրիմիղտէ պիղիմ պաշլայաճագ թէմէլիմիղ պո'ւ օլաճագ տրր : ()նու պիլթիւն էօմրիւնիւղտէ խադրընըղա կէթիրին, վէ պու շէյլէրին ճիւմէսի եիւրէքլէրինիղէ եէր էթսինլէր : ()նլար ա'գրլլարընըղտա գալլի գալսընլար, զիրա օնլարըն ա'քսիսինի իշիտէճէքսինիղ : Այէյէ քէնտիլէրինի լայրգ էթմիշ զանն էտէն չօգ քիմսէլէրէ' բասթ կէլէճէքսինիղ : ()պիր տիւնեատէ զիյատէ իւճրէթէ քէնտիլէրինի լայրգ էթմէք իշիւն' իգթիղա օլանտան զիյատէ խայրը ա'մէլլէր իշլէմէյէ քէնտիլէրինի գատիր ինանան քիմսէլէր տախի պուլունուր, վէ պէօլլէր խիւլեա էտէրլէր քի, օնլար քէնտիլէրինէ իգթիղալը օլան խայրը ա'մէլլէրտէն զիյատէ գաղանմըշլար, վէ օնլարտան՝ քէնտիլէրի գատար էյի օլմայան քիմսէլէրէ վէրէ պիլլըլէր :

ԿԻՒՆԱՀ ԻՒԶԵՐԻՆԵ :

1 . “Կիւնահըն իւճրէթի-էօլիւմ տիւր” : Հոովմ . 23 :

2 . “Կօմօսուն քիթապընտա հէփ եաղըմըլ օլան շէյլէրէ՝ օնլարը իճրա էթմէք իչիւն՝ հէր տէվլամ էթմէյէն քիմսէ մէլլէն օլսուն” : Գաղ . Կ . 10 :

3 . “Օիրա քիմ քի պիւթիւն նօմօսու կէօղէտիր տէ՝ պիր շէյտէ սուչու օլուրսա , հէփիսինէ սուչու օլմուշ օլուր” : Հակ . Խ . 10 :

4 . Օնուն իչիւն՝ նիճէ պիր ատէմին վասիդասը իլէ տիւնեայէ կիւնահ՝ վէ կիւնահըն սէպէպինտէն էօլիւմ կիրտի իսէ , պո՛ւ վէճ՝ իլէ տախի էօլիւմ հէփ ատէմլէրէ կէչտի , չիւն քի հէփիսի կիւնահ իշլէտիլէր” : Հոովմ . Ե . 12 :

5 . “Աիրինին սուչու վասիդասը իլէ հէփ ատէմլէրէ հէօքմօլունմադ իչիւն ա՛ղապ օլտու” : Հոովմ . Ե . 18 :

6 . Պիր ատէմին իդա՛տթսըղլըղը վասիդասը իլէ չօղլարը կիւնահքեար օլտուլար” : Հոովմ . Ե . 19 :

7 . “Կօմօս ալայա կիրտի , քի սուչ չօղլալ” : Հոովմ . Ե . 20 :

ՎԱՐԴԱՊԵՏ . Եօգարտա պէյան օլուն-
տու քի , Տիչ պիր եարատըլմըշ մախլուգ՝
վէ էլպէթթէ ատէմ տախի՝ Ալլահըն օնա
էմր էթտիյինտէն զիյատէ պիր շէյ էթմէ-
յէ քատիր տէյիլ տիր . Տէմ տախի աշի-
քեար օլունտու քի , եալընըզ պօրճունու է-
տա էթմէք իլէ Տիչ քիմսէ քէնտինի պունուն
իչիւն պիր իւճրէթէ լայըգ էտէմէզ . վէ
պունտան պէօլէ Տիչ քիմսէ՝ պիր մէլէք պի-
լէ՝ քէնտի լայըգըզը իլէ կէօյիւ գազանա-
մազ . վէ խիւլասէի քէլամ՝ պէյան օլունտու
քի , օնա Տէփի էմր օլունան շէյլէրի թէքմի-
լէն իճրա էտէն քիմսէ՝ պու ճիւմլէ իլէ քէն-
տինի եինէ Փայտասըզ պիր գուլ սայմալը
տըր , եա՛նի օլ քիմսէ Տիչ պիր շէյէ լայըգ
տէյիլ տիր , վէ Տիչ պիր շէյ մաղլուպ էթ-
մէյէ հագգը եօգտուր : Ալլահ Ա՛զիմ՝ ուշ-
շանըն հագգ մաղլուպու պու տուր քի , օ-
նուն մախլուգաթլէրի՝ օնլարա Տէփի էմր
էթտիյի շէյլէրի իճրա էտէլէր . վէ օնլարա
նէհի վէ եասագ էթտիյի Տէր պիր շէյտէն
սագրնալար : Իմտի պունու սիւալ էտէլիմ
քի , Ալլահըն՝ քէնտինէ իդա՛աթ էթմէյէն-
լէրէ գարշը Տիւքմիւ նէ՞ տիր , “քի օնլար
Ալլահըն շէրի՛նի պիլիրլէր իքէն՝ քի պուն-
լարը իշլէյէնլէր էօլիւմէ միւսթահագգ
տըրլար՝ տէյիլ եալընըզ պու շէյլէրի իշլէր-
լէր , իլլա իշլէյէնլէրէ տախի ըիզա վէրիր-

լէր' : Հառլ . ւ . 32 : Իմտի սիզտէն պիրի՝
էվլատրնա էվտէն չըգմամաղա՝ վէ հէմ տա-
խի օնա եափաճագ պիր իշ էմր էթտիյի
թագտիրտէ՝ օ չօճուգ իդա՝ աթսըզ օլմամագ
իչիւն նէ՞ էթմէլի տիր :

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ո Ի Ր Դ . () չօճուգ էվվէլա էվտէ
գալմաղա՝ վէ սանիա օնա վէրիլէն իշի եափ-
մաղա պօրճու տուր :

Ա . Փէք էյի . իմտի պիզ տախի Ալլա-
հըն ի՛նտինտէ էյլէյիզ : Ալլահ պիզէ՝ հէր
տիւրլիւ եարամազ իշի իշէմէսինի եասագ
էտէր , վէ հէր էյի օլանը էյլէմէյէ էմր է-
տէր : () ալովբոս Առաքեալըն տէտիյի կիպի՝
կէրէք քէօթիւ իշ իշէյէն կէրէք քէօթիւ
իշ իշէմէյօր իսէ տէ՝ հիչ պիր էյի իշ իշ-
էմէյէն քիմնէլէր , իքիսի տէ կիւնահ էթ-
միշ օլուրլար : “ Լյլիք էթմէյի պիլէնէ վէ
էթմէյէնէ կիւնահ տըր ” : () ալ . դ . 17 :
Լյլ գարընտաշլարըմ՝ պունու էյի խադըը-
նըզտա սագլայըն . զիրա ատէմլէր էքսէրիա
տիւշիւնիւրլէր քի , Ալլահըն սատէճէ եա-
սագ էթտիյի շէյլէրին պիրինի իշէտիքլէրի
դէման կիւնահ իշէրլէր . վէ շիմտիճիք սիզէ
թա՝րիֆ էթտիյիմէ կէօրէ՝ Ալլահըն օնլարա
իշէմէյէ էմր էթտիյի շէյլէրին պիրինի
թէրք էթտիքլէրի դէմանտէ , կիւնահ իշէ-
միշ օլտուգլարընը խադըրլարընա կէթիր-
մէզլէր : Իմտի պունտան պէօյլէ՝ կիւնահ նէ

օլտուղու էյի անկլաշըլտը . շիմտի սիւալ է-
տէրիմ , կիւնաճըն իւճրէթի նէ^օ տիր :

Ժ . “Վիւնաճըն իւճրէթի էօլիւմ տիւր”
Հաւ. 23 :

Վ . Իւճրէթ նէ^օ տէմէք տիր :

Ժ . Իւճրէթ պիր ատէմէ իշէտիյի իշի
իշիւն վէրիլէն պէտէլ տիր :

Վ . Իմտի Լաքեալըն պու սէօզէրինին
մա'նասը նէ^օ տիր :

Ժ . Պու սէօզէրտէն աշիքեարէ անկլա-
շըլան պո'ւ տուր քի , “Վիւնաճ իշէյէն էօ-
լիւմէ միւսթաճագգ օլուր” :

Վ . Իշիվէթ էօյլէ տիր . իմտի պու Տիյ-
պէթլու Տիւքմէ միւսթաճագգ օլմագ իշիւն
պիզէ չօգ կիւնաճլար իշէմէք լազըմ մը
տըր :

Ժ . “Բիմ քի պիւթիւն նօմօսու կէօ-
ղէտիր տէ' պիր շէյտէ սուչլու օլուրսա ,
Տէփիսինէ սուչլո'ւ օլմուշ օլուր” : Հաւ . ք .
10 :

Վ . Իշիվէթ , Տէմ տախի եազըլմըշ տըր
քի , “Նօմօսուն քիթապընտա Տէփի եազըլ-
մըշ օլան շէյլէրէ' օնլարը իճրա էթմէք իշիւն
Տէր տէվամ էթմէյէն քիմսէ մէլո'ւն օլտուն” :
Պաղ . 7 . 10 , վէ ք () րէն . իէ . 26 : Պու
սէօզէրին մա'նասը նէ^օ տիր :

Ժ . Պու տէմէք տիր քի , () րէնքտէ էմը
օլունան շէյլէրէ իդա'աթ էթմէյէ պաշլա-

յըպ տա՝ պիր քերրէ իդա՝աթ եօլունտան սափան քիմսէ մէլո՛ւն տուր :

Ա . Ի վիզէ՛ ի օյլէ՛ տիր . իմտի () րէնք քիթապընտա եաղըլը օլան շէյլէրին ճիւմ-լէսինի թա էօլէճէյի վազըլթա գատար իճ-րա էթմէքտէ օլմայան քիմսէ մէլո՛ւն տուր :

Պու սիզէ ա՛ճայըպ կէօրիւնիւր , էօյլէ տէ-յիլմի : Պիրազ տիգգաթ էտին , վէ սիզէ կէօսթէրէճէյիմ քի , անկլաշըլմասը պուռն-տան գօլայ պիր շէյ եօ՛գ տուր : Իւք միւք-եալէմէմիզտէ սիզէ վէրտիյիմ էօրնէք էլ-պէթ խազըրնըզտա օլմալը , քի սիզէ՝ մէմլէ-քէթին հէմի գանուռնլարընը պիւթիւն է՛օմ-րիւնտէ սաղլայան քիմսէնին խուսուսուռնտա տէտիմ քի , օ՛ նէ՛ ճէզայէ նէ տէ իւճրէթէ միւսթահազգ տըր : Իմտի էօյլէ պիր քիմսէ փէք իիթիար օլտուղու զէման մէմլէքէթին նօմօսուռնու պօզարսա՝ մէսէլա պիր ատէմ էօլտիւրիւրսէ , օնա նէ՞ էտէրլէր :

Ժ . () Լ քիմսէ էօ իւմէ հիւքմ սլունուր :

Ա . Ի աքին էյէր օ՛ շէրա՝աթը կէօրիւլ-տիւյիւ զէմանտէ , հաքիմէ՝ «Պէնիմ պու-թէօհմէթի իշլէտիյիմ իւք տէֆա՛ տըր , վէ պու գատար սէնէլէր ա՛մէլ ու հարաքէթիմ-լէքէսիզ օլտու» տէյէճէք օլուրսա , օնա պիր ֆայտէ էտէ՞րմի :

Ժ . Հաքիմ օնա ճէվապ վէրէ պիլիր քի օ՛ օլ հարաքէթինտէն վազ կէլմէմէլի իտի ,

լաքինն օնուէն էսքի հարաքէթի՝ էթտիյի դա-
պահաթըն ճէզասընտան շիմտի օնու գուր-
թարա՛մազ :

Ա . Իյէր պիր քիմսէ էլլի սէնէ տիգ-
գաթ իլէ մէմլէքէթ վէրկիսինի տայիմա էտա
էյլէսէ , վէ օնտան սօնկրա պիր երլ սալեա-
նէսինի էտա էթմէյէ իսթէմէզսէ՝ եախօտ իհ-
մալ էթսէ , օնա նէ՞ էտէրլէր :

Ժ . ()նա՝ սալեանէսինի էտա էթմէք ի-
չիւն զօր էտէրլէր , վէ էյէր իդա՛աթ էթ-
մէզսէ , օնու հապսէ աթարլար :

Ա . Տէյէլիմ քի , պիր խըզմէթքեար՝
էֆէնտիսինին եանընտա օթուզ եա գըրգ
սէնէ սատագաթ իլէ խըզմէթ էտիպ՝ պու-
միւտտէթտէ ասլա պիր գապահաթ իշլէմէ-
յէրէք էֆէնտիսինին սայէսինտէ վաֆիր մալ
վէ ի՛թիպար սահիպի օլտուգտան սօնկրա ,
ափանսըզ խըրսըզ օլուպ էֆէնտիսինին էն
գըյմէթլի շէյլէրինի չալսա , եախօտ էֆէն-
տիսինէ պիր զարէզ դութուպ էվլատընը
էօլտիւրսէ , պունտան ագաէմ պու գատար
երլ էմին վէ սատըգ իտի տէյիւ շիմտիքի
գապահաթը իչիւն թէքտիր օլուպ ճէզասը-
նը չէքմէյէճէյինի ա՛գլընըզ քէսէ՞ր մի :

Ժ . Խայըր . պէլքի օնա տահա շիտ-
տէթլի ճէզա էտէրլէր . չիւն քի օ՝ պօրճու-
նու պիր եէնի կէնճ՝ խըզմէթքեարտան տա-
հա էյի պիլմէլի տիր :

Ս . Լսվեթ . պէքի էֆէնտիսի օնու՝
պիր զայրի խըրսըղա եա գաթիլէ էտէ պիլ-
տիյի կիպի ա՛վֆ էտիպ զապիթէ խապէր
վէրմէմէյէ վէ տա՛վա էթմէմէյէ գապիլ
տիր . Լաքին շէրա՛աթէ կիթսէ , գապահա-
թը հէր նէ իսէ , օնա կէօրէ իւղէրինէ հիւքմ՝
օլունուր . վէ էյէր գաթլ էթմիշ իսէ , էլ-
պէթթէ օ՛ տա գաթլ օլունուր : Եիրմի ա-
տէմ գաթլ էթմիշ պիր եօլ քէսիճիյէ նէ՞
էտէրլէր :

Ժ . Երա՛աթը կէօրիւլտիւքտէն սօնկ-
րա՛ գաթլ օլունուր .

Ս . Լաքին էյէր օ՛ եիրմի տէյիլ տէ
եալընըղ օն ատէմ էօլտիւրտիլ իսէ :

Ժ . Եինէ իւղէրինէ հիւքմ՝ օլունտուգ-
տան սօնկրա՛ գաթլ օլունուր :

Ս . Լաքին տէյէլիմ քի , օ՛ եալընըղ
պիր ատէմ էօլտիւրմիւշտիւր :

Ժ . Եինէ գաթլ օլունուր :

Ս . Նիշիւն :

Ժ . Զիւն քի շէր՛ան՝ գաթիլին ճէզասը
էօլիւմ տիւր :

Ս . Եիմտի կէլէլիմ քի , կիւնահըն ճէ-
զասը նէ՞ տիր :

Ժ . Իօլիւմ տիւր :

Ս . Իմտի էօլիւմէ միւսթահազգ օլմագ
իշիւն գաջ կիւնահ իշլէմէլիյիղ :

Ժ . Սալթ պիր կիւնահ էլ վէրիր :

Այլ . Լ . Ելլէթ . սալթ պիր կիւնահ էլ վէրիր : Օյիրա՛ չօգ կիւնահլարըն եախօտ շուգատար կիւնահլարըն եա հէփի կիւնահլարըն իւծրէթի էօլիւմտիւր՝ տէնմէտի , իլլա կիւնահլըն իւծրէթի էօլիւմ տիւր տէնտի : “Օյիրա քիմ քի պիւթիւն նօմօսու կէօղէտիր տէ՛ պի՛ր շէյտէ սուչլու օլուրսա , հէփիսինէ սուչլու օլմուշ օլուր” .

Պունտան էլվէլ կէօրտիւք քի , “Նօմօստա եազըլը օլան շէյլէրին ճիւմլէսինի իծրա էթմէքտէ տէվամ էթմէք” նօմօստա էմր օլունան հէփի շէյլէրի էօմրիւմիւղիւն պիւթիւն միւտտէթինտէ պիլա թէղետիր իծրա էթմէք տէմէք տիր : Իմտի էյէր պիր աւտէմ պիւթիւն էօմրիւնտէ սալթ պիր քէրրէ օնլարըն պիրինէ մուղայիր հարաքէթ էթմիշ իսէ , օ ատէմին հագգընտա պու թէնպիհի սագլամըշ տէնէ պիլի՛ր մի : Տէյէլիմ քի , պիր ըրմազըն եա տէրէնին իւզէրինտէ պիր փէք տար քէօփրիւ օլսա , օգատար տար քի , պիր աւտէմ սալթ պիր այազը իլէրիտէ վէ օպիր այազը կէրիտէ պասըպ եիւրիւյէճէք գատար օլսա , օլ աւտէմ՝ տէրէնին իչինէ տիւշմէք իչիւն գա՛ն քէրրէ քէօփրիւնիւն իւզէրինէ եանղըշ պասմալը տըր . սալթ պիր քէրրէ եանղըշ պասսա՛ տէրէնին իչինէ տիւշմէ՛ղ մի : Լ՛յնի պունուն կիպի՛ Լ՛լլահ (ձ)ա՛ալանըն թէնպիհլէրինին եօլու՛

հէլաքըղըն տիպսիղ էնկինի իւզէրինտէ գու-
րուլմուշ զայէթ տար պիր եօլ տուր , վէ է-
յէր պիզ՝ օնուն թէնպիհէրինին պիրինէ
եալընըզ պիր քէրրէ մուղայիր հարաքէթ
էտէճէք օլուրսագ , օլ տիպսիղ էնկինին ի-
չինէ տիւշէրիզ : (Հիմտի “գարանըզ զին-
ճիրլէրի իլէ պաղըր օլան մէլէքէր” (Խ Պէր .
Խ . 4) պիր վագըթ նէ՞ իտիլէր :

Ժ . ()Նլար նուրանի մէլէքէր իտի , քի
եարատըլմըշ իտիքէրի քէնտիլէրին ասըլա-
րընը հըֆզ էթմէտիլէր : (Յր-Կ . 6 :

Ս . Ս է տէյէլիմ քի , շիմտի փաք վէ
ա՛ղիզ գալան մէլէքէրտէն պա՛ղըսը Մլահա
իդա՛աթ էթմէմէյիլէ կիւնաս իշէսէլէր , վէ
օլ զիքր օլունանլար կիպի ա՛սը օլսալար ,
օնլարա նէ՞ օլուր :

Ժ . Մլահ (ծա՛ալա օնլարըն տախի՛
հագգ իւզըէ ճէզալարընը թէրթիպ էտէր
իտի :

Ս . Լ,վլէթ , պէնիմ մուհապպէթլու
գարընտաշլարըմ՝ Մլահ (ծա՛ալա օնլարը
տախի՛ էյէրչի օնլար պինլէրճէ սէնէլէր
սըտգ իւզըէ Մլահա խըզմէթ վէ իդա՛աթ
էթմիշէր իսէտէ , պու ա՛սիլիքէրի իչիւն
օնլարը տիշարըքի գարանըզա աթաճագ
տըր : Լաքին էօրնէքէր իչիւն պու տիւն-
եատան տիշարը պագմաղա պիզէ հաճէթ
եօ՛գ տուր : Ինսան ճինսինին պատմութիւ

նունու թէֆթիշ էթտիյիմիզ թագտիրտէ՝
 եիւրէք գըրղընըղը կէթիրէն պու ճշմար-
 տու թիւնուն պիր չօգ էօրնէքլէրինի պու-
 լուրուղ : Պապամըղ Լ. դամ՝ ճ'էննէթի ա՝
 լէատէն նէ՞ իչիւն գօվուլտու . եէրէ նէ՞ ի-
 չիւն լա՞նէթ օգունտու . պիւթիւն ատէմ՝
 ճինսի նէ՞ իչիւն պիչարէլիյէ վէ հէլաքըղա
 ղարգ օլունտու , սիզէ սիւալ էտէրիմ :

Ժ . Պապամըղ Լ. դամըն կիւնաս իշլէտի-
 յի իչիւն :

Ս . Լ. լաս թա՛ալա՛ Լ. դամա հիւքմի ղա-
 զապ էթտիյի գէման՝ Լ. դամ գա՞ջ քէրրէ
 կիւնաս իշլէմիշիտի :

Ժ . Եալընըղ պիր քէրրէ :

Ս . Լ. վիլէթ՝ եալընըղ պիր քէրրէ կիւ-
 նաս իշլէմիշիտի . վէ օնուն իշլէտիյի կիւ-
 նաս՝ տիւնեանըն ա՛տէթա պէօյիւք տէտիք-
 լէրի կիւնասլարտան տէյիլիտի , վէ պու
 ճիւմլէ իլէ պու եալընըղ կիւնասըն սէպէ-
 պինտէն՝ պիւթիւն տիւնեանըն իւզէրինէ
 հիւքմի ղազապ վէ էօլիւմ կէլտի : Իմտի պու
 վուգուա՛թտէն Յակոմբոս Լ. ռաքեալըն՝
 “Վիմ քի պիւթիւն նօմօսու կէօղէտիր տէ
 պիւ շէյտէ սուչլու օլուրսա , հէփիսինէ սուչ-
 լու օլմուշ օլուր” տէտիյի սասի՛ճ օլտուղու
 աշիքեաւր օլուր :

Ժ . Լ. քին չօգ քէօթիւլիւք էտէնլէր՝
 չօգ ա՛զապ չէքէճէքլէր՝ վէ տասա աղ քէօ-

Թիւլիւք իշլէյէնլէր տաճա աղ ա'ղապ չէ-
քէճէքլէր տէյիւ ինանմազմըսընըղ : Աւե-
տարանտա օգո՛ւմայօրմույուղ քի , պա'ղը-
լարը չօգ տայագ եէյէճէքլէր վէ պա'ղըլարը
աղ տայագ եէյէճէքլէր :

Ա . Ավվէթ՝ պու կերչէք տիր . լաքին
ճիւմլէսինին տախի լա'նէթ ալթընտա օլ-
տուգլարը կերչէք տիր : Այերչի զընտանտա
հապս օլանլարըն պա'ղըսը զայրիլէրտէն պի-
րաղ տաճա րաճաթը եէրտէ օթուրուրլար
իսէ տէ , հիչ պիր ատէմ եօ'գ տուր՝ քի
զընտանա կիթմէսինի իսթէսին . վէ հէր քէս՝
ճիւմլէ զընտանտա վէ հապստէ օլանլարը
պիչարէ քիմսէլէր սայար : Շ'էհէննէմին էն
էյի մահալինտէ օլմագ իւմիտինտէ օլմասը՝
փէք մուրտար պիր թէսէլլի տիր . վէ էօյլէ
իքէն տէ , քէնտիլէրինի զայրիլէրի գատար
ֆէնա սայմայանլարըն եալընըղ թէսէլլիսի
պո'ւ տուր :

Իմտի սէօյլէնէն շէյլէրտէն իիթամ զըմ-
նընտա պու նէթիճէյէ կէլիրիղ քի , էվվէ-
լա՝ պիւթիւն միւ տտէթի էօ'մրիւնտէ հէփ
նօմօսու տիգգաթ իլէ սագլամըշ օլան քիմսէ՝
սատէճէ պօրճուենու էտա էթմիշ , վէ պու-
նուն իչիւն հիչ պիր իւճրէթէ Ռաւլադագ
տէյիլ տիր . վէ էյէր օլ քիմսէ ճէննէթէ
կիտէճէք իսէ , պու՝ եալընըղ Ալլահ (Ժա՝
ալանըն լուղֆ ու ի'նայէթինտէն օլաճագ :

Դժբինճի՝ պիւթիւն միւտտէթի էօ՛մրիւնտէ պիւթիւն նօմօսու սադլայլս տա՝ եալընը պիր շէյաէ պիր քերրէ թէօ՛հէթլի օլան քիմսէ՝ քէնտինին հէփ խայրր ա՛մէլէրինտէն պիր թէք կիւնասըն լէքէսինի սիլմէյէ գաւոր օլմատըղընտան՝ հիւքմի ղաղապէ միւսթահազգ օլուր :

Ժ. Լաքին էյէր պու սահիհ իսէ , քիմ գուրթուլա պիլիւր : Տիւնեանըն իւզէրինտէ Լալահըն պիւթիւն նօմօսունու թէքմիլէն սադլամըշ ատէմ պէլքի պուլունմաղ :

Ա. Լի սէվկիւլիւլէրիմ՝ Լալահըն ի՛նտինտէ հէր շէյ գապիլ տիր . Լաքին ատէմլէրին ի՛նտինտէ՝ տէտիյին կիպի՝ գապիլսիղ տիր : Ա է Պօղոս Լաքեալըն տէտիյինէ կէօրէ՝ “հիչ պիր սատըգ” եօգ տուր , հիչ “պիր պիլէ եօգ տուր” : (Հաւիլ . Գ . 10 :) “Պարգ եօգ տուր . չիւն հէփիսի կիւնաս իշլէտիլէր , վէ Լալահըն ի՛ղզէթինտէն կէրի գալտըլար” , (Հաւիլ . Գ . 22 . 23 .) “()նուն իչիւն օնուն հուզուրունտա հիչ պիր թէն՝ նօմօսուն ա՛մէլէրի իլէ սատըգ օլամաղ” , (Հաւիլ . Գ . 20 .) “վէ շէրա՛աթ կիւնիւնտէ հէր աղըղ դըգանաճաղ , վէ ճիւմլէ ա՛լէմ Լալահըն հուզուրունտա սուչլու օլաճաղ տրր” : Հաւիլ . Գ . 19 : Լաքին իշպուփէք աչըգ վէ աշիքեար օլան թագրիրլէրի օգույանլարըն չօղու՝ օնլարըր տօղըու անկ-

լամայօրլար . վէ սէպէպիմ վար տիւշիւնէ-
յիմ քի՝ սիզ պիլէ՝ էյ սէվկիւլիւլէրիմ՝ է-
յէրչի չօղունուզ օնլարը չօգ իշիթմիշ ի-
սէնիզտէ , շիմտիյէ գատար օնլարըն մա՛նա-
սընը տօղրու անկլամամըշտընըզ : Աքին
կէօրիւյօրսունուզ քի , տօղրու իշէյէն Տիչ
պիրի եօգ տուր , քի ճիւմէ ա՛լէմ կիւնա՛հ
էշէմիշ տիր , հէմ քի՝ Ալահ ա՛ղիմ ուշ-
շանըն նօմօսունա կէօրէ վէ տօղրու հէմ
թէքմիլ հագգ իւզըն՝ կիւնահքեարլարըն
իւզէրինէ թագրիր օլունան լա՛նէթտէն Տիչ
քիմսէ գուրթուլամազ : Քիւլէիւք չօճուգ-
լար զանն էտէր՝ վէ չօգ քիմսէլէր օնլարա
տէյէ պիլիւլէր քի , Ալահըն հուզուրուն-
տա պիսուչ վէ պիկիւնահ օլմաղըլա , նէ՛
մութլու օնլարա : Աքին էյ սիզ պուրա-
ճըգտա հաղըր պուլունան էվլատլարըմ՝
պու սէօյլէտիքլէրիմիզի պիր էյի միւլահազա
էթտիքտէն սօնկրա՝ սիզին հա՛նկընըզ քէն-
տինի կիւնահսըզ սայա պիլիւր : Այ մու-
հապպէթլու գարընտաշլարըմ , նէ՛ տէրսի-
նիզ :

Ժ . Խայըր , հագիգաթ կիւնահսըզ
տէյիլիզ : Պու սուրէթտէ կէօրիւնիւր քի ,
հէփ ատէմլէր հէլաք օլմաղ տըրլար :

Ա . Խայըր՝ սէվկիւլիւլէրիմ . հէփ ա-
տէմլէր հէլաք օլմայաճագլար , վէ պու
խուսուստա սիզէ սէօյլէյէճէք միւլթտէլէրիմ

վար , լաքին էյէր պու շիմտի սէօյլէտիքլէ-
 րիմիլ եիւրէքլէրինիղէ էյիճէ քեար է'թմէ-
 տի իսէ , օլ միւժտէլէրի նէ անկլայա պիլիւ-
 սինիղ , նէ տէ օնլարտան սիղէ պիր շաղլըգ-
 Տասիլ օլա պիլիւր : Իմտի պունլարը' էյիճէ
 խաղըրնըղտա սագլայըն . պու խուսուստա
 սիղէ տաճա չօգ սէօյլէյէճէքլէրիմ վար ,
 լաքին շիմտիլիք էլվէրիր :

Տուա' էտէլիմ :

ԿԻՒՆԱՀ ԻՒԶԵՐԻՆԵ

1 . Կերչէք կերչէք տերիմ սիզէ քի , կիւնասը հէր
իլլէյէն կիւնասըն գուլու տուր : Հոյմ . ք . 3½ :

2 . Պիլիբիլ քի նոմա բուհանի տիր , պէն իսէ կիւ-
նաս ալթընտա սաթըլմըլ ճիսմանիյիմ : Հոյմ . ք .
1½ :

3 . Օիրա պիլիբիլ քի տերունիմտէ՝ եա՛նի թէնիմ-
տէ՝ էյի շէյ սաքին տէյիլտիր . զիրա իսթէմէք՝ պէն-
տէ հազըր տըր , ամմա էյիյի իճրա էթմէյի պէնտէ
պուլմայօրում . զիրա իսթէտիյիմ էյի շէյի էթմէյօ-
րում . իլլա իսթէմէտիյիմ քէօթիւ շէյի էտէյօրում :
Հոյմ . ք . 18 . 19 :

4 . Իմտի պէն՝ էյիյի էթմէյէ իսթէրքէն , պու
նոմսու պուլույօրում քի , քէօթիւ պանա հազըր տըր .
զիրա իշէրիտէքի ատէմէ կէօրէ՝ Ալլահըն նոմսունտան
հազըլ էտէյօրում . ամմա ա՛ղալարմտա ա՛ղըմըն նո-
մսունա գարշը տուրան պիր զայրի նոմս կէօրիւյօ-
րում , քի օ՝ ա՛ղալարմտա օլան կիւնասըն նոմսու-
նա պէնի էսիր էտէյօր : Պէն՝ նէ՛ ա՛ծիլ ատէմ իմ .
պէնի պու էօլտիւրիւճիւ թէնտէն քի՛մ խէլաա է-
տէճէք : Հոյմ . ք . 21 — 24 :

5 . Օիրա թէնին ֆիքրի Ալլահա տիւլմէնլի՛ք
տիր . չիւն Ալլահըն նոմսունա իդա՛աթ էթմէլ . չիւն
էթմէյէ տախի գատիր տէյիլտիր : Հոյմ . ք . 7 :

Վ Ե Ր Դ Ե Պ Ե Տ : Պուռնտան ագտեմքի միւ-
քեալեմէլէրտէ սէօյլէնէն շէյլէրտէն հէր
վէճհիլէ սահիհ կէօրիւնտիւ քի , եալընըզ
պիր թէք կիւնաճ՝ տէյիլ սալթ ատէմի՝ իլլա
մէլէյի պիլէ էպէտի հէլաքէ զարգ էտէ պի-
լիր , վէ եիւզլէրճէ սէնէլիք ա՛ղիզ էօ՛միւր
իլէ՝ հիչ քիմսէ էպէտի հայաթը քէնտինէ
հագգ էտէմէզ . լաքին պու ճիւմլէ իլէ է-
յէր արալարընըզտա պա՛ղըլարընըզը պու-
նուն ա՛քսիսինի ինանմաղա մայիլ կէօրսէմ ,
թա՛ճիւպ էթմէյէճէյիմ : Ե իմտի կէօրէ-
լիմ պու սահիհմի : Ե՛յ Վէորգ՝ տօղրու-
սունո՛ւ սէօյլէ՝ քէնտինի կիւնահտան աղատ
վէ Լլլահըն հուզուրունտա սատրգ սայաթ-
մըսըն :

Գ Է Ո Ր Գ : Խայր . պիլիրիմ քի , չօգ
տէֆա՝ պօյնումա ֆարզ օլան պօրճումու
էտա էթմէմիշիմ :

Վ . Իմտի Լլլահըն զաղապընտան գաչ-
մաղա նանըլ իւմիտ էտէրսին :

Գ . Ե՛օմրիւմիւ տօղրուլթմաղա՝ վէ պա-
նա ֆարզ օլանը շիմտէն սօնկրա տահա էյի
էտա էթմէյէ ճէհա էտէճէյիմ :

Վ . Պու էփ էյի տօղրու տուր , վէ է-
յէր նիյէթին խիւլիւս փաք իլէ իսէ , էյի
մէյվէլէր հասիլ էտէճէյինէ շիւպհէ եօգ
տուր : լաքին սէնին ումտուղուն օլ մէյվէ-
լէրի հասիլ էթմէյէճէք տիր . զիրա տէյէ-

լիմքի շիմտէն սօնկրա կիւնաճ իշլէմէյի
ֆէրաղաթ էթսէն տէ՝ եալընըզ խայրը ա՝
մէլէր իշլէսէն , սատէճէ սէնին պօյնունա
ֆարղ օլան պօրճունու էտա էտէճէքսին ,
քի օնու՝ էվլէլտէն պէրու էթմէյէ պօրճու
խտին . վէ պու սէպէպտէն սէնին պունտան
էվլէլ իշլէտիյին կիւնաճլար՝ խղճմտանքը-
նըն իւղէրինէ պիր եիւք օլաճագլար , վէ
Լլաճըն հուղուրունտա սէնտէն շէքվա է-
տէճէքլէր : Աէչէն կիւն՝ ‘Քրիսթիանոսուն
եօլճուլուղու’ նամքիթապտան պու խու-
սուստա օգուտուղումուղ թէմնիլ խագրը-
նըզտամը :

Գ . Լլվլէթ . պիր ատէմին օն երլ պիր
տիւքքեանտան վիրէսիյէ շէյլէր սաթուն
ալմատա օլուպ՝ օն սէնէտէն սօնկրա էսքի
պօրճու տուրուր իքէն՝ եէնիտէն փէշին
ագչէ իլէ սաթուն ալմաղա պաշլատըղընը
տէմէյօրմուսունուղ :

Ա . Լլվլէթ . իմտի օլ քիմսէ փէշին ագ-
չէ իլէ սաթուն ալըպ՝ տիւքքեանճընըն տէֆ-
թէրինէ եէնի պօրճ եաղտըրմայօր տէյիւ՝
էսքի պօրճունտան գուրթուլըրմու : ‘Աէ՞
տիւշիւնիւրսիւնիւղ :

Գ . Լլսքի պօրճունու էտա էթմէտիքճէ ,
տէֆթէրտէն ըէսիտ օլմայըպ՝ տայիմա օնուն
տէյնի վէ պօրճու գալըր :

Ա . Գու փէք սաճիճ տիր . վէ պիղիմ

տախի հալիմիզ Լւլաճըն ի'նտինտէ էօյլէ տիր : Լյէր սէն պու կիւնտէն սանա ֆարզ օլան պօրճլարընըն ճիւմլէսինի իճրա էթմէյէ պաշլասան , վէ էօլիւնճէյէ գատար էօյլէ էյլէսէն , իշլէտիյին էսքի կիւնաճլարըն՝ օլ էտա օլմամըշ պօրճ կիպի պագի գալըր :

Գ . Լյօյլէ տիր . էյի պիլիւրիմքի , իշլէտիյիմ կիւնաճլարտան թէվպէ էթմէլիյիմ . լաքին տէրլէր քի , թէվպէ էտէն՝ ա'վֆ օլունմաղա միւսթաճագգ օլուր :

Ա . Լյօյլէ տէրլէր . լաքին Լստուածաշունչուն իչինտէ հիչ պիր եէրտէ պէօյլէ եազըլմըշ եօգ տուր : Հագիգաթ Լւլաճ պիր չօգ եէրտէ իգրար էտէյօր քի , թէվպէ էտէն կիւնաճքեարա ա'վֆ էտէճէք . լաքին պունտան՝ կիւնաճքեարլար թէվպէ էթմէյիլէ ա'վֆ օլունմաղա միւսթաճագգ օլույօրլար տէյի անկլաշըլմաղ : Պիզ շիմտի Լւլաճըն վէրէ պիլտիյի եախօտ վէրէճէյի լուգֆ ու ի'նայէթ խուսուսունտա սէօյլէմէյօրուզ , իլա նէյէ միւսթաճագգ օլտուղունուզ խուսուսունտա սէօյլէյօրուզ մէրճամէթ իչիւն տէյիլ՝ իլա ինսանլարըն սայմամաղա պուգատար մայիլ օլտուղլարը նօմօս իչիւն վէճագգ շէրա'աթ իչիւն սէօյլէյօրուզ : Թէվպէ էթմէք՝ էտէ պիլէճէյիմիզ շէյլէրին էն քիւչիւյիւ տիւր : Թէվպէ

էթմէք՝ պօյնուսուղա պօրճ՝ օլան պիր ֆարդ տրր , վէ պուստան էվվէլ պէյան օլունտուքի , պիր ատէմ՝ եալընըզ պօրճունու էտա էթմէյիլէ իւճրէթէ միւսթաճագգ օլամաղ : Սէ պուստան գադը՝ նազար՝ էյ սէվկիւլիւլէրիմ , սաճիճ թէվպէ՝ նատիր պիր շէյ տիր . քէնտի եիւրէքլէրինիզի թէֆթիշ էտիպ սէյլէյին . տայիմա պիր քէօթիւ շէյ էթտիյինիզ զէման՝ խիւլիւսի փաք իլէ սաճիճան եիւրէյինիզ գասաւէթլէնտիմի :

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ . Խայրը . տայիմա եիւրէյիմիզտէ գասաւէթ տույմազըզ :

Ս . Պա՛ղը քիմսէլէր վար քի , պիր կիւնաճ իշլէտիքլէրի զէման կիւլէրլէր պիլէ , վէ դուճաֆ տէյիւ զայրիլէրինէ տէ նագլէտէրլէր : Պու՝ թէվպէնին փէք ա՛ճայըպ պիր դարզը տէյիմի . վէ պու ճիւմլէ իլէ գօրգուլուր քի , պու՝ կիւնաճ իշիւն խիւլիւսի փաք իլէ եիւրէքտէն գասաւէթլէնմէքտէն զիյատէ ա՛լէսսէվի պիր վուգուա՛թ տրր : Լաքին ճագիգաթ տիւշիւնիւրմիւսիւնիւզ քի , Լալաճը տարըլթտըղմըզ՝ վէ չոգ կիւնաճլար իշլէտիյիմիզ իշիւն սատէճէ չէքտիյիմիզ զամու գասաւէթ սաճիճ թէվպէ տիր : Լստուածաշունչ տէր քի , “(Թէվպէ էտին , վէ տէօնիւն)” (Գաթ . 77 . 19) . “Եարամազլըզ իշլէմէքտէն ֆէրաղաթ էյլէյին , էյլէք էթմէյի էյրէնին” : Եսայ .

ա . 16 , 17 : Կիւնաս իջիւն փիւշման օլմագ տա
տէօնիւպ թէքրար օ կիւնասը իշլէմէք նէ-
յէ՞ եարար . պիզ եինէ օ դապասաթլարը
իշլէմէքտէ տէվամ էթմիքճէ՛ կերչէքտէն
թէվպէ էթմիշիզ տէյիւ տիւշիւնէ պիլիթի-
միյիզ :

Ժ . Պէս պելլի տիր քի , պիզ կիւնաս-
լարըմըզ թէք էթմէտիքճէ , փիւշմանըզը-
մըզ իշէ եարամազ : Լաքին էյէր խիւլիւ-
սի փաք իլէ թէվպէ էտէր տէ՛ է՛օմրիւմիւ-
զիւ տօղըռլտուրսագ , ա՛վֆըզ պուլմազը-
մըյըզ :

Ս . Պունտան էվվէլ կէօսթէրիտի քի ,
պու թագտիրտէ պիլէ՛ ա՛վֆըզը հագգ էթ-
միշիզ տիւշիւնմէյէ հագգըլլէ Էօֆ Գուր .
չիւն քի կիւնաս՝ թէվպէ իլէ կերի տէօնմէզ ,
վէ խայրը ա՛մլլէր իլէ մասվ օլունմազ :
Լաքին տէյէլիմ քի , պու գատար քիմսէ-
լէրին ինանտըզ տօղըռլ օլուպ՝ կիւնասլա-
րըմըզ թէք էտիպ է՛օմրիւմիւզիւ տօղ-
ըռլթմագ իլէ՛ կէլէճէք զազապտէն հագի-
գաթ քէնտիլէրիմիզի գուրթարա պիլիրիզ ,
լաքին կիւնասը թէք էթմէսի պու գատար
գօլայ պիր շէյ օլտուղունու հագիգաթ ի-
նանա պիլիթիսինիզ : Ը՛զիզ Վիթապլա-
րըն թագրիրի խագրընըզ կէլսին . “Կեր-
չէք կերչէք տէրիմ սիզէ քի , կիւնասը հէր
իշլէյէն՝ կիւնասըն գուլու տուր” (Յո՛ւն ,

Ե. 34) . “Օ՛հրա պիլերիդ քի , նօմօս րու-
 Տանի տիր , պէն իսէ կիւնաՏ ալթրնտա սա-
 թըլմըճ ճիսմանիյիմ” , (Հօռթ . Է . 14 .)
 “Լմմա ա՛ղալարըմտա՝ ա՛ղըմըն նօմուսունա
 գարշը տուրան պիր Ղայրի նօմօս կէօրիւ-
 յօրում , քի օ՝ ա՛ղալարըմտա օլան կիւնա-
 Տըն նօմօսունա պէնի էսիր էտէյօր” : Հօ-
 ռթ . Է . 23 : Իշպու իւչ խանէլէրին ի-
 չինտէ թագտիմ օլունան Տէման պիր ճըշ-
 մարտութիւն տուր , քի պու խանէտէ տա-
 խի թագտիմ օլունոյօր . “Լմտի պէն է-
 յիյի էթմէյէ իսթէրքէն , պու նօմօսու պու-
 լույօրում քի , քէօթիւ պանա Տաղըր տըր”
 (Հօռթ . Է . 21) . “Լյիյի իճրա էթմէյի
 պէնտէ պուլմայօրում . զիրա իսթէտիյիմ
 էյի շէյի էտէմէյօրում” : Հօռթ . Է . 18 ,
 19 :

Եւ իմտի պու ճշմարտութիւնու թէճրիւ-
 պէ իլէ րուպար էտէլիմ , վէ կէօրէլիմ նա-
 սըլ կէլիյօր : Աէրխօշլարըն՝ գումարպազ-
 լարըն վէ պունուն կիպի խապիս շէյլէրէ
 միւպթէլա օլան քիմսէլէրին՝ քէնտի Տալէ-
 րինտէն շէքվա էտէրէք պու Տէլաք էտիճի
 Փէնա ա՛տէթլէրինտէն վազ կէչմէյէ ա՛Տտ
 էթտիքլէրինի իշիթտիյինիզ եօգմու : Պու
 քիմսէլէր՝ մալարընը թէլէֆ՝ վէ վիւճիւտ-
 լէրինի խարազ վէ քէնտիլէրինի ա՛լէմէ րէ-
 զիլ էթմէքտէ օլտուգլարընը էյի պիլիլէր .

վէ պու ճիւղէ իլէ՝ պու խապիս ա՛տէթլէ-
 րինի թէրք էտէմէղլէր : () Նլար քէնտիլէ-
 րի՝ «Պրաղամամ . պէնի զապգ էթմիշ
 տիր» տէյիւ իգրար էթմէյէ հազըր տըր :
 Իմտի պու՝ «Դէնտէ Գուլլուգ» տէյիլ տէ՝
 նէ՞ տիր : Լաքին տէյէլիմ քի , պիղ՝ պէօ-
 յիւք խապիսլիքլէրին գուլլարը տէյիլիզ ,
 վէ օնլարա միւպթէլա պիլէ օլսադ , գօս գօ-
 լայ օնլարը թէրք էտէ պիլիւրիզ , քի պու՝
 փէք նատիր օլա պիլիւր . լաքին պու ճիւղ-
 լէ իլէ քէօթիւ ախլագլարտան ազատ տէյի-
 լիզ , իլլա պիղտէ էլպէթթէ Լլահըն ի-
 րատէթինէ մուղայիր օլան պիր ախլագ պու-
 լունուր : Պու ախլագը՝ պիր չօգ ճէհտ վէ
 գապի նիյէթլէր էթտիքտէն սօնկրա , իւզէ-
 րիմիզտէն՝ հագիգաթ պիր զայրի կիւնահ
 իլէ օնու էօլտիւրմէտիքճէ տէֆ՝ էտէմէղլիզ .
 շէօյլէ քի հէր պիրիմիզ՝ հէր նէ գատար
 է՝ օմրիւմիւզիւ տօղլուլթմասընը ճանը կէօ-
 նիւլտէն արղուլէյօր իսէքտէ՝ քէնտի թէճ-
 րիւպէսինտէն գուլաղուզլանարագ , Պօղոս
 Լաքեալ իլէ պէրապէր՝ «Իսթէմէք պէնտէ
 հազըր տըր , ամմա էյիյի իճրա էթմէյի
 պուլմայօրուլմ» տէյէ պիլիւր : Լաքին զանն
 էտէրմիսինիզ քի հէր քէս՝ Պօղոսուն անկ-
 լատըղը գատար՝ կիւնահըն գուլլու օլտու-
 ղունու անկլայօր : Լայալինտէ պիր ատէ՛մ
 խիւլեա էյլէ , քի օ՝ պիր էվին իլինտէ քի-

լիտէնմիշ • լուպ՝ օրատա քէնտինի րահաթ վէ հէր հալտէ էյի սայար, վէ օրատան չըգմաղա հիչպիր արզուսու եօգ տուր • օ ա տէմէօյլէ իքէն, օրատա քիլիտլի օլտուղունու տույա պիլիբ մի՛ :

Ժ • Խայրը, տույամաղ :

Ս • Օլ հալինի տույա պիլէճէյի նէ՞ ղէման իհթիմալ տըր :

Ժ • Տիշարլյա չըգմաղա իսթէտիյի ղէման :

Ս • Լօյլէ օլմալը : Խմտի կիւնահըն գուլու օլան ատէմին խոսոսոսունտա նէ՞ տիւշիւնիւրսիւնիւղ, քի օ՝ քէնտինին գուլ օլտուղունու ասլա ինանմաղ :

Ժ • Տիւշիւնիւրիւղ քի, գուլուգտան աղատ օլմաղա ասլա չալըշմամըշ տըր :

Ս • Լօվլէթ՝ պէնիմ մուհապպէթլու տօսթլարըմ • հէլաքէ կէօթիւրէն կէնիշ վէ գօլայ եօլուն իւղէրինտէ եիւրիւյէն չօգ քիմսէլէրին հալի պոլ տուր : Օլ քիմսէլէր քէնտի կիւնահքեար արզուլէրի վէ եարամաղըն վէրտէյի ֆիթնէլէրին արտընճավարըպ՝ օնլարա ասլա գարշը գօմաղլար : Օնլար քէնտիլէրինի աղատ խիւլեա էտիպ՝ Եհհուտիլէրին տէտիյի կիպի՝ մաղըուր մաղըուր՝ “Հիչպիր վագըթ քիմսէյէ գուլուգէթմէմիշիղ, սէն՝ նիճէ աղատ օլաճագսընըղ տէրպին” (Յոլէ • ք • 33) տէրլէր : Բէնտի-

էրին սեփտիյի կիւնահաւարա հագգ պուլուպ է'օղիւր տիւերքէն , օնլարըն օգատար սեփմէտիքէրի զայրի կիւնահաւարա շամաթա իլէ հիւքմ' էտէնէրին ճիւմլէսինին հալի պուտուր : Աքին եիւրէյինի հէր կէօնա նափաքլըգտան փաքէմէյէ , վէ իւղէրինտէն հէր պիր կիւնահաւար սիւքմէյէ գափի նիյէթ էտէն քիմսէ' պիր գասափէթ վէրէն թէճրիւպէ իլէ շիւպհէսիզ էօյրէնէճէք քի,քէնտիսի փէք զայի'ֆ տիր . վէ ա'ղիմ եիւրէք աճըսը իլէ տույաճագ քի , կիւնահաւարն նօմօսունա էսիր տիր : Զուլ . է . 23 : Աքին պունու տահա աշիքեար էթմէք իչիւն' շուվմայեցուոց մէքթիւպիւնիւն եէտինճի Վլուխուն օնտէօրտիւնճիւ համարընտանէ' եազըլտըզընը պիրինիզ պանա սէօյլէսին :

Ժ . “Պիլիրիզ քի նօմօս րուհանի տիր , պէն իսէ կիւնահաւարընտա սաթըլմըշճիսմանիյիմ” :

Ա . Պու մէքթիւպիւն սէքիզինճի Վլուխուն պէշինճի վէ եէտինճի համարլարընտա նէ' եազըլմըշ տըր :

Ժ . “Թէնճէ օլանլար' թէնէ միւթա'լիք շէյլէրի ֆիքր էտէրլէր , վէ Րուհա օլանլար' Րուհա միւթա'լիք շէյլէրի (ֆիքր էտէրլէր) — Թէնին ֆիքրի Մլասհա տիւշմէնլիք տիր . չիւն Մլասհըն նօմօսունա իդա'աթ էթմէզ , չիւն էթմէյէ տախի գատիր տէյիլ տիր” :

Ա . Լ՛ղիզ Վրթապըն թէնճէ ֆիքիր-
լի օլմագ տէտիյի՝ դապիա՛թտէն հէր պիր
ատէմին օլտուղու հալ տըր . քի հէր քէս
քէնտինի սէվէր , վէ ա՛ղը ֆիքրի տիւնեա-
վի վէ հէլաք օլուր շէյլէրաէ՛ տիր . զիրա
“[Թէնէ միւթա՛լիք շէյլէր”] վիւծիւտէ վէ
շիմտիքի է՛օմրէ տայիր օլան շէյլէր տիր .
վէ օպիր դարաֆտան “Բուհա միւթա՛լիք
շէյլէր” Լլահա՛ ճանլարըմըղա՛ կէօյէ վէ
էպէտի է՛օմրէ տայիր օլան շէյլէր տիր :
Իմտի պիղ՝ դապիա՛թիմիղին հիւքմինճէ
պու շէյլէրին հա՛նկըսընա մայիլիզ :

Ժ . “[Թէնէ միւթա՛լիք շէյլէրէ”] :

Ա . Լ՛վվէթ էօյլէ տիր . զիրա “[Թէն-
տէն տօղան թէն տիր”] : Յովհ . Դ . 6 : Լ ա-
քին Լլահըն նօմօսունուն դապիա՛թը նէ՞
տիր :

Ժ . () նուն դապիա՛թը րուհանի տիր :

Ա . Պունուն իշիւն թէնճէ օլան ֆիքիր՝
օնա միւթի՛ օլամաղ : Լլահըն նօմօսու րու-
հանի տիր . վէ օնուն ատէմլէրին նօմօսուն-
տան մախսուս ֆարգը պո՛ւ տուր : Լ տէմ-
լէրին նօմօսու հա՛նկը շէյլէրի եասագ է-
տէրլէր :

Ժ . Ֆէնա իշլէրի՛ վէ պա՛ղը քէրրէ ֆե-
նա սէօղլէրի :

Ա . Լլահըն նօմօսու հա՛նկը շէյլէրի
եասագ էտէր :

Ժ . () տա հեման օ շէյլէրի եասագ է-
տէր :

Ա . Ա է օնլարտան մա'տա պիր շէյ
եասագ էթմէղ մի :

Ժ . Լ չվվէթ . ֆէնա շէյլէր տիւշիւնմէ-
յի' վէ եիւրէյին եարամաղ արզուլէրինի
տախի եասագ էտէր :

Ա . Պուէնա պիր գաչէօրնէքլէ'ր վէրին :

Ժ . Լ տէմլէրին նօմօսու' Լ լաճըն նօմօ-
սու կիպի' "Լ տէմ էօլտիւրմէ" տէր , լա-
քին գօնշուսուղտան իքրաճ էթմէյի եասագ
էթմէղ : լաքին Լ լաճըն նօմօսու տէր քի ,
"Լ արընտաշընը եիւրէյինտէ պուղղ էթ-
մէյէսին" Դ Խ . Ժ , 17 . վէ "էր' գա-
րընտաշընտան իքրաճ էտէն քիմսէ ատէմ
էօլտիւրիւճիւտիւր" : Խ Յ . Ժ . 15 : Լ-
տէմլէրին նօմօսու' Լ լաճըն նօմօսու կիպի
տէր քի , "Լ սըրսըղլըգ էթմէ" . լաքին պի-
ղիմօլմայան շէյէ դամա' էթմէսինի եասագ
էթմէղ : Լ լաճըն նօմօսու իսէ տէր քի ,
"Լ օնշուսու ճիչպիր շէյինէ արզու էթ-
մէ" : Ե լէյ Ի . 17 :

Ա . Լ իմտի' պու իքի նօմօստան' հա'ն-
կըսը տաճա գօլայ սագլանա պիլիր :

Ժ . Լ տէմլէրին նօմօսու :

Ա . Լ չի զապդ էտէ պիլմէսի եիւրէյի
զապդ էտէ պիլմէքտէն գօլայ օլտուղունա
շիւպճէ եօգ տուր : Լ յէր պիրիսի պիր

պէքրիյէ՝ եախօտ պողաղընա վերիլմիշ պիր
քիմսէյէ՝ “Շու կիւզէլ շարապտան եախօտ
շու նէֆիս դա՛ամտան սագըն աղղընա գօ-
մայասըն , եօգսա սէնի էօլտիւրիւրիւմ”
տէրսէ , օլ քիմսէնին օլ շէյլէրտէն դաթ-
մայաճաղընը ագլըն քէսէր մի :

Ժ . Լ՝վվէթ , գօրգուսուռնտան օնլարա
տօգուռնմաղլաքին օնուռն ճանը օնլարը ար-
ղուլէտիյինէ շիւպհէ եօգ տուր :

Ա . Լ՝յէր գօրգուլթմագ եւրինէ՝ օնա
ղայէթ պէօյիւք շէյլէր վա՛տ էթսէ , օլ
վա՛տլէր՝ հիչտէյիլ իսէ՝ պիրաղ զէման օ-
նա թէսիր էթմէզլէր մի :

Ժ . Փէք իհթիմալտըր քի , էտէրլէր :

Ա . Լաքին էյէր պիրի օնա՝ “Շարա-
պը եախօտ նէֆիս դա՛ամլարը սէվմէմէյէ
թանա էմր էտէրիմ” տէրսէ , օնուռն իդա՛-
աթ էտէճէյինի ա՛գլըն քէսէր մի :

Ժ . Խօսյըր . միւմքիւռնսիւզտիւր :

Ա . Փէք էյի . էյէր պիր ատէմէ՝ տիւշ-
մանընա պիր զարար վէրմէմէյէ վէ օնու
զէվգլէնմէմէյէ վէ ֆասլ էթմէմէյէ՝ եախօտ
օնա էյլիք էթմէյէ էմր օլուռնսա , օլ ա-
տէմ պուռնու էթմէքտէ էյէր կիւճիւք պու-
լա պիլիր իսէ տէ , եինէ միւմքիւռնսիւզ պիր
շէյ տէյիլ տիր : Մտէվլէր կէօրիւրիւզ քի ,
եա գօրգու եախօտ պիր ֆայիտէ իւմիտի
հասէպի իլէ պու շէյլէրին ճիւմլէսինի է-

տերւէր : Լաքին պուճիւղէ ին քիմսէլէրտէն՝
տիւղմէնլէրինի սէվմէյէ վէ օնլարը միւպա-
րէքլէմէյէ վէ օնլար իչիւն տուա՝ էթմէյէ
մադլուպ օլունսա , օնլարա՝ պուճա միւդի՝
օլմագ գօլայ մը :

Ժ . Խայըր , պուճ օնլարա փէք կիւճ
կէլիը :

Ս . Ս է պու ճիւղմէ իլէ Լաւհըն պիղ-
տէն մադլուպ էթտիյի պուճ տուր : Խմտի
պուճտան աշիքեար կէօրիւնիւյօր քի , վա՛տ-
լէր իլէ եա գօրգու հասէպի իլէ պիր գա-
մա՛քեարը՝ ագչէսինտէն վա՛ղ կէչմէյէ վէ
զէվգ ու սէֆա՛աթը սէվէն քիմսէյի՝ թէ-
աթրօյա վէ պալօլարա վէ պուճուն կիպի
զէվգ եերլէրինէ կիթմէմէյէ մէճպուր էթմէ-
սի գապիլ տիր , լաքին դամա՛քեար ագչէսի-
նի՝ վէ տիւնեալի ատէմի զէվգ ու սէֆա՛աթը-
նը « Էվլէպէն կերի դուժա պիլէն հիչ պիր
նօմօս եօգ տուր : Ս է պու պէօյլէ իքէն ,
Լ՛զիզ Վիթապլար տերլէր քի , « Վամա՛-
քեարլըգ՝ փուժփէրէսլիք տիր » (Սաղ . Գ .
5.) վէ « հէփ ֆէնա շէյլէրին քէօքիւ՝ ագչէյի
սէվմէք տիր » : Խ ՏԷ . Գ . 10 : Հէմ տախի
Լ՛զիզ Վիթապլար տերլէր քի , « Տիւնեատա
օլան շէյլէրի սէվմէն , էյէր պիր քիմսէ
տիւնեայր սէվէրսէ , Պապանըն սէվկիւսիւ
օնտա եօգ տուր » : Խ Յօհ . Թ . 15 : Խմ-
տի պու սէօղլէրին մա՛նասընը անկլարմըսը-

ներդ , “ [Թէնին Փիքրի Լլաճա տիւշմէնլիք տիր . չիւն Լլաճըն նոմօսունա իդա՛աթ էթմէզ . չիւն էթմէյէ տախի գատիր տէյիլ տիր ” : Հոուլ . Ե : 7 :

Ժ . Ե իմտի պունու՝ հէմ Պօղոս Լաւքեալըն՝ “ Եօմօս բուհանի տիր , պէն իսէ կիւնաճ ալթընտա սաթըլմըշ ճիսմանիյիմ ” (Հոուլ . Է . 14) տէտիյինի տաճա՛ էյի անկլայօրուզ :

Ս . Լ յ սէվկիւլիւ գարընտաշլարըմ՝ պուսուրէթտէ՝ պիր ատէմ քէնտինի տէյիշտիրմէյէ վէ եօլարընը տօղըուլթմաղա վէ ճանի կէօնիւլտէն թէվպէ էթմէյէ՝ պունուն վասիդասը իլէ էվվէլքի կիւնաճլարընըն ճիւմլէսինին սիլինէճէյինի վէ էպէտի էօ՛մրէ մալիք օլաճաղընը սաճիճ պիլսէ պիլէ՝ գօլայճէ իճրա էթմէյէ գատիր օլաճաղընը ինանըրմըսընըզ :

Ժ . Լ նկլատըգ քի , պէօյլէ պիր իւմիտտէ օլմագ պագըլ տըր . Լաքին նիճիւն Լլաճ պիղէ՝ հիչ քիմսէնին դուլթմաղա գատիր օլամայաճաղը վէ օնուն վասիդասը իլէ հիչ քիմսէնին խէլաս պուլամայաճաղը պիր նօմօս վէրսին :

Ս . Պէնիմ տօսթլարըմ , էվվէլա՝ Լլաճըն նօմօսու՝ Փասիտ օլմուշ մախլուգաթլարըն ախլագլարընա հիչ պիր շէյտէ ույտուրուլմաղ : Լլաճըն նօմօսու՝ էպէտի վէ

տէյիշմէզ պիր վէճճ իւզրէ ա'զիզ՝ հագգ
 վէ էյի տիր, վէ զաթինտէ ըուհանի տիր :
 Խնսան՝ Ալլահտան եարատըմասընտա՝ թէն
 ֆիքիրլի վէ կիւնաճ ալթընտա սաթըլմըշ
 տէյիլիտի : վէ էյէր օլ պիսուչ հալինտէ
 գալսայըտը, օնուն ա'մէլ ու հարաքէթի օլ
 նօմօսա մութապըգ օլուրուտու :

Ժ . Փէք էյի . լաքին Ալլահ նօմօսու
 վէրտիյի զէման՝ ատէմէր հալա կիւնաճ-
 քեարլէ'ր օլմուշլարըտը . վէ օնլարըն օնու
 դութմայաճագ իտիքլէրինի՝ Ալլահ էվվէլ-
 տէն պիլիրիտի :

Ս . Պու տօղըու տուր, վէ Պօղոս Ա-
 ռաքեալ պիզէ՝ Ալլահըն նօմօսու վէրմէք-
 տէն ասըլ մէրամը նէ՝ օլտուղունու սէօյլէր .
 Հոսմայեցուոց մէքթիւպիւնիւն իւշիւնճիւ
 Պապըն օն տօգուղունճու համարընը պիրի-
 նիզ սէօյլէսին :

Ժ . “Վ է պիլիրիզքի, նօմօս հէր սէօյ-
 լէտիյինի նօմօստա օլանլարա սէօյլէր . թա-
 քիմ հէր աղըզ գըգանա, վէ ճիւմլէ ա-
 լէմ Ալլահըն ի'նտինտէ սուչու օլա” :

Ս . Հիմտի պունու էյիճէ անկլամօր-
 մուսունուզ .

Ժ . Լվվէթ .

Ս . Ս է պու ճիւմլէ իլէ՝ գօրգարըմ
 քի, պէլքի հէփինիզ էյիճէ անկլամատը-
 նըզ : “Ալլահըն ի'նտինտէ հէր աղըզ գը-

գանա՝ նե՞ տէմէք օլտուղունու պիլիւրմի-
սինիզ :

Ե . Լ տէմէր քէնտի հագգլէրինէ հիչ
պիր սէօյլէյէճէքլէրի եօգ տուր . օնլար հիչ
պիր ճէվապ վէրմէյէ գատիր տէյիլլէր տիր
տէմէք տիր :

Ս . Լ յէր սիզէ հաֆթանըն հանկը կիւ-
նիւնտէ ճէմ՝ օլմագ թէրթիպ էթտիյիմի
փէշին խապէր վէրմէզսէմ, Կիրակի կիւնիւ
քիլիսէտէ սիզէ՝ “Փէրշէնպէ կիւնիւ նիշքէն
Ժողովքա կէլմէտինիզ” տէյիւ սիւալ էթ-
սէմ , պանա նե՞ տէրսինիզ :

Ե . Տէրիտիք քի , “Փէրշէնպէ կիւնիւ
Ժողովք օլաճաղընտան խապէրիմիզ եօղու-
տու” :

Ս . Լ քին փէշին սիզէ՝ “Փէրշէնպէ
կիւնիւ Ժողովք վար” տէյիւ խապէր վէր-
միշ իքէն , կէլմէտիյինիզ սուրէթտէ նե՞
ճէվապ վէրիւրիտինիզ :

Ե . Հիչ պիր ճէվապըմըղ օլմաղըտը :

Ս . Փէք էյի . իմտի էյէր Լ լաճ նօ-
մօսունու պիզէ եա եաղը վասիդասը իլէ եա-
խօտ պիր զայրի դարզ իլէ վէրմէմիշ օլա-
յըտը , շէրա՛աթ կիւնիւնտէ՝ “Կէ՞ էտէ-
ճէյիմի պիլմէզ իտիմ” տէյիւ ճէվապ վէ-
րիլէ պիլիւրիտի . զիրա նօմօս օլմատըղը
թագտիրտէ , կիւնաճ տախի նէ օլտուղու
պիլինմէզ : Լ քին շիմտի էօյլէ պիր է՛օ-
զիւր տիլէմէսի միւմքիւնմիւ :

Ժ. Խալըր. չիւնքի պիղ շիմտի նէ էթմէյէ կերէք օլտուղումուղու պիլիւրիղ : Եւմօսուն վասիդասը իլէ խայր ու շէրրին պէյնինտէ օլան Փարգը էօյրէնտիք . վէ պուսէպէպտէն կիւնաճարըմըղ իչիւն է'օղիւր տիլէյէմէղիղ :

Ս. Խօյլէ իսէ՝ Լաւաճըն հուղուրունտա սէօյլէյէճէյի օլմայըպ սուչու օլմալը տըր : Լաքին նօմօսուն սայքի հէփ էտէպիլէճէյի պո'ւ տուր . վէ Լաւաճ օնու պունո'ւն իչիւն վէրմիշ տիր . նիճէքի՝ Հոռվմ. Ե. 20 աչըգտան աչըղա սէօյլէնիյօր . “Ս է նօմօս արայա կիրտի քի , սուչ չօղալա” : Պունտան նէ՞ անկլարսընըղ . գըյաս էտէրմիսինիղ քի , նօմօս ատէմլէրի տաճա էյի էտէճէք եէրտէ տաճա պէթէր էտէյօր :

Ժ. Սայքի էօյլէ՝ կիպի . զերա փէք չօգքէրրէ՝ պիր շէյին եասագ օլմասը՝ պիղտէ օլ շէյին արղուսունու արթըրըր :

Ս. Փէք էյի , լաքին՝ “Եւմօս արայա կիրտի քի , սուչ չօղալա” սէօղէրինին մա՝ նասը պու տէյիլ տիր : Լաւաճ նօմօսուն՝ պիղի տաճա քէօթիւ էթմէք իչիւն վէրտի տէյիւ գըյաս էտէ պիլիւրմիյիղ :

Ժ. Լապէթթէ էտէմէղիղ :

Ս. Հէմ տախի՝ Լաւաճըն նօմօսունա մալիք օլմայան պիր խալգ՝ հիչ պիր զէման եա շիմտի՝ Լաւաճըն նօմօսունու պիլէն խալգ-

տան տաճա էյի օլտուղու հիւկէօրիւնտիւ-
 յիւ վարմը : Եւ ահա հիւկէօրիւնտիւ , զի-
 րա էսքի զէմանլարըն փուլթիւրէսթլէրի՝
 ա՛լէսսէվի Եէհուտիլէրտէն չօգ զիյատէ
 Ֆէնա իտիլէր : Իմտի պէս պէլլի տիր քի ,
 “Սօմօս արայա կիրտի քի , սուչ չօղալա”
 սէօղլէրտէն մէրամ պու տէյիլտիր . լաքին
 ատէմին Ֆէսատընը պիրազ կէրիյէ չէքտիր-
 մէք իլէ , օլ Ֆէսատը թէքրար մէյտանա
 չըգտըղը վագըթ՝ օնու տաճա զիյատէ սուչ-
 լու էտէր , վէ պուրատա “սուչ չօղալմագ”
 պու տէմէք անկլաշըլա պիլիւր . լաքին խու-
 սուսա պո՛ւ տաթի անկլաշըլա պիլիւր քի ,
 նօմօս ալթընտա օլանլարտա կիւնաճը դա-
 նըմագ վէ տույմագ՝ տաճա գուվվէթլի եա-
 խօտ “չօղալմըշ” տըր . վէ Պօղոս Մաքեալ
 շուլմայեցիլէր մէքթիւպիւնիւն է՝ 7 , 8 ին-
 տէ պունու թագրիր էտիպ տէյօր քի , “Սօ-
 մօս օլմատըղճա կիւնաճը պիլմէղիտիմ , զի-
 րա էյէր նօմօս Մարգու էթմէ՝ տէմէսէյի-
 տի , արգույու պիլմէղիտիմ . Մամա կիւնաճ՝
 թէնպիհին վասիդասը իլէ Ֆուրսաթ պու-
 լուպ՝ պէնտէ հէր կէօնէ արգույու հասիլ
 էյլէտի . . . : Պէն իսէ պիր վագըթ նօմօս-
 սուղ եաշայօրուտում , ամմա թէնպիհ կէ-
 լինճէ՝ կիւնաճ տիրիլտի վէ պէն էօլտիւմ” :
 Իմտի՝ “արգույու պիլմէղիտիմ” տէմէնին
 մա՛նասը նէ՞ տիր :

Ժ . Պ ու . պիղ նոմոսու պիլմէղտէն՝ զայ-
րի քիմնէնին օլան պիր շէյի արզուլէմէք
պիղտէ եօղուտու տէմէք տէյիլ տիր . լա-
քին՝ պիղ օնուն կիւնաճ օլտուղունու պիլ-
մէղիտիք տէմէք տիր : Ա իրա նոմոսու տա-
ճա պիլմէտիյիմիղ վազըթտա տախի՝ կիւ-
նաճ իւղէրիմիղէ թէսալուգ էտէր , լաքին
պիղ օնուն պօյունտուրուղունու տույմա-
զըզ . լաքին նոմոսու էօյրէնիպ օնու իճրա
էթմէյէ պաշլաթըղմըզ պիրլէ՝ ճագիգաթ
կիւնաճըն գուլարը վէ Ալաճըն հուղու-
րունտա սուչլու օլտուղումուղու տույարըզ
վէ օղէման խարապ վէ պէրպատ օլմուշմախ-
լուգաթլար օլտուղումուղու անկլարըզ :

Ա . Հագիգաթ էօյլէ տիր : Ալաճ ա՝
ղիմուշշան պիպէ թէքմիլէն ա՝ղիզ պիր նո-
մօս վէրմիշտիր . թաքիմ կիւնաճըն սէպէ-
պի իլէ նէ օլտուղումուղու էօյրէնէլիմ , վէ
օնուն հուղուրունտա ալազլանմաղա էօյ-
րէնէլիմ . վէ էյէր նոմօս պիղտէ պու թէ-
սիրլէրի էթմէզ իսէ . պէլլի տիր քի , պիղ
օնու անկլամայօրուզ , վէ քէնտիլէրիմիղի
գանը՛մայօրուզ : Պ ունտան էօթիւրիւ՝ նո-
մօս պիղի խէլաս էտէճէք եէրտէ՝ պիղի ա՝-
զապէ հիւքմ էտէր . վէ Ալաճըն փատի-
շաճըղընա նոմոսուն վասիգասը իլէ կիրմէ-
յէ իւմիտ էտէնլէր՝ քէնտիլէրինի հէլաքէ
կէօթիւրէճէք պիր եօլսէշմիշ օլուրլար . Ա-

ռաքեալըն տէտիյինէ կէօրէ՝ “() նուն հու-
ղուրունտա հիչ պիր թէն նօմօս ա՛մէլէրի
իլէ սատրգ օլամաղ . զիրա կիւնահը պիլ-
մէք՝ նօմօս վասիդասը իլէ օլուր” : Հաւ. Գ.
Գ. 20 : Հէմ եինէ օ Վաքեալ պ՛ղէ էօյ-
րէտիր քի , “Նօմօս ա՛մէլէրինտէն հէփ օ-
լանլար” եա՛նի օլ ա՛մէլէր իլէ սատրգ օլ-
մաղա իսթէյէնլէր՝ “Ալէտտուա՛ ալթընտա-
տըրլար” : Վաղ. Գ. 10 : () նլար նիչիւն
պէտտուա՛ ալթընտա օլտունլար . նօմօսա
թէքմիլ իդա՛աթ էթտիքլէրի իչիւն օլա
պիլիրմի :

Ժ . Խայր . իլա օնլար նօմօս վասիդասը
իլէ սատրգ օլմագ իտտիա՛սընտա իքէն , նօ-
մօսա իդա՛աթ էթմէտիքլէրի իչիւն պէտ-
տուա՛ ալթընտա օլույօրլար . չիւն քի օն-
լար՝ “Նօմօս քիթապընտա հէփ եազըլը օ-
լան շէյլէրի իճրա էթմէք էչիւն՝ օնլարտա
հէփ տէվամ էթմէյէն քիմնէլէրէ” գարշը
օգունմուշ լա՛նէթի իւզէրլէրինէ կէթիրիր-
լէր :

Ա . Հիմտի՛ Վլահ նօմօսու նէ՞ իչիւն
վէրտիյինի անկլայօրմուսունուղ :

Ժ . Նօմօս վէրիլտի քի , էյիք էթմէ-
յէ գուտրէթիմիղ օլմատըղընը վէ Վլահըն
նազարընտա սուչլու օլտուղումուղու էօյ-
րէնէլիմ :

Ա . Իմտի պիղ՝ նէ՞ սէպէպտէն կիւնա-

հըն պուգատար գուլարը օլուպ' պէօյլէ պիր հագդ նօմօսու իճրա էթմէյէ նէ՞ իչիւն պէօյլէ գուտրէթիմիզ օլմասըն , Ալլահ պիզի պու հիյէթտէմի եարաթտը :

Ժ . Խայրը . զիրա եազըլմըշ տըր քի “Ալլահ ատէմի քէնտի սուրէթի իւզըէ եարաթտը” : Օննդ . Թ . 26 , 27 : Աքին պու Աստուածաշունչտա օգուտուղումուզա կէօրէ՛ իւք պապամըզ Ադամըն իդա՛ աթսըզ օլուպ' Ալլահըն սուրէթինի զա)՝ էթմէսի սէպէպինտէն պիզէ ա՛րիզ օլմուշ տուր :

Ա . Լիվէթ . վէ պու մատտէնին իւզէրինտէ կէթիրտիյիմ էօրնէք խազըրընըլտամը :

Ժ . Լիվէթ . սիզ պիզէ տէտինիզ իտի քի , էյէր պիր ատէմ քէնտի մալինի զա՛յ եախօտ խսրաֆ վէ թէլէֆ էտէրսէ , էվլատլարընա հիչ պիր միրաս պրաղամազ :

Ա . Օլ զէման օգուտուղումուզ համարը թէքրար սէօյլէյին .

Ժ . “Եիճէ քի պիր ատէմին իդա՛ աթսըզլըզ վասիդասը իլէ չօղլարը կիւնահքեար օլտուլար” (Հոփ . Ե , 19) վէ “պիր ատէմին վասիդասը իլէ տիւնեայէ կիւնահ՝ վէ կիւնահըն սէպէպինտէն էօլիւմ՝ կիրտի իսէ , պու վէճհիլէ տախի էօլիւմ՝ հէփ ա՛տէմլերէ կէչտի , չիւն քի հէփիսի կիւնահ իշլէտիլէր” : Հոփ . Ե , 12 :

Ա . Ի՛նչպէ՛ք : Վէ՛ “դապիա” թտէն զազապ
օղուլլարը” (Եփէս . Է . 3) տէնիլմէմիզին
սէպէպի պո՛ւ տուր : Իմտի կէօրիւյօրսու-
նուզ քի , էյէր Ալլա՛հ պիզէ՛ կիւնա՛հարը-
մըզտան վա՛ղ կէչիպ էյի է՛օմիւր սիւրմէք
գապլի իւզրէ՛ կիւնա՛հարըմըզը ա՛վֆ էթ-
սէ պիլէ , եինէ խէլաս պուլանազըզ , զիրա
պիզ՝ դապիա՛ թտէն թէնին նօմօսունա դա-
պի՛ կիւնա՛հըն գուլլարըյըզ , վէ պիզտէ հիչ
պիր էյի շէյ սաքին օլմազ : Լաքին տէյէ-
լիմ քի պունուն ճիւմլէսի՛ Ալլա՛հըն մու-
հապպէթինի իւզէրիմիզտէն պէր դարաֆ է-
տէմէզ , վէ Ալլա՛հ քէնտի հազգիգաթընա
վէ ա՛ղիզլիյինէ մուղայիր հարաքէթ էտիպ՝
կիւնա՛հարըմըզը իշէնմէմիշ սայարագ ֆէ-
սատըմըզա պագմազա իսթէմէմէյիլէ՝ պիզի
օլտուղումուզ հիյէթտէ ճէննէթէ գօյաճագ
օլսա , պիզի ճէննէթէ պիր եարամազ վէ
ֆասիտ եիւրէք իլէ կիրմէյէ պրագմասը իլէ՝
հազգիգաթ պիզէ պիր ա՛ղիմ՝ էյլիք էթմիշ
օլըւրմու զանն էտէրսինիլ : Պու տիւնեա-
նըն սա՛ատէթի նէտէ՞ տիր :

Ժ . Պիր շօգ տիւրլիւ շէյլէրտէ , լաքին
ա՛լէլ խուսուս զէնկինլիքտէ՛ զէվգ ու սէֆա-
տէ վէ ի՛զզէթ ու ի՛թիպարտէ տիր :

Ա . Ի՛նչպէ՛ք , եա՛նի տիւրլիւ տիւրլիւ
ճիսմանի սէֆա՛աթլէրտէ՛ վէ մաղըուրլուգ
հէմ քէնտույի սէվմէք խըըսլարընը գան-

տըրմագտա տըր . լաքին կէօքտէ պու միսիլ-
լի սէֆա՛ աթլէր եօգ տուր . զիրա Մաքեալ
տէյօր քի , “Ա՛ա՛ամլար գարըն իչիւն՝ վէ
գարըն դա՛ամլար իչիւն տիւր . լաքին Մա-
լաճ Տէմ օնու Տէմ օնլարը իպգալ էտէճէք
տիր : Խ Կարնլ . Դ . 13 : Ա՛ է էֆէնտիմիզ
(Հիսուս Քրիստոս քէնտիսի տէյօր քի ,
“Սիրա գըլամէթտէ նէ էվլէնիրլէր , նէ տէ
էվլէնտիրիրլէր , իլլա Մալաճըն կէօքտէ մե-
լէքլէրի կիպի տիրլէր” : Ս . Կարնլ . իք . 39 :
Իմտի մէլէքլէր Մալաճըն փատիշաճըղընտա
նէ՞ իշտէ պուլունուրլար :

Ժ . ()նլար՝ տայիմա Մալաճա համտ ու
սէնալէր գըլմագտա՝ օնուն ա՛ճայըպ ա՛մէլ-
լէրինի զիքր էթմէքտէ վէ ճէլալինի թէ-
ֆէքքիւր էթմէքտէ մէշղուլլէր տիր :

Ա՛ . Փէք էյի . հաֆթատա պիր եա ի-
քի սա՛աթ ճէմա՛աթ իլէ ի՛պատէթտէ օ-
սանմագտան տուրամայըպ՝ եալընըղ պիր
կիւն բարեպաշտ ատէմլէրին արասընտա
գալմայը քէնտիլլէրինէ ա՛ղիմա՛ղապ սայան
քիմսէլէր՝ տայիմա պու վէճճիլէ մէշղուլ-
լմագտան հազղ էտէճէքլէրինի ա՛ղընըղ
քէսէլ մի : Պէքրի՝ եախօտ գումարպաղ՝
եա զամմաղ՝ դամա՛քեար՝ քիւֆիւրպաղ վէ
պունուն կիպի քիմսէլէր օրատա նէ՞ սէֆա՛-
աթ տույա պիլիրլէր : Ճէննէթ օնլարա
ճէհէննէմ օլաճագ . Մալաճըն ճէլալի օն-

լարը շաշըրաճագ . վէ կիւնէշին ետըը կիւն-
տէ վէրտիյի միւնէվվէր զիյասը կէճէ դուշ-
լարընըն՝ վէ ինսանըն պիլէ կէօզլէրինէ տա-
յանըլմազ օլտուդու կիպի՝ ա'յնի օնուն կի-
պի Ալլահանի ճէլալին ա'զիմ՝ նուրու օնլա-
րըն ճիսմանի օլան եիւրէքլէրի իւզէրինէ ա-
ղըր պասաճագ , շէօյլէ քի , օնուն հուզու-
րունտան դաջմօղա արզուլէյէճէքլէր : Ա-
յէր Ալլահ՝ Տ'էննէթին իչինէ պու Փասիտ
տիւնեանըն զէվգ ու սէֆա'աթլէրի կիրմէյէ
միւսա'ատէ էյլէսէ , (քի պու հէր վէճհիլէ
միւմքիւնսիւզ տիւր ,) օլ զէման օ՝ Տ'էն-
նէթ մի օլուրուտու : Պու ճիհանտէ էն
զէնկին վէ մահսուլտար մէմլէքէթլէրին
տիւնեալի էհալիսիմի էն սա'ատէթլու օ-
լույօր : Չօդ էյի շէյլէրէ մալիք օլմագտան
հասիլ օլան հասէտ՝ էօրքէ վէ պիրի պիրինի
շէքէմէմէզլիք՝ վէ ինսանըն ֆէսատընըն
ալթմասը՝ Տ'էննէթտէ պիլէ թէզ րահաթ-
լըղը վէ սա'ատէթի զէհիլլէյիպ՝ պէօյլէ պիր
Տ'էննէթի Տ'էհէննէմէ թէպտիլ էտէճէք-
լէր : Պուրատա ճիսմանի սէֆա'աթլէր խու-
սուսունտա զիքր օլան շէյլէր՝ մաղըուրլուդ
վէ քէնտի մէնֆա'աթընը արամագ խուսու-
սունտա տախի տէնիլէ պիլիւր , քի պէօյլէ
խրրալարըն Տ'էննէթտէ ասլա եէրլէրի եօդ
տուր . եօղիսէ Տ'էննէթին պիւթիւն սա-
ատէթինի հէլաք էտէրլէր : (Ը)էքմիլ ա'զիւ-

Երբ օլմատրդճա՝ թէքմիլ սա՛ատէթ օլմամաղ :
 ԼՅ՝ գարընտաշլարըմ՝ պու ճշմարտու թիւ-
 նու պիղէ ԼՖէնտիմիղ քէնտիսի պիր աչըգ
 վէ ա՛գըլա եէր էտէր դարղ իլէ էօյրէթտիյի
 խադրընըղա կէլմէ՞ղմի :

Ժ . ԼՖէնտիմիղին՝ Նիկողեմոս իլէ սէօհ-
 պէթինտէ՝ “Վերչէք կէրչէք տերիմ սանա ,
 էյէր պիր քիմնէ եօգարըտան տօղմաղսա ,
 Լլաճըն փատիշաճըղընը կէօրէմէղ” տէտի-
 յի տէյիլ մի :

Ս . ԼՂվլէթ պէնիմ գարընտաշլարըմ :
 Պու շէյլէր՝ էյէր օնլարը տիգգաթ իլէ
 միւլաճաղա էթմէղսէնիղ՝ սիղէ ա՛ճայրպ
 կէօրիւնէճէքլէր . լաքին օնլարըն իւղէրինէ
 տիւշիւնտիւքճէ՝ օնլար սիղէ իգթիղալը կէօ-
 րիւնէճէքլէր . օնլար էօյլէ ճշմարտու թիւն-
 լար տըր քի , էյէրչի կէօնիւլլէրիմիղ օնլա-
 րըն զըտտ դարաֆընա գուվլէթ իլէ մէյլ է-
 տէյօր իսէ տէ , խղճմտանքլարըմըղ օնլա-
 րըն սաճիճլիյինէ շէճատէթ էտէյօր , վէ
 օնլարը ճիչ պիր շէյ պէրդարաֆ էտէմէղ :

Շ խմտի իշպու էթտիյիմիղ իւչ միւքեա-
 լէմէտէ միւլաճաղա էթտիյիմիղ շէյլէրի իճ-
 մալ իւղըէ պաշտան թէքրար պիր զիքր է-
 տէլիմ :

Ը . ՍԻԻԵԼ . Լլաճըն մախուգաթլարը
 վէ գուլարը կիպի պիղէ ֆարղ վէ պօրճ օ-
 լան նէ տիր :

Ը՛ Լ շ զ Ն Պ . Ը Ի Լ ճ Ի Լ տ Լ է ր Ի մ Ի զ Ի ն վ Է ա ' գ ր Լ լ ար Լ մ ր զ Ը ն ճ Ի Լ մ Լ է գ ո ւ վ վ Է թ Լ է ր Ի ն Ի վ Է Ի գ թ Ի տ ար Լ է ր Ի ն Ի Լ լ Լ ա Տ Ը ն Ի ' զ զ Է թ Ի Ի չ Ի Լ ն ' վ Է պ Ի զ Ի մ Է մ ն ա Լ Ի մ Ի զ օ Լ ա ն ա տ Է մ Լ է ր Ի ն Է յ Ի Լ Ի յ Ի Ի չ Ի Լ ն գ ո ւ Լ Լ ա ն մ ա Լ Ը յ Ը զ Է Լ Ի մ Ի զ տ Է ն Տ Է ր Կ Է Լ է ն Է յ Ի Լ Ի յ Ի Է թ մ Է յ Է պ օ ր ճ Լ ո ւ յ ո ւ զ :

2 . Ը . Պ Ի զ պ ո ւ ն ո ւ թ Է ք մ Ի Լ է ն Ի ճ ր ա Է թ տ Ի յ Ի մ Ի զ ս ո ւ ր Է թ տ Է , Տ ա գ գ Ի Լ զ ր Է ն Է յ Է մ Ի Լ ս թ ա Տ ա գ գ օ Լ ո ւ ր ո ւ զ :

Ճ ' . Պ Ի զ Փ ա յ տ ա ս ր զ գ ո ւ Լ Լ ար Ը զ . պ Ի զ Է ա Լ Ը ն Ը զ . պ օ յ ն ո ւ մ ո ւ զ ա Փ ա ր զ օ Լ ա ն պ օ ր ճ ո ւ մ ո ւ զ ո ւ Է տ ա Է թ մ Ի շ օ Լ ո ւ ր ո ւ զ : Լ լ Լ ա Տ Ը ն ն ա զ ար Ը ն տ ա Տ Ի չ պ Ի ր մ ա Խ Խ ո ւ գ ա թ ք Է ն տ Ի ն Է պ Ի ր շ Է յ Տ ա գ գ Է թ մ Ի շ օ Լ ա մ ա զ . վ Է Է յ Է ր Լ լ Լ ա Տ Ի Լ ճ ր Է թ Լ է ր վ ա ' տ Է տ Է ր ' վ Է օ ն Լ ար Ը վ Է ր Ի յ օ ր Ի ս Է , օ ն Լ ար օ ն ո ւ ն պ օ ր ճ Լ ար Ը տ Է յ Ի Լ տ Ի ր , Ի Լ Լ ա օ ն Լ ար պ Ի զ տ Է ն ' ք Է ն տ Ի մ Ի զ Ի ն մ Ի Լ ս թ ա Տ ա գ գ օ Լ մ ա տ ր զ Ը մ Ը զ Լ ո ւ գ Փ ո ւ Ի Տ ս ա ն Լ է ր ս ա յ Ը Լ մ ա Լ Ը տ Ը ր Լ ար :

3 . Ը . Լ լ Լ ա Տ ա Ի գ ա ' ա թ Է թ մ Է յ Է ն ' ն Է յ Է մ Ի Լ ս թ ա Տ ա գ գ տ Ը ր :

Ճ ' . () ն ո ւ ն Է ա Լ Ը ն Ը զ պ Ի ր տ ա ն Է ճ Ի ք Կ Ի Լ ն ա Տ Ը պ Ի Լ է օ Լ ս ա , Լ ա ' ն Է թ Է վ Է Է օ Լ Ի Լ մ Է մ Ի Լ ս թ ա Տ ա գ գ տ Ը ր . վ Է օ ն ո ւ ն օ ն տ ա ն Է վ վ Է Լ Ի շ Լ է մ Ի շ Ի տ Ի յ Ի ճ Ի Լ մ Լ է Խ ա յ ր ա ' մ Է Լ Լ է ր Ի ' ա ' զ ա պ տ ա ն օ ն ո ւ գ ո ւ ր թ ա ր ա մ ա զ Լ ար :

4 . Ը . Թ Է վ պ Է Ի Լ է Կ Ի Լ ն ա Տ Լ ար Ը մ Ը զ ա ք Է Փ ա ր Է թ Է տ Է մ Է զ մ Ի յ Ի զ :

Ճ' . Թե՛վպէ կիւնաճա քէ՛ֆարէթ օլա՛մազ . վէ է'օմրիւմիւզիւ թէպտիլ էթմէսի' պիղի ճիչ ասլա կիւնաճ իշլէմէմիշ կիպի էտէմէզ :

5 . Ս . Լաքին էյէր խիւլիւսի փաք իլէ թէվպէ վէ սաճիճ է'օմիւր թէպտիլիլի ի կիւնաճլարըմըզ սիլէ պիլսէ , պու պիղէ պիր խէլաս եօլու օլամազմը :

Ճ' . Խայըր' օլամազ . զիրա պիղիմ ախլադըմըզ էօլլէ տիր քի , սաճիճ թէվպէ վէ Լաճա տէօնմէք' սատէ գուվլէթիմիզ իլէ իծրա օլունուր շէյլէր տէյիլ տիր :

6 . Ս . Նիչիւն օլամազ :

Ճ' . Չիւն քի' պիղիմ ճիսմանի ա'գլըմըզն մէյլի' "Լաճա տիւշմէնիլք" տիր . վէ Լաճըն ա'զիզ նօմօսունա միւզի' տէյիլ տիր , վէ միւզի' օլամազ :

7 . Ս . Իմտի պիզ քէօթիւ ախլազլէրիմիզէ գարշը տուրամազմըլը :

Ճ' . Պիզ սէօզլէրիմիզի վէ ճարաքէթլէրիմիզի պիրազ դապդ էտէ պիլիլիլ , լաքին եիւրէքլէրիմիզի թէպտիլ էտէմէզիլ . վէ Լաճ եիւրէյէ պագար :

8 . Ս . Եիւրէքլէրիմիզին պօզդունլուղունէտէն կէլիյօր :

Ճ' . Լգամ պապամըզն կիւնաճընտան իլէրի կէլիյօր . վէ պունուն իչիւն պիզ "Ղաղապ օղուլարըլը" : Եփես . ք . 3 :

9. Ս. Ալահա կիւնաճարըմըզա պագ-
մամաղա՝ վէ օլտուղումուզ ճիյէթտէ պի-
ղի ճ'էննէթէ գօմաղա միւմքիւն տէյիլ-
մի :

Ճ' . Խայըր . “Օիրա կէօյէ ճիչ պիր
ա՛ղիզ օլմայան վէ ճիչ պիր նափաք օլան
շէյ կիրէմէզ : Լօյլէ պիր շէյ՝ ճ'էննէ-
թին նիղամընը վէ սա՛ատէթինի պօզար :

10. Ս. Տէյէլիմքի , պոււնտան ագտէմ
սիւալ էթտիյիմիզ միւմքիւն օլսա , եա՛նի
կիւնաճարըմըզ իլէ ճէննէթէ կիրէ պիլ-
սէք , օրատա սա՛ատէթ պուլըւմուլուզ :

Ճ' . Խայըր . զիրա օրատա սէվտիյիմիզ
շէյլէրի պուլմայաճաղըզ , վէ օրատա պու-
լաճաղըմըզ շէյլէրի սէվէմէզիզ :

11. Ս. Լաքին էյեր Ալահա՝ պիղիմ
մէյլէրիմիզէ վէ ախլազլարըմըզա մուղա-
պըգ պիզէ պիր ճէննէթ ճաղըրլամասը
միւմքիւն օլսայըտը , օլ զէման սա՛ատէթ-
լու օլմաղմըտըգ :

Ճ' . Լօյէր Ալահ՝ խաղըրըմըզ իչիւն
պիլթիւն տիւնեա ա՛լէմին նիղամընը պօ-
ղուպ ալթ իւսթ էթսէ , վէ էյեր պիզէ
քէնտի ճէլալինի վէ էպէտի ճէօքմիւնիւ
պիլէ պաղըշլասա , եինէ պիզ էպէտէն մու-
սիպէթ իչինտէ օլուրուզ . չիւն քի կիւնա-
ճըն վէ մուսիպէթին թօխումլարը՝ եիւրէ-
յիմիզին իչինտէ տայիմ օլաճագ տըր :

12 . Ս . Իշյէ իսէ՝ ատէմէ խելաս պուլ-
մասը միւմքիւնսխլղմիւ :

Ճ . Պունուն իճրասը՝ ատէմէ միւմքիւն-
սիւղ տիւր , վէ Լլւահըն պունու էթմէյէ
հիչ պիր պօրճու եօգ տուր . իլւա պէր
ա՛քս՝ օնուն հագգ վէ ա՛տալէթի պիղի
ա՛ղապէ հիւքմ էտէր , օնուն ա՛ղիղլիյի
պիղի րէտտ էտէր . վէ եիւրէքլէրիմիղին
եարամաղլըղը՝ պիր փէք պէօյիւք էնկէլ
տիր :

Պիղիմ ճիւմլէմիղ կիւնահ իշլէմիշիղ ,
վէ Լլւահըն ճէլալինտէն մահրում գալմը-
շըղ . զիրա իգա՛աթսրղլըղն հէր պիր ա՛-
մէլի՝ էպէտի էօլիւմ ճէղասընա միւսթա-
հագգ տըր : Քէնտի ախլագընը տիգգաթ
իլէ ճշմարտութիւն այինէսինտէ նաղար է-
տէն քիմնէ՝ փէք թէղ անկլայաճագ տըր քի ,
օնուն թէօհմէթ ու գապահաթլէրի սայրտա՝
պաշընըն սաշընտան չօգ տուր , վէ կէօրէ-
ճէք տիր քի , օնուն պիւթիւն է՛օմրիւ՝ տա-
յիմ գապահաթ իշլէմէքտէն ի՛պարէթ տիր :

Պու աճը ճշմարտութիւնլար՝ եիւրէք-
լէրինիղէ նէ՞ թէսիր էյլէտիլէր : ()նլար
սիղի Պօղոս Լ.ռաքեալ իլէ՝ “Պէն նէ՛ ա՛-
ճիղ ատէմ իմ . պէնի պու էօլտիւրիւճիւ
թէնտէն քիմ խելաս էտէճէք” (Լուկ . Է .
24) , վէ Պետրոս Լ.ռաքեալը տինկէյէնլէր
իլէ՝ “Եւ՛ գարընտաշ ատէմլէր՝ նէ՞ էյլէ-

յէլիմ" (Պատմ. ք. 37) տէմէյէ մէճպուր
էթտիլէ՛ր մի :

ՄԻՄՕՆ . Լաքին՝ էյէր պու հալտէն
գուրթուլմասը՝ պիղիմ էտէ պիլէճէյիմիզ
հիչ պիր շէյտէն ասըլը տէյիլ իսէ , օնու
իչիւն տիւշիւնիւպ տէ եիւրէք տիւքէթմէք-
տէն նէ՞ ֆայտէմիզ օլա պիլիր :

Վ . Լէյէր պու շէյլէր սէնին եիւրէյի-
նէ քեար էթսէյիտի՝ էյ էվլաստըմ , պուն-
ճիլէյին գօլայճէ գանա՝աթ էթմէզսին : Լ-
յէր սէնի պիր քէօփէք ըսըրսա , վէ պիր
գաչ կիւնտէն սօնկրա՝ արթըգ ի՛լաճ քեար
էտէճէք պիր իւմիտ գալմայընճա՝ օլ քէօ-
փէյին գուտուրմուշ իտիյինի էօյրէնսէն ,
սանա նասըլ կէլիրիտի :

Ս . ()նու եալընըզ ֆիքրիմէ կէթիրմէ-
յիլէ պէնի տիթրէմէ ալըյօր :

Վ . Կէչէնլէրտէ գայա քէստիքլէրի եէր-
լէրէ կիթտյին խադըրնտամը՞ .

Ս . Խադըրմտամը : Պին եըլ պիլէ էօմ-
րիւմօլսա , օնու ունուտաճաղըմ՝ եօգտուր :
Լօլմէտիյիմ պիր հիքմէթ տիր :

Վ . ()րատա սանա նէ՞ վագը՝ օլտու ,
նագլ էթ քի ճիւմլէսի տինկլէսին :

Ս . ()րատա կէզէրքէն՝ աիանսըլ իքի
գուլաճ միգտարի տէրին պիր չուգուրուն
իչինէ տիւշտիւմ , վէ օրատա իւչ սա՝աթ
գատար գալտըմ , վէ էյէր օրատան կէչէն

պա՛ղը ամճըլար կէլիպ պէնի չըգարմասա-
լարըտը , օրատա տաճա նէգատար գալա-
ճագ իտիյիմի պիլմէմ :

Ս . Իմտի սէն չուգուրուն իչինտէ իքէն ,
նէ՞ էյլէրիտին :

Ս . Իպթիտա չուգուրուն տիվարլարը-
նը դըրմալայարագ տիշարը չըգմաղա չա-
լըշտըմ . լաքին պասաճագ դութաճագ պիր
եէր պուլամատըղըմտան , գաչ քէրրէ ճէճտ
էթտիմ իսէ , եինէ չուգուրուն իչինէ տիւշ-
տիւմ . վէ գազանտըղըմ՝ եալընըղ էլէրիմ
իլէ տիղէրիմի եարալամագ իտի :

Ս . Իմտի ճէճտ էթմէն պօշ օլտուղու-
նու կէօրտիւյիւն զէման՝ նէ՞ էյլէտին . ա-
շաղա օթուրուպ՝ րաճաթա վարտը՞նմը :

Ս . Պէօյլէ շէյ ֆիքրիմտէն պիլէ կէչմէ-
տի : Պօրգմաղա պաշլատըմ քի , պու չու-
գուրուն իչինտէ աճըգտան վէ սուսուզ-
լուգտան էօլիւպ՝ պիր տաճա տօսթ ու ագ-
րապալարըմը եախօտ պիր զայրի ինսանըն
եիւզիւնիւ կէօրմէյէճէյիմ : Ալլատըմ , վէ
եէրէ դափանտըմ . Ալլաճա տուա՝ էյլէ-
տիմ , վէնէ գատար սէսիմ վար իսէ պա-
ղըրտըմ , թաքի էնճամը օլ էյի ատէմէր
կէլիպ պէնի չըգարտըլար : Պէն՝ պուրատա
էօլէճէյիմ աէյիւ իւմիտիմի գագ՝ էթտիմ ,
վէ տիշարը չըգտըղըմ զէման տիթրէմէքտէն
եիւրիւմէյէ դագաթըմ գալմամըշտը :

Այս շիմտի՝ էյ պէնիմ ա՛ղիղ տօսթ-
լարըմ, պիղիմ ճիւմկէմիղ հէլաքըն չու-
գուրուրնա՛ տիւշմիւշիւղ, իմտի պունուն
սահիհ օլտուղունու ինանըպ տա՛ րահաթ-
տա օլա պիլմէք միւսքիւն օլաճաղընը ա՛գ-
լընըղ քէսէ՛ր մի: Պու շէյլէրի սահիհան
ինանըպ տա՛ քէնտիսինին Մլահա տիւշ-
մէն՝ կիւնահըն գուլու վէլա՛նէթ ալթըն-
տա օլտուղունու տույան քիմսէ, էլպէթթէ
եիւրէյի գօրգու իլէ տօլուպ՝ կէլէճէք զա-
ղապտէն նիճէ գուրթուլաճաղընը եիւրէք
հէրարէթի իլէ սօրմագտա օլաճագ տըր:
() Լ կէօմրիւքճիւ կիպի՛ սըգլէթի զէմա-
նընտա Մլահ թա՛ալայէ “Ա՛հրհամէթ
էյլէ պէն կիւնահքեարա” (Պ. Կ. Ժ. 13)
տէյիւ նիտա էտէճէք տիր: Ա՛հ էյէր եիւ-
րէյինիզտէ պէօյլէ պիր գայղու ասլա օլմա-
մըշ իսէ, պէս պէլի տիր քի, շիմտիյէ գա-
տար իշիթտիյինիզի տահա ինանմատընըղ,
եախօտ եիւրէյինիզէ քեար էթմէտի, քի
պու՛ սիղին եիւրէյինիզին պիր Ֆէնա հալ-
տէ օլտուղունա պիր իսպաթ տահա՛ տըր:

Իմտի Մլահա տուա՛ էտին՝ եա՛ մուհապ-
պէթլու գարընտաշլարըմ, օնա նիյաղ է-
տին քի, ա՛գըլլարընըղն վէ զիլլէրինիզին
կէօղլէրինի աչսըն, քի կիւնահքեար օլտու-
ղունուղու անկլայա՛սընըղ, վէ ճանլարընը-
ղըն օլտուղու Ֆէնա հալի տույա՛սընըղ:

ኮኔ ሊህህ ተኩፈኑ ስኮሩኑ ፡

1. 'Քրիստոս պիղծիմ' իշխան պէտտռւա՝ օլմալքա Գ. պիղի նօմօսուն պէտտռւա՝ սընտան սաթըն ալտր. Զին նաղըլքը տըր. Աղաճըն իւզէրինտէ հէր ասըլան մէ- յո՛ւն տուր : Գ. աղ. Գ. 13 :

2 . Օգիտա կիւնահ պիլմէ յէնի պիլմիմ իշխւն կիւնահ է յէտի . Թաքիմ պիլմ օնուն իլէ Լլւահըն սատա-գաթը օյալըմ : Ի Լլոնթ . Է . 21 :

3 . Վի օ աղաճըն իւզերինսէ քէնտիսի թէնինսէ
կիւննաճլարըմըզ եիւքլէստի . թաքիմ կիւննաճլար ի-
չիւն էօլիւլ՝ սատագաթ իչիւն եաշայալմ՝ . քի օնուն
եարասք իլէ սիզ շիֆա պուտունուզ : ւն Պետ . ք . 24 :

4. Ո՛հ պիլին քի, աթալարտան գալմա պաղբլ
կէշինմէնիզտէն չիւրիւր շէյլէր իլէ՛ (հա՛նի) ալթուն
վէ կիւմիւշ իլէ ֆիտա օլունմատընըղ, իլլա գուսուր-
սուղ վէ լէքէսիղ գուզունուն կիպի Վրիստոսուն գըյ-
մէթիի գանր իլէ : ւն Պիտ . ւն . 18 , 19 :

5. Ըմբա օ' (Վրբիստոս) կիւնահար իշխւն պիր
 Գուրպան սունուպ' տայիմա իշխւն Բլլահնն սաղ եա-
 նրնտա օթուրտու : Լբր . Ժ . 12 :

6 . Իշխմէ տիւնեանքն կիւնահընը դաւորրան Եւրա-
հըն Պօղոստ : Յոյ՛հ , ւ , 29 :

7 . Օխրա Պասեքիմիզ Վրիստոս՝ պիղիմ՝ իչին գուրպան օլտու : ան Վորնթ . Ե . 7 :

8 . Սէ օ՝ (Հիսուս Վրիստոս) կիւնահարըմըզաքէֆարէթ տիր , վէ եալընըզ պիղիմքիլէրէ տէյիլ իլլա պիւթիւն տիւնեանընքիլէրինէ տախի : ան Յովհ . Բ : 2 :

Ա . Լ՝զիզ Վիթապտան շիմտի զիքր էթտիյիմիզ համարլարտան իլք համարընը պիրինիզ սէօյլէյին :

Ժ . “Վրիստոս պիղիմ՝ իչին պէտտուա՝ օլմաղըլա , պիղի նօմօսուն պէտտուա՝ սընտան սաթուն ալտը . չիւն եազըլմըշ տըր . Լ՝զաճըն իւզէրինտէ հէր ասըլան մէլո՛ւն տուր” :

Ա . “Սաթուն ալմադ” պուրատա նէ՞ տէմէք տիր :

Ժ . Վուլուգտան գուրթարմադ՝ աղատ էթմէք՝ խէլաս էթմէք՝ գուրթարմադ տըր :

Ա . Լ՝վվէթ , պիր քէօլէ՝ եախօտ ճէնքտէ ալընմըշ պիր էսիր՝ օնուն եէրինէ ագչէ եա պիր զայրի ատէմ՝ վէրիլտիյի վազըթ՝ օ սաթըն ալընմըշ եախօտ ֆիտա օլունմուշ տէնիր : Պա՛ղը մէմէքէթլէրտէ՛ պա՛ղը գապահաթլէր իշլէմիշ եարամազքեարլէր պիլէ՛ պու ուսլուպ իւզրէ սաթուն ալընըլար : Վրիստոս պիղի նէտէ՞ն սաթուն ալմըշ տըր :

Ժ . Պէտտուա՛տէն :

Ա . Հա՛նկը պէտտուա՛տէն :

Ժ . Նօմօսուն պէտտուա՛սընտան , զիրա

եազըլմըշ տըր . “Եօմօս քիթապընտա հէփ
եազըլմըշ օլան շէյլէրէ օնլարը իճրա էթ-
մէք իչիւն հէր տէվամ էթմէյէն քիմնէ՝ մէ-
լո՛ւն օլտուն” : Վառդ . 74 . 10 , վէթ () ընն .
իէ . 26 , վէ Երէմ . Ժա . 3 :

Ս . Լօյլէ տիր . իմտի պիզ՝ պիզէ գար-
շը թագրիր օլունմուշ նօմօսուն պէտտուա՝
սընտան սաթուն ալընտըգ , եա գուրթուլ-
տուգ . լաքին պիզի գուրթարան քիմ տիր :

Ժ . Յիսուս Քրիստոս Լօֆէնտիմիզ :
Պիզի “Քրիստոս սաթուն ալտը” :

Ս . Պիզի նէ՞ վէճհիլէ սաթուն ալտը :

Ժ . “Պիզիմ իչիւն պէտտուա՝ օլմաղը-
լա” :

Ս . Պու՝ նէ՞ տէմէք օլույօր :

Ժ . Պու տէմէք տիր քի , պիզիմ կիւ-
նաջլարըմըզըն միւսթահազգ օլտուղու լա՝
նէթ վէ պէտտուա՛յը օ՛ չէքտի :

Ս . Լօյլէ տիր . լաքին օ պէտտուա՛յը
նաւըլ չէքտի :

Ժ . Պիր ազաճըն՝ եա՛նի խաչըն իւղէրի-
նէ ասըլմաղըլա :

Ս . Պու համարըն մա՛նասընը զայրի
սէօզիէր իլէ սէյլէյէ պիլիմիսինիզ :

Ժ . Յիսուս Քրիստոս կիւնաջլարըմըզ
իչիւն խաչլանտը , թաքի պիզի՝ էպէտի ա՝
զապ հիւքմինտէն խէլաս էյլէսին :

Ս . Փէք կիւղէլ . շիմտի իքինճի համա-
րը . սէյլէյին :

Ժ. «Օ, իրա կհենա՞ս պիլմէյէնի՝ պիղիմ՝ իչիւն կհենա՞ս էյլէտի. թաքիմ պիղ օնուն իլէ Լլաճըն սատագաթը օլալմ» :

Ս. «Կհենա՞ս պիլմէյէն» տէտիյի քիմ օլմալը տըր :

Ժ. Լլպէթթէ Յիսուս Քրիստոս Լլֆէնտիմիզտէն զայրի քիմսէ տէյիլ տիր :

Ս. Լլվվէթ օ՛ տուր. վէ եալնըզ Յիսուս իչիւն տէնիլէ պիլիւր քի, տէյիլ եալնըզ կհենա՞ս իլէմէտի, իլլա «կհենա՞ս պիլմէտի» տախի. զիրա օ՛ «ա՛ղիզ՝ զարարսըզ՝ նափաքլանմամը՝ կհենա՞ս քեարլարտան այրըլմը՝ իտի» . օ՛ «էյլէք էթմէյէ էգրաֆը տօլաշըրտը», վէ օնուն պիլթիւն է՛օմլրիւ՝ ֆազիլէթին պիր թէքմիլ ի՛ պրէթի իտի :

Ժ. () խաչըն իւզէրինտէ մըխլանտը, վէ պիղիմ իչիւն պէտտուա՝ օլտու, պիղիմ իչիւն քի՝ կհենա՞ս քեարլար կիպի պէտտուա՞յէ միւսթաճագգ իտիք :

Ս. Նիչիւն պէօյլէ էյլէսին, օ՛ էլ պէթթէ պունա մուսթաճագգ տէյիլիտի :

Ժ. Խայըր՝ տէյիլիտի. զիրա օ՛ փէք էյի իտի, վէ կհենա՞ս պիլմէտի :

Ս. Իմտի օ՛ պունու նէ՞ իչիւն չէքմիշ տիր :

Ժ. Պունու պիղիմ իչիւն՝ եախօտ պիղէ պէտէլ չէքմիշ տիր :

Ս . Լ՝վվէթ՝ մուհապպէթլու գարըն-
տաշլարըմ՝ Լ՝ղիղ վէ Լ՝տիլ ()լան՝ պի-
ղիմ իչիւն պէտտուա՝ օլտու . “ () գապա-
հաթլարըմըղ իչիւն եարալանտը , վէ եա-
րամազլըղլարըմըղ իչիւն տէօյիլտիլ . . .
վէ Բապպ հէփիմիղին եարամազլըղընը օնա
օղըաթտը” չիւն “Բապպ օնու տէօյ-
մէքլէ մա՛րաղա սալմաղա բաղի օլտու” վէ
“Ճանընը սուչ գուրպանը գօտու” : Եսայ .
ճգ . 5 , 6 , 10 : Փէտէրուլլահ պիղիմ իչիւն
()ղուլու՝ սալքի տիւնեանըն հէփ կիւնահ-
լարընը իշլէմիշ կիպի թէքտիր էյլէտի :
Լաքին Լլլահ նիչիւն ()ղուլու պիղիմ
հէփ ա՛սիլիքլէրիմիղի չէքմէյէ թէրք էյլէ-
սին :

Ժ . “Թաքիմ պիղ օնուն իլէ՝ Լլլահըն
սատագաթը օլալըմ” : Թ Լլլանլ . Ե . 21 :

Ս . Լ՝վվէթ , պէօյլէ օլտու . “Սատըգ
օլան՝ Յիսուս Քրիստոս” կիւնահքեար կի-
պի չէքտի . թաքի պիղ կիւնահքեարլար օ-
լանլարա՝ սատըգլար կիպի ա՛մէլ օլունա :
() պէտտուա՝ օլունտու , թաքի պիղ միւ-
պարէքլէնէլիմ : Ե իմտի իւչիւնծիւ համա-
րը սէօյլէյին :

Ժ . “Քի օ՝ աղաճըն իւղէրինտէ քէնտի-
սի՝ թէնինտէ կիւնահլարըմըղը եիւքլէնտի .
. . . քի օնուն եարասը իլէ սիղ շիֆա պուլ-
տունուղ” :

Ա . Վրիստոսուն քէնտի թէնինտէ
եիւքէնտիյի նէ տիր :

Ժ . Կիւնաճլարըմը :

Ա . Լփվէթ , եա'նի օ' կիւնաճլարըմը-
զըն ա'ղապընը եիւքէնտի . լաքին օնլարը
նամըլ եիւքէնտի :

Ժ . Վէնտի թէնինտէ' աղաճըն իւզէրին-
տէ եիւքէնտի :

Ա . Պունտան նէ անկլայօրսունուղ ,
պանա զայրի սէօղէր իլէ թա'րիֆ էտին :

Ժ . Յիսուս Վրիստոս կիւնաճլարըմը
իչիւն խաչանտը :

Ա . " () նուն եարասը իլէ սիղ շիֆա
պուլտունուղ' սէօղէրինտէն նէ անկլար-
սընըղ . օնուն եարասընտան պիղ նէ գա-
ղանլօրուղ :

Ժ . Շիֆա գաղանլօրուղ :

Ա . Նէ տիւրլիւ շիֆա :

Ժ . Շանլարըմըզըն շիֆասընը :

Ա . Լփվէթ մուհապպէթլու գարըն-
տաչլարըմ , Վրիստոսուն տէօյիւլտիւլիւ'
էյիյէթ չէքտիյի վէ խաչանտըղը' պիղլիմ
խասթատան պէթէր օլան' ասըլըգլարտա վէ
կիւնաճլարտա էօլմիւշ օլան ճանլարըմը'զ
իչիւն իտի : ()' քէնտինի էօլիւմէ թէսլիմ'
էթտի , թաքի պիղ եաչայալըմ : Տէօրտիւն-
ճիւ համարը սէօյլէյէ պիլիլմիսինիլ :

Ժ . "Ա է պիլին քի , աթալարտան գալ-

մա պաղըլ կէջինմէնիղտէն չիւրիւր շէյլէր
իլէ՝ (եա՛նի) ալթոււն վէ կիւմիւշ իլէ ֆիտա
օլունմատընըլ , իլլա գուսուրսուլ վէ լէքէ-
սիգ գուզունուն կիպի՝ Վրիստոսուն գըլ-
մէթլի գանը իլէ՛) :

Ա . Վրիստոսուն պիզի պէտտուա՝ վէ
լա՛նէթտէն սաթուն ալտըզընը՝ եա՛նի ֆիտա
էյլէտիյինի հալա կէօրտիւք : Պու համար-
տա Մաքեալ տէյօր քի , չիւրիւր շէյլէր
օլան ալթուն վէ կիւմիւշ իլէ ֆիտա օլուն-
մատըգ : Սի՛չիւն ալթունա վէ կիւմիւշէ
չիւրիւր շէյլէր տէյօր :

Ժ . Չիւնքի ալթուն վէ կիւմիւշ՝ էպէ-
տէն գալըր շէյլէր տէյիլ տիր :

Ա . Լլվմէթ , հէմ տախի չիւնքի՝ օնլա-
րըն՝ Մլլահըն ի՛նտինտէ հիչ պիր գըլմէթի
եօ՛գ տուր : Մգչէնին Մլլահըն ի՛նտինտէ
գըլմէթի օլանմալ . վէ ատէմլէրին պուգա-
տար գըլմէթլի սայտըգլարը իշպու շէյլէր՝
Մստուածաշունչտա խօրլուգ իլէ զէքր օ-
լունուրլար : Ճ՛անը ագչէ իլէ ֆիտա էտէ
պիլէճէյիմիզի ա՛գընըլ քէսէ՛ր մի՛ է՛յ գա-
րընտաշլարըմ :

Ժ . Խայըր , էլպէթթէ էտէ՛մէզիլ . ագ-
չէ իչիւն՝ Յուգա կիպի ճանլարըմըլ զա՛յ
էտէ պիլիւրիլ . լաքին ճանը ագչէ իլէ սա-
թուն ալմասը միւմքիւնսիւլ տիւր :

Ա . Լլօլէ իսէ՛ ճանլարըմըլ նէ՞ իլէ
սաթուն ալընտը :

Ե . Վարիստոսուն փէք գըյմէթլի գանը՝
իլէ :

Ա . Լփվէթ , Վարիստոս Լփէնտիմիզին
զի գըյմէթ գանը իլէ : Ալթուն հէլաք օլուր
պիր զաթ տըր , վէ օնուն իչիւն եարամազ
պիր շէյ տիր . լաքին Վարիստոսուն գանը՝
հէր պիր գըյմէթտէն իւսթիւն տիւր : Լա-
քին առէմլէր՝ ա՛լէսսէվի պու ի՛թիգատտէ
տէյիլէր : Տիւնեա՝ ալթունու չօդ գըյ-
մէթլի պիր շէյ սայար , օնա գըյմէթլի
մա՛տէն տէրլէր , նիճէ քի էլմաս վէ պագի
ճէվահիր դաշլարա՝ գըյմէթլի դաշլար տէր-
լէր , պիզիմ ալլահանի Պիտա էտիճիմիզին
գանընը իսէ խօր կէօրիւրլէր : Լաքին տիւն-
եանըն ի՛լմի՝ Ալլահըն ի՛նտինտէ տիվանէ-
լիք տիր . վէ շէրա՛աթ կիւնիւնտէ՝ հէր պիր
շէյէ՝ քէնտինին գըյմէթինէ կէօրէ պահա
պիչիլէճէք : Վարիստոսա՝ պու համարտա վէ
տահա պիր չօդ դայրի համարլարտա նիճիւն
Վուզու տէնիյօր :

Ե . Պէլքի՝ պիր գուզու կիպի եաւաշ վէ
սուչսուզ օլտուզու՝ վէ աղըրնը աչմայա-
րագ քէնտինի էօլիւմէ թէսլիմ էյլէտիյի
իչիւն :

Ա . Լփվէթ՝ դարընտաշլարլմ , էօյլէ
տիր . Վարիստոս “եաւաշ վէ ալլագ կէօ-
նիւլիւ” օլտուզու իչիւն գուզու թէսմիյէ
օլունույօր . վէ Եսայիա մարգարէնին տէ-

տիյի կիպի : “() մաղլուժ օլտու , վէ օ
ճէֆա չէքտի : ամմա պօղաղլանմաղա կէօ-
թիւրիւէն գօյուն կիպի աղլընը աչմատը ,
վէ գըրգըճըլարըն էօնիւնտէ տրչի գօյուն
լալ օլտուղու կիպի՝ աղլընը աչմատը” : Ե-
սայ . ծգ . 7 : Լաքին պաշըճա սէպէպի
սէօյլէ՛մէտինիղ : Եէհուտիլէրին ի՛պատէ-
թինտէ պաշըճա խըղմէթ նէ՞ իտիյի խադ-
ընըղա կէլի՞ր մի :

Ժ . Գուրպան սունմագ տէյիլմի իտի :

Ս . Լվվէթ . պու . գուրպան նէ՞ օլտու-
ղու խադընըղտա՞մը :

Ժ . Լլահըն Տաճարընտա խորանըն իւ-
ղէրինտէ պիր հայվան պօղաղլանըրըտը : |

Ս . Պու գուրպան Լլահա նիչիւն սու-
նուլուրուտու :

Ժ . Կէչմիշ կիւնահլարընըն ա՛վֆլըղը-
նը՝ վէ Լլահըն պէրէքէթինի ալմագ ի-
չիւն :

Ս . Գուրպանլար՝ պիր գաչ շէյլէր ի-
չիւն սունուլուրուտու . լաքին պիղ շիմտի
եալընըղ կիւնահ իչիւն սունուլան գուր-
պանլարը զիքր էտէճէյիղ : Կիւնահ գուր-
պանը իչիւն սունուլան հայվան նիչիւն պօ-
ղաղլանըրըտը :

Ժ . Կիւնահըն իւճրէթի էօլիւմ օլտու-
ղու իչիւն :

Ս . Պու փէք տօղըու տուր . զիրա եա-

զըլմըշ տըր քի , “Վան տէօքիւլմէքսիզին
ա՛վֆլըգ օլմազ” : Եբր . թ . 22 : Եւ
տի Յիսուս Վրիստոսուն նիչիւն գուզու
տէնիլտի յինի անկկարմրսընըզ :

Ժ . Լ՜վվէթ : Չիւնքի՛ Երուսաղէմ տա-
ճարընտա հէր կիւն գուրպան սունուլան
գուզուլար կիպի՛ կիւնաճլար իչիւն գուր-
պան սունուլտու :

Ս . ‘Նիչիւն օնա՛ “գուսուրսուզ վէ լէ-
քէսիզ գուզու” տէնիյօր :

Ժ . ()նուն հէր կիւնաճտան փաք օլտու-
ղու իչիւն :

Ս . Փէք տօղոու : Վուրպան իչիւն
սունտուղլարը գուզուլար թէքմիլէն սաղ-
լամ՝ վէ հէր պիր գուսուրտան փաք օլմալը
իտիլէր , քի պունուն իլէ՛ կիւնաճլարըմըզա
սունաճագ օլտուղումուզ գուրպանլար փաք
վէ թէքմիլ օլմագ կէրէք իտիյի պէյան օ-
լունա : Ս է հագիգաթ՝ էյէր Վրիստոս
քէնտիսի պիր կիւնաճքեար քիմսէ օլմուշ օ-
լայրտը , պիզիմ իչիւն նասըլ էօլէ պիլիրի-
տի :

Ժ . Հագիգաթ էօլէմէզիտի . զիրա օ զէ-
ման օնա՛ քէնտի կիւնաճլարը իչիւն էօլմէք
իճապ էտէրիտի :

Ս . Իմտի կէօրիւյօրսունուզ քի , կիւ-
նաճլարըմըզ եիւքլէնմէյէ՛ վէ գանը իլէ
պիզի սաթուն ալմազա՛ եալընըզ Մլաճըն

() զլու գատիր իտի , չիւն քի կիւնաճարդ՝
 եալընըզ օ՛ իտի : Պունուն իչիւն եազըլմըշ
 տըր քի , “Խէլաս՝ զայրի քիմսէնին վասի-
 դասը իլէ տէյիլ տիր • զիրա կէօք ալթընտա
 ատէմէր արասընտա վէրիլմիշ տախի զայրի
 ատ եօգ տուր , քի օնուն վասիդասը իլէ խէ-
 լաս պուլսագ կէրէք տիր” : Վարժ . 7 . 12 :
 (խմտի պէշինճի ճամարը գօլայ անկլայա
 պիլիրսինիզ : () նու պիրինիզ սէօյլէյին :

Ժ . “Լամա օ՛ (Վրիստոս) կիւնաճար
 իչիւն պիր գուրպան սունուպ՝ տայիմա ի-
 չիւն Լլաճըն սաղ եանընտա օթուրտու” :

Վ . Վրիստոսուն գուրպան տէյի սուն-
 տուղու նէ՞ իտի :

Ժ . Վէնտի քէնտիսինի :

Վ . Վէնտիսինի նէ՞ իչիւն գուրպան
 սունտու :

Ժ . Կիւնաճարըմըզ իչիւն :

Վ . ‘Նէ՞ իչիւն՝ “կիւնաճար իչիւն պիր
 գուրպան սունտու” տէնիյօր :

Ժ . Զիւն քի օ՛ սալթ պիր քէրէէ էօլ-
 տիլ :

Վ . Պու՛ խէլասըմըզա եթէրմի իտի :

Ժ . (իւպչէսիզ եթէրիտի :

Վ . Լաքին չին Կտակարանըն զէման-
 լէրինտէ՛ պիր տանէտէն զիյատէ գուրպան-
 լար սունմաղլարմըյըտը :

Ժ . Հագիգաթ օնլար չօգ գուրպանլար՝

սունարլարըտը , լաքին օնլարըն սունտուգ-
լարը՝ հայվանլար իտի . ամմա պուղալարըն
վէ քէչիլէրին գանը՝ կիւնաճը սիլէմէզլէր .
լաքին պիլ ա՛քս՝ Քրիստոսուն գանը գըյ-
մէթլի տիր :

Ա . Լ՜վէթ . Քրիստոսուն գանը՝ թա՛-
պիրէ կէլմէզ գըյմէթլի տիր . զիրա Քրիս-
տոս՝ նիհայէթսիզ եիւճէլմիշ վէ թէքմիլէն
հագգ վէ ա՛զիզ տիր . զիրա օ՝ “թէնտէ ա-
չիքեար օլմուշ Լ՜լաճ տըր” : Քրիստոսուն
գանը՝ պիւթիւն տիւնեանըն կիւնաճլարը-
նը սիլմէյէ քիֆայէթ էտէր պիր քէֆարէթ
տիր : Անն էտէրմիսինիզ քի , կիւնաճլա-
րըմըզըն ա՛վֆլըզը իչիւն պիզէ պիր գուրպան
տաճա սունմաղա իգթիզա էտէր :

Ժ . Խայըր . զիրա Քրիստոս պունուն
իչիւն էօլմիւշ իքէն , արթըգ հիչ պիր
գուրպանըն իգթիզասը եօգ տուր : Անն
քի Ղանիէլ մարգարէ խապէր վերիյօր՝ քի ,
Քրիստոսուն էօլիւմիւ՝ հէփ գուրպանլարա
վէ փէշքէշլէրէ պիր խիթամ վերէճէք տիր :
Ղան . թ . 27 : Լաքին՝ էյէր գուրպանլար
իլէ կիւնաճ սիլնմէյէ գապիլ տէյիլ իտի
խէ , Քրիստոստան էվվէլ նիչիւն գուր-
պանլար սունուլուրուտու :

Ա . Սիզէ Օ՛խական օրէնքին խուսու-
սունտա սէօյլէտիյիմ վագըթ , պու խու-
սունտա սէօյլէտիմ . վէ տէմիշ իտիմ քի ,

գուրպանլար՝ կէլէճէք օլան շէյլէրէ նիշա-
նէլէր իտի , վէ օնլար՝ պախուսուս Ս՝էսիա-
նըն իճրա էտէճէք օլտուղու ա՛մէլին նու-
մունէլէրի իտի : Իմտի կէօրիւյօրսունուզ
եա՛ գարընտաշլարըմ քի , գուզուլարըն վէ
սայիր հայվանլարըն գուրպանլարը՝ Լլաճըն
վա՛տ էթմիշ իտիյի կէլէճէք օլան Ս՝էսիա-
նըն գուրպանընըն նումունէլէրի իտի . վէ
պու նումունէլէր եա իշարէթլէր՝ Վրիստոս
քէնտիսի կէլէնէ գատար իճրա օլունմագտա
օլուպ՝ օնտան սօնկրա պաղգալ օլմալը իտի-
լէր :

Ժ . Պիր քէրրէ պիղէ տէմիշ իտինիզ քի ,
Եէհուտիլէրին տին ալինլէրի՝ պիր էվ պինա
էթտիքլէրի զէման՝ էղրաֆընտա վէ իշինտէ
գուրտուգլարը էյրէթի նէրտիպանլէրէ
րուպար օլունա պիլիր , քի օլ պինա պիթ-
տիքտէն սօնկրա , օնլար արթըգ իշէ եարա-
մազ օլտուղունտան օնլարը պօզարլար :

Ս . Լլվէթ . վէ Վրիստիան տինի էյլէ
պիր էվէ պէնկզէր . օ՝ Լլաճըն ինսան ճին-
սի իլէ սապիթ էթտիյի եէնի ա՛հտ տըր , քի
օնու Յիսուս Վրիստոսուն գանը իլէ գայիմ
էյլէտի : Լաքին Վրիստոսուն էօլիւմիւ՝
Ս՝ոմսէսին թէրթիպ էթտիյի ալընլարընը
պաղգալ էթտիյի սուրէթտէ՝ շիմտի պիղիմ
օնու կէօսթէրէն պիր ալինիմիզ եօգմու :

Ժ . Բապալըն Լիշամ Վա՛ամընը մը
տէրսինիզ :

Ա . Լսվելեթ , օլ ա՛ղիղ Լխշամ Գա՛ա-
մը Ռապալմըզ Յիսուս Վրիստոստան՝ պի-
ղիմ իչիւն փարալանան թէնի գուրպանը-
նըն՝ վէ կիւնաճլարըմըզն ա՛վֆըղը իչիւն
տէօքիւլէն գանընըն զիքրի իչիւն թախսիս
վէ թա՛յին օլմուշ տուր : Հէմ տախի Յի-
սուս Լֆէնտիմիզին իքինճի կէլմէսինին պիր
փէճի տիր , վէ թա օնուկ կէլմէսինէ գատար
քիլիսէտէ իճրա՛ օլունմալը տըր : Լլթընճը
համարըմըզ նէ՞ իտի :

Ժ . “Լշթէ տիւնեանըն կիւնաճընը գալ-
տըրան Լլաճըն Գուզուսու” :

Ա . Պու սէօզէրի քիմ՝ սէյլէտի :

Ժ . Սուրբ Հովհաննէս Սկրտիչ :

Ա . Վիմի՞ն իչիւն սէյլէտի :

Ժ . Յիսուս Վրիստոս Լֆէնտիմիզ ի-
չիւն :

Ա . Յիսուս Վրիստոս Լֆէնտիմիզին
նիչիւն Գուզու տէնտիյինի թէքրար թա՛-
րիֆ էթմէյէ հաճէթ եօ՛գ տուր : Լաքին
նիչիւն Լլաճըն Գուզուսու տէնիյօր :

Ժ . Չիւն քի օնու վէրէն Լլաճ տըր :

Ա . Լսվելեթ՝ պէնիմ գարընտաշլարըմ ,
“Լլաճ տիւնեայը պու գատար սէվտի քի ,
քէնտի եալընըզ տօղուշ ()ղլունու վէրտի ,
թաքիմ հէր օնա ինանան՝ ղայպ օլմայա ,
իլլա էպէտի է՛օմրէ՛ մալիք օլա” : Յովհ .
գ . 16 : Լսքի նօմօս ալթընտա գուրպան

օլան գուղուլարը սունանլար կիւնաճքեար քիմսէլէր իտի . լաքին պուրատա գուղուլու թէտարիք էտէն Լլաճ տրր , վէ գուրպան օլաճագ՝ քէնտինին պիրիճիք () զլու տուր : Լլաճըն գուղուսու հագգընտա նէ^Թ տէնի- յօր :

Ժ . ()՝ “Տիւնեանըն կիւնաճլարընը գալտըրըր յօր” :

Ս . Լլվլէթ , օ՝ տիւնեանըն կիւնաճլա- րընը եիւքլէնիյօր , եա՛նի ա՛յնի պիր մաճ- պուս դօմրուգտան ազատ օլտուղու կիպի՝ պիղի կիւնաճըն ա՛ղապընտան ազատ էտէ- յօր . հէմ տախի պիր քիմսէ քէնտի պաղէ- սինտէն պիր զարարլը Ֆիտանը գալտըրտը- ղը կիպի՝ օ տա ա՛յնի էօյլէ տիւնեանըն կիւ- նաճլարընը գալտըրըր : Լաքին Վրիստոս Լլֆէնտիմիզ պիղիմ՝ կիւնաճլարըմըղը նա՛ սըլ գալտըրըր :

Ժ . ()՝ օնլարը քէնտի իւղէրինէ եիւք- լէնտի . “Վրիստոս Լլաճըն իւղէրինտէ քէնտիսի թէնինտէ կիւնաճլարըմըղը եիւք- լէնտի” (ա՛ Պէ . ք . 24) , “Ս է պիղէ գարշը օլան պիղէ զըտտ օլան այինլէրին էլ- եաղըսընը մաճվ էյլէտի , վէ օնու խաչա մըխլայարագ՝ օր թատան գալտըրտը” : Վոդ . ք . 14 :

Ս . Լլեաղըսը սէօղիւնտէն նէ^Թ անկ- լարսընըղ :

Ժ . Պիր թէմէսիւք , եա'նի ագչէ էօւ տիւնճ' ալան քիմսէնին' պօրճլու օլտուղու քիմսէյէ' ագչէյի էտա էտէճէք վագթը վէ օլ միգտար ագչէ օնա պօրճլու օլտուղունու թահգէգ էտէր պիր քեաղըտ քի , ալաճագլընըն էլինէ' վէրիլիբ :

Ս . Փէք էյի . լաքին պէօյլէ պիր թէմէսիւյի երրթմաղա քիմի'ն հագգը վար :

Ժ . Եա'լընըզ պօրճու էտա էտէն քիմսէնին :

Ս . Իմտի պիղիմ' պօրճլու օլտուղումուղու պէյան էտէն թէմէսիւյի նիչիւն "Քըրիստոս խաչտա մըխլամաղըլա մահվ էյլէտի" տէնիյօր :

Ժ . Ձիւնքի Քըրիստոս' պիղիմ' կիւնահլարըմըզըն պօրճունուն տէֆթէրինի' խաչըն իւզէրինտէ էօլմէսի իլէ' րէսիտ էյլէտի :

Ս . Փէք կիւզէլ' էօյլէ' տիր : Ե իմտի եէտինճի համարըմըզը զիքր էտին :

Ժ . "Սիրա Պասէքիմիզ Քըրիստոս' պիղիմ' իչիւն գուրպան օլտու" :

Ս . Քըրիստոս նիչիւն "Պասէքիմիզ" տէնիյօր : Լաքին էվվէլա' իշպու համարտա զիքր օլունան Պասէք լուղէթի նէ' տէմէք տիր :

Ժ . Պասէք' Եէհուտիլէրին պիր պայրամը իտի , քի օնտա հէր պիր ֆամիլեա սահիպի պիր գուղու պօղաղլամաղա մէճպուր ի .

տի , քի օնտան՝ պիւթիւն Փամիլեա խա-
մուրսուղ էքմէք վէ աճը օթլար իլէ պէրա-
պէր եէմէլի իտի :

Ս . Պու՝նէ՞ զէման թա՛յին օլունտու :

Ժ . Խսրայէլ օղուլարընըն Ս՝ըսըր տի-
յարընտան չըգտրգլարը կէճէտէքի , մէլէք
Ս՝ըսըրլըլարըն հէփ իլք տօղմուշ օղուլա-
րընը էօլտիւրտիւ : Լւլա՛հ Եէհուտիլէրէ
էմը էթտի քի , հէր պիր էվտէ պիրէր գու-
ղու պօղաղլասընլար , վէ օնուն գանընտան
գամիուլարընըն սօվէլէրինէ սէրփսինլէր ,
շէօլէ քի՝ մէլէք Ս՝ըսըրլըլարըն իլք տօղ-
մուշ էվլատլարընը վուրտուղու զէմանտէ՝
գան իլէ իշարէթ օլմուշ Խսրայէլլուլէրին
էվլէրինի կէլնն վէ օնլարը տօգուճմասըն :
Օ՛խրա Էտաէն լուղէթի Խ՝պրանիճէտէ կէչ-
մէք տէմէք տիր :

Ս . Փէք տօղրու . լաքին Պասեք գու-
ղուսու իլէ Վրիստոս՝ պիրի պիրինի նէտ
պէնկզէյօրլար :

Ժ . Վրիստոս՝ Պասեք գուղուսու կիպի՝
պիղիմ իչիւն գուրպան օլունտու . օնուն
գանը՝ պիղի լա՛նէթ ու պէտտուա՛տէն աղատ
էտէյօր , վէ կէլէճէք զաղապտէն հըֆղ է-
տէյօր : Իմտի Լ՝ուաքեալ օնա՝ պու սէպէպ-
տէն “Պասեքիմիղ՝ տէյօր :

Ս . Կիւղէլ . Շիմտի՝ սօնկ համարըմըզ
նէ՞ իտի :

Ժ. “()” (Յիսուս Վրիստոս) կիւնաճարըմըղա քէֆարէթ տիր , վէ եալընըղ պիղիմքիլէրէ տէյիլ՝ իլլա պիւթիւն տիւնեանընքիլէրինէ տախի” :

Ս. “Վէֆարէթ” եախօտ “Վաւութիւն լուղէթի նէ՞ տէմէք տիր :

Ժ. կիւնաճըն ա՛վֆլըղը իչիւն սունուլան գուրպան տէմէք տիր :

Ս. Ս է պուրատա՛ կիւնաճարըմըղա քէֆարէթ տէյիւ քի՛մ իչիւն տէնիյօր :

Ժ. Յիսուս Վրիստոս իչիւն :

Ս. ‘Նի՛չիւն՝ եալընըղ պիղիմքիլէրինէ տէյիլ՝ իլլա պիւթիւն տիւնեանըն կիւնաճարընա՛ տախի քէֆարէթ տէնիյօր :

Ժ. ‘Չիւնքի օ՛ պիւթիւն տիւնեանըն ուղուրունա էօլտիւ :

Ս. Եէհուտիլէրին գուրպանլարը՝ եալընըղ Եէհուտիլէր խալգը իչիւն իտի , լաքին պիլ ա՛քս՝ Յիսուս Վրիստոս քէնտինի “Ճիւմլէ ատէմլէր իչիւն” սունտու , շէօյլէքի՛ տիւնեատա հիչ պիր կիւնաճքեար եօգտուր քի , Յիսուս Վրիստոսուն գուրպանընտան տիշարը գալսըն , վէ օնտա՛ կիւնաճարընըն ա՛վֆլըղընը պուլամաղ օլտուն :

Ումարըմ եա՛ գարընտաշլարըմ , սէօյլէնիլէն շէյլէրին ճիւմլէսինի էյի անկլաւընըղ . վէ էյէրչի կիւնաճքեարլար էօլիւմէ միւսթաճագգ օլտուլար՝ վէ նօմօս հէր :

պիր իդա՛աթսրզւըգ ա՛մէլինէ գարշը լա՛նէթ օգուտուղունտան օնլար պէտտուա՛ ալթընտա գալտըլար իսէտէ , շիմտի սիղին ճիւմէնիզ՝ օնլարըն նանըլ գուրթուլա պիւլէճէքլէրինի էյի անկլատընը :

Ժ . Լձվէթ . լաքին Լլաճ՝ քէնտինին եալընըղ տողուշ ()ղլունու վէ՛րմէքսիղին՝ վէ պուգատար էյի օլան Յիսուս Վրիստոս պէօյլէ պիր րէզիյ էօլիւմ չէքմէքսիղին տիւնեայր գուրթարամաղմըյըտը :

Ս . Պու սիւալի չօդ քիմսէլէր էտէյօր , վէ էթտիքլէրինէ թա՛ճիւպ էթմէլի տէյիլիղ . զիրա պու մատտէյէ իլք նաղար էթտիյիմիղտէ կէօրիւնիւր քի , ճիւմէյէ Վաատիր վէ էյլիքքեանի օլան Լլաճ (Ժա՛ալա քի՝ կիւնաչքեարլարա պու գատար թէքմիլ մէրճամէթ էտէյօր , օնլարը գօլայճէ խէլաս էտէ պիլիրիտի . էվվէթ՝ Վրիստոս պու տիւնեայէ գուլ սիֆաթընտա կէլիպ՝ պիղէ պէտէլ էզիյէթ վէ էօլիւմ չէքմէքսիղին՝ սալթ պիր սէօղ իլէ պիլէ Լլաճ օնլարը գուրթարա պիլիրիտի կէօրիւնիւր : Լաքին էյէր պու մատտէյի պիր էյի տիգգաթ իլէ թէֆթիշ էտէճէք օլուրսագ , թէզ պուլաճաղըղ քի , պու միւմքիւնսիւղ իտի : Իլք միւքեալէմէմիղտէ Տալա սիղէ կէօսթէրտիմ՝ քի , Լլաճ (Ժա՛ալա քէնտի մախլուգաթլարընըն Տիչ պիրինէ՝ օնլար օնուն էմրի շէ-

րիֆլէրինէ թէքմիլէն իդա'աթ էթտիքլէրին-
տէ պիլէ' ասլա պիր շէյ պօրճլու տէյիլ
տիր , վէ օնլար' օնա իդա'աթսրզլըդ հէր
պիր կէօսթէրտիքլէրի թագտիրտէ օնլարըն
ճէզասընը վէրմէյէ հէր վէճհիլէ հագգը
վար : Իմտի սիզէ Լալաճըն կիւնաճքեարլա-
րըն ճէզասընը վէրմէյէ հագգը վար իտիյի-
նի իսպաթ էթտիքտէն սօնկրա' շիմտի սիզէ'
օնուն ա'տալէթինին պէօյլէ էթմէյէ օնու
մէճպուր էթտիյինի կէօսթէրէյիմ : Խէ-
լաս մադլուպ էթմէյէ' Լալաճըն իւզէրինտէ
հիչ պիր հագգըմըդ եօղ օլտուղունու սի-
զէ իսպաթ էյլէտիմ' . վէ շիմտի սիզէ կէօս-
թէրէճէյիմ քի , օնուն նօմօսունա կէօրէ'
ճիւմլէմիզ պիլ իգթիզա ա'զապէ հիւքմ օ-
լունմուշուզ , քի պու հիւքմի ա'զապտէն
գուրթուլմագ իչիւն' կէօրէճէքսինիզ քի ,
Բրիստոսուն էզիյէթ ու էօլիւմիւ հէր վէճ-
հիլէ իգթիզալը իտի : Պունու սիզէ' պա'զը
փէք էյի անկլատըղընըդ էօրնէքլէր իլէ
թա'րիֆ էթմէյէ ճէհտ էտէճէյիմ : Պէյ-
լէրին' վալիլէրին պօրճու նէ' տիր , վէ օն-
լար նէ' իչիւն թա'յին օլունուրլար :

Ժ . Խալգը էյի նիզամտա սագլասընլար ,
վէ նօմօսլարը խալգա սագլաթսընլար :

Ս . Պունու իճրա էթմէք իչիւն օնլար'
էքսէրիյա նէ' էթմէյէ պօրճլու օլույօրլար :

Ժ . Եարամազլըդ իշլէյէնլէրին ճէզալէ-
րինի թէրթիպ էթմէյէ :

Այլ, Լէյէր պիր փատիշահ եա պիր վա-
լի՝ քէնտի մէմէքէթիմէտէ նոմոսլարըն ճիւմ-
լէսինի պադդալ էթմէյէ՝ հէփ մէհքէմէլէրի
գափամաղա՝ հէփ հապսխանէլէրի վէ զըն-
տանլարը աչմաղա՝ վէ ճիւմլէ զապիղլէրի
տաղըթմաղա նիյէթ էտիպ նիյէթինի իճրա
էյլէսէ, օ մէմէքէթ նանըլ օլուրուտու :

Ժ. (Օրատա հէր շէյ գարմագարըըզդ
օլուրուտու :

Այլ, Լաքին պու գատար քէօթիւ պիր
շէյ խէյալ էթմէյէ հաճէթ եօգ տուր :
Եալընըզ թահմին էտէլիմ քի, զապիղլէր
պաղլարտան պաղչէլէրտէն հէր քէսէ քէյ-
ֆինէ կէօրէ մէյվէ քէսմէյէ միւսա՝ատէ
էթսէլէր, նանըլ օլուրուտու :

Ժ. Թէզ պաղլարտան պաղչէլէրտէն
մէյվէլէր տիւքէնիրիտի :

Այլ, Լէյէր օնլար հէր քէսի քէյֆինէ
կէօրէ պրաղաճագ օլսալար, հէր քէս հայ-
վանընը պօշ պրաղըպ գօնշուսունուն թար-
լասընտա օլան էքինի եէր շիյնէրիտի, վէ է-
քինլէր պիւթիւն պօղուլուրուտու : Այլ է
պունճիլէյին պիր գաչ եարամաղ քիմսէլէր
պիր մէմէքէթի ալթ իւսթ էտէրլէրիտի :
Պունտան կէօրիւրսիւնիւզ քի, նոմօս փէք
իգթիզալը պիր շէյ տիր, վէ օնսուղ հիչ
պիր մէմէքէթ տուրամաղ, հէմ տախի փէք
իգթիզալը տըր քի, հէր պիր զապիդ՝ վա-

լիտէն թա քէօյ սուպաշըսընա կէլինճէյէ
գատար՝ քէնտի նուֆուզունու սագլասըն ,
վէ գապահաթըլարը թէքտիր էտէրէք՝ նո-
մօսլարըն սագլանարղընը կէօզէթսին : Օյի-
րա գապահաթըլարը թէքտիր էթմէյէն զա-
պիդ՝ կէրէք Ալասըն նազարընտա վէ կէ-
րէք ինսանլարըն ի՛նտինտէ Էնիպիթի թէօհ-
մէթլի օլուր , վէ էհմալըղընտան հասըլ
օլան քէօթիւլիւյիւն ճէվապը օնտան սօ-
րուլաճագ տըր :

Եւ իմտի՝ էյ գարընտաշլար՝ պու ճիւմէ
ա՛լէմին փատիշահը Ալաս տըր : Ա՛լէմ
տէմէյիլէ՝ կէրէք կէօքլէրի վէ կէրէք եէրի
տէմէք իսթէրիմ՝ : Օյիրա պիղլիմ եէր՝ իւ-
ղէրինտէ սաքին օլան տօգուղ եիւղ միլիօն
ատէմլէրի իլէ՝ ճիւմէ ա՛լէմլէրին մէմէքէ-
թի իշինտէ պիր քիւշիւք քէօյ կիպի տիր :
Իմտի տէրիմքի , ճիւմէ ա՛լէմլէրին Բապ-
պը վէ Փատիշահը Ալաս տըր , քի օնու ի-
տարէ վէ իւղէրինէ զապիղլիք էտէն օ տուր .
վէ օնլարտա հիսապա կէլմէղ եարաթտըղը
մախլուգաթընը նիղամտա՝ սագլամալը տըր :
Ա՛ղը ֆէքրի օլմայան մախլուգաթլար՝ մէ-
սէլա կէօնա կէօն հայվանլար՝ Ալասըն օն-
լարա վէրտիյի դապիա՛թ հարաքէթլէրի-
նին օնլարա կէօսթէրտիյի եօլա կիտէրլէր ,
վէ օնլար՝ քէնտիլէրին խապէրի եօղ իքէն ,
քէնտի Եարատըճըլարընըն իրատէթինի իճ-

րա հտէրլէր : Լաքին Լլլա՜հ ա՛ղիմ ուշշա-
նըն ա՛գլ ու Փիքր իլէ տօնաթտրղը ինսան
վէ մէլէք ճինսի կիպի մախլուգլար տախի
օնլար կիպի մի :

Ժ . Խալըր . զերա Լլլա՜հ պիզէ իրատէի
ճիւղիյէ քերէմ էթմիշ տիր , վէ օնուն
վասիդասը իլէ՛ էյիյի վէ քէօթիւյիւ պի-
լէրէք վէ իսթէյերէք հտէ պիլիւրիզ :

Ս . Իմտի պու իրատէյի ճիւղիյէյի նի-
ղամտա դու թմագ իչիւն՝ Լլլա՜հ նէ՞ վէսի-
լէլէր թէրթիպ էթմիշ տիր :

Ժ . () պիզէ նօմօսլար վէրտի . վի վիէք
իճթիմալ տըր քի , պագի ա՛գլ ու Փիքրէ
մալիք օլան մախլուգլարա տախի էօյլէ էյ-
լէմիշ տիր :

Ս . Պու նօմօսլարա գուվլէթ վէրմէք
իչիւն՝ օնլարա նէ՞ զամմ էթմիշ տիր :

Ժ . Թէհտիտլէր , եա՛նի օնլարը դու թ-
մայանը ա՛ղապէ սալմագ գօրգու թմուշ տուր :

Ս . Լլվլէթ . Լլլա՜հ՝ Լգամ պապամը-
ղա տէտի քի , “ () Լսանա եասագ օլան ա-
ղաճտան եէտիյին կիւնտէ՛ էլպէթթէ էօլէ-
ճէքսին” : Փէք իճթիմալ տըր քի , Լլլա՜հ
ա՛ղիմ ուշշան քէնտի իրատէթինի մէլէքլէ-
րէ վէ սայիր ա՛գլ ու Փիքրէ մալիք օլան
մախլուգլարա տախի՝ պունուն էմսալի պիր
դարղ իլէ պէյան էյլէմիշ տիր : Ե իմտի
թահմին հտէլիմ քի , Լլլա՜հըն իրատէթի-

նի պիլէն պու մախլուգլարըն պա'զըսը ի-
դա'աթսըզլըգ էթմէյիլէ օնուն սապիթ վէ
գայիմ էյլէտիյի նիզամա մուտախէլէ էթ-
մէյէ ճէսարէթ էթսէլէր , վէ Ալլահ օն-
լարը պունուն իչիւն ճէվապ վէրմէյէ տա-
վէթ էթմէյիպ' օնլարը թէքտիր էթմէզտէն
սալը վէրսէ , նասըլ օլուրուտու :

Ժ . () Ելար շիւպհէսիզ տահա պէթէր
օլաճագլար . վէ օնլարըն' թէօհմէթլէրի ի-
չիւն թէքտիր օլմատըգլարընը սայրիլէրի
կէօրիւնճէ , օնլար տա օնլարըն ի'պրէթի-
նէ ույաճագլար . վէ պունտան պէօյլէ' հէր
շէյ ալթ իւսթ օլաճագ տըր :

Ս . Լ'վվէթ , հէր շէյ ալթ իւսթ օլա-
ճագ . արթըգ Ալլահ' Սահիպ օլամայա-
ճագ . ճիւմլէ ա'լէմխարապ օլմագտա' եա-
խօտ Ալլահ դուֆան վագթընտա կիպի' հէփ
ա'սը մախլուգաթլէրինի հէլաք էթմէքտէ
մէշղուլ օլմաղա մէճպուր օլաճագ . վէ է-
յէր Ալլահ պու ուսուլտա պիր զայրի ա'-
լէմեարատաճագ օլսա , Ալլահանի զապիդ-
լիք պունտան զիյատէ սըգը պիր դարզ ի-
լէ իճրա օլունմաղսա , օ տախի թէզ պու-
նուն կիպի հէլաք վէ խարապ օլաճագ :

Լաքին պու խուսուստա սէօյլէտիյիմիդ-
քիֆայէթ էտէր : Փէք աշիքեար տըր քի ,
Ալլահ ճիւմլէնին Սահիպի վէ Հաքիմի կի-
պի' օնուն էմրինէ իդա'աթսըզլըգ էտէն

հէր մախլուգաթը՝ թէքմիլ հագգ վէ ա՝ տալէթ գանուհու միւճէպինճէ թէօհմէթի- նէ կէօրէ ճէզասընը՝ վէրմէլի տիր , վէ դա- պահաթլարը հաֆիֆճէ ա՝վֆ էտէմէզ , եօղ- իսէ օնուն հիւքմու նուֆուզու խօր կէօ- րիւլիւր , վէ քէնտինին թա՛յին վէ թէրթիպ էթտիյի թանզըմաթ պիւս պիւթիւն պօ- ղուլուր :

Ժ . Իմտի էյէր Լըլահ հէր վէճհիլէ հէր պիր կիւնահքեարըն ճէզասընը վէրմէլի ի- սէ , պիզ նա՞սըլ խէլաս պուլա պիլիւրիզ :

Ս . Պուկիւն թէֆթիշէթմէքտէ օլտու- ղումուզ Լըլիզ Վիթապլարըն հէր պիր համարընտա աշիքեար կէօսթէրիլէն մատ- տէ հէման պու տէյիլ մի : Վրիստոսուն պու տիւնեայէ կէլիպ պիզիմ իշիւն քէֆա- րէթ գուրպանը տէյիւ էօլմէսինին սէպէպի պոլ իտի , շէօյլէքի՝ Պօղոս Լըաքեալըն (Հառի . Դ . 24—26) տէտիյինէ կէօրէ՝ Լըլահ պիր դարաֆտան հագգ վէ ա՝տիլ չըգսըն տէ , օպիր դարաֆտան կիւնահքեար տախի սատըզլանսըն :

Ժ . Լաքին Յիսուս Լաֆէնտիմիզ կիւ- նահ իշլէմէմիշ իքէն , կիւնահքեարլար ի- շիւն նա՞սըլ ճէզա չէքէ պիլիւրիտի :

Ս . Պու՝ Լըլահ թա՛ալանըն սըրըլարը- նըն պիրի տիր , վէ պու ճիւմէ իլէ օնու պիրազ անկլայա պիլիւրիզ : Լըլէր Յիսուս

Քրիստոս Լփէնտիմիզ սատեճէ պիր մախ-
լուդ օլմուշ օլսայըտը , օնու՛ն գապահաթմը-
լարըն պէտէլինէ էօլմէսի՝ հագիգաթ նա-
հագգ կէօրիւնիւրիւտիւ : Լաքին Յիսուս
Լըլահ օլուպ՝ նօմօսու վէրէն՝ քէնտիսի օլ-
մաղըլա՝ իպթիտատէն գապահաթմըլարըն իւ-
ղէրինէ թագրիր էյլէտիյի լա՛նէթի քէնտի
իւղէրինէ ալըպ տէ նահագգ օլմամասը գա-
պիլ իտի : ()՝ նահագգ օլմայարագ՝ քէն-
տի իւղէրինէ պիղիմ գապիա՝ թըմըղը ալմա-
ղա թէնէղիւլ էտիպ՝ թէնտէ կիւնահա լա-
յըգ օլան ճէզայը չէքմէյէ վէ պու՛նտան
պէօյլէ քէնտի նօմօսլարընըն վէ էպէտի ա՛-
տալէթինին գալապ էթտիյինի եերինէ կէ-
թիրմէյէ գատիր իտի : Լյէր պիրինիզ
պիրինիզէ պիր միգտար ագչէ էօտիւնճ վէր-
սէ տէ , օ՛ օնու էօտէմէսէ , նէ՛ էտէրի-
տինիզ :

Ժ . ()նու շէրա՛աթա տա՛վէթ էտէրի-
տիք :

Ս . Պու թագաիրտէ հաքիմին պօրճու
նէ՞ օլաճաղըտը :

Ժ . ()՝ պօրճլույու պօրճունու էտա
էթմէյէ մէճպուր էթմէլի իտի :

Ս . Լաքին տէյէլիմ քի հաքիմ օնա
ղօր էթմէսինի իսթէմէղսէ վէ , եինէ տէ
հագգը եերինէ կէթիրմէյէ արղուսու օլ-
սա , օ զէման նէ՞ էթմէլի տիր :

Ժ . () նա սատէճէ պու գալըր քի , ագ-
 չէյի քէնտիսի էօտէսին . վէ քիմնէ օնտան
 արթըգ շիքեայէթ էտէմէղ :

Ա . Փէք տօղըու . վէ Լփէնտիմիզ Յի-
 սուս . Վրիստոսուն տախի էթտիյի պու
 տուր : Վրիստոսուն գուրպանը՝ փէք ա-
 շիքեար պիր դարղ իլէ՝ Ալլահըն հէմմէր-
 համէթինի հէմհագգ ու ա՛տալէթինի կէօս-
 թէրիր , օնուն՝ կիւնահքեարը նէ գատար
 սէվտիյինի վէ կիւնահտան նէ գատար իք-
 րահ էթտիյինի պիրտէն կէօսթէրիր : Լփ-
 յէր Ալլահ կիւնահը քէֆարէթսիզ (քաւու-
 թիւնսուղ) ա՛վֆ էտէյիտի , հէր քէս ինա-
 նաճաղըտը քի , շիմտի չօգ քիմնէլէրին հա-
 գիգաթ ինանտըղարը կիպի քի՝ Ալլահ խայ-
 րը եախօտ շէրրի ասլա պիր շէյ եէրինէ սայ-
 մալ , վէ մախլուղլարընըն ա՛մէլու հարա-
 քէթլէրինէ ասլա պագմաղ , օլ զէման ա-
 տէմլէր՝ ա՛վֆըգ իչիւն մութէշէքքիւր օլ-
 մաղլարըտը , վէ կիւնահ իշլէմէյէ տահա
 զիյատէ ճէսարէթ ալըրլարըտը : Լաքին
 Ալլահ թա՛ալա ճիւմլէ ա՛լէմին հուզու-
 րունտա պէօյլէ պէօյիւք պիր գուրպան էթ-
 մէսի իլէ , քէնտինին՝ քէնտի նօմօսլարընը
 նէ գատար չօգ ի՛թիպարտա գութտուղու-
 նու՝ վէ սաղ Ալլահըն էլէրինէ տիւշմէսի
 նէ գատար գօրգուլու պիր շէյ օլտուղու-
 նու աշիքեար էտէր : Ալլահ կիւնահա լա-

յըգ օլան ճէղայը վէրմէմէքտէն՝ քէնտի պի-
րիճիք ()ղլունու էսիրկէմէյիպ էզիյէթլէ-
րէ վէ էօլիւմէ վէրմէսինի տաճա էվլա սայ-
տըգտան սօնկրա՝ օնուն կիւնաճա պագմաղ
իտիյինի ինանմաղա քիմ ճէսարէթ էտէ
պիլիը :

Եւ գարընտաշլարըմ , սիզին կէօզլէրի-
նիզ ճագիգաթ աջըըրսա , Վրիստոսուն
խաչընտա պէյան օլունան Ելլաճըն ()ղ-
լունուն էզիյէթլէրինտէ Փէտէրուլլաճըն
ճագգ ու ա՝տալէթինի վէ ա՝զիզլիյինի վէ
կիւնաճլարընըզըն պէջիւքլիւյիւնիւ դանը-
մասընը էօյրէնէճէքսինիզ : Պունուն իչիւն
սիզէ եալվարըրըմքի , տայիմա Վուրթա-
րըճըմըզըն էզիյէթլէրի իւզէրինէ թէֆէք-
քիւր էտին . պու կիւն սիզէ մեկնել օլու-
նան ճամարլարը խաղըրընըզտա դութուն ,
վէ ճիւմէտէն զիյատէ Ելլաճա տուա՝ էյ-
լէյին քի , Վրիստոսուն խէլասըմըզ իչիւն
տէօքտիւյիւ գըյմէթլի գանըն գըյմէթինի
վէ գուվմէթինի թէճրիւպէ իլէ անկլամա-
ղա սիզէ ի՛նայէթ վէրսին :

ԽԵԼԱՍ ԻՒԶԵՐԻՆԷ :

1 . Իմոյի նիճէքի պիրինին սուչու վասիդասը իլէ հէփ ատէմլէրէ հէօքմ'օլունմադ իչիւն (ա'ղապ) օլտու իսէ , պէօյլէճէ պիրինին սատադաթը իլէ տախի հէփ ատէմլէրէ էօմիւր սատադաթը իչիւն (պախշիլ) օլտու :
Հռովմ . Ե . 18 :

2 . Օխրա կիւնահըն իւճրէթի' էօլիւմ տիւր . ամմա Մլլահըն պախշիլի' Բապպըմըզ Յիսուս Քրիստոստա էպէտի էօմիւր տիւր : Հռովմ . Գ . 23 :

3 . Օխրա պիղտահա զայի'ֆլէր իքէն , Քրիստոս վազթընճա ֆասըզլարըն ուղուրունա էօլտիւ : Չիւն պիր քիմսէ կիւճիւլէ սատըղըն ուղուրունա էօլիւր . զիրա էյի քիմսէնին ուղուրունա' պէլքի պիր քիմսէ էօլմէյէ ճէսարէթ էտէ : Մմմա Մլլահ պիղէ' քէնտի մուհապէթինի պէյան էտէր , չիւն' պիղտահա կիւնահընարլար իքէն , Քրիստոս պիղիմ իչիւն էօլտիւ :
Հռովմ . Ե . 6—8 :

4 . Օխրա Մլլահ տիւնեայը պուդատար սէվտի քի' քէնտի եալընըղ տօղուշ Օղլունու վէրտի , թաքիմ հէր օնա ինանան' զայս օլմայա , իլլա էպէտի էօմէ մալիք օլա : Հռովմ . Գ . 16 :

5 . Օխրա սիղ' իմանըն վասիդասը իլէ ի'նայէթ իլէ

գուրլթուրլմուռլսուռնուռլ , վէ պու սիզտէն տէյիլ՝ Լլ-
աճըն պախլիլի տիր : Եփեսս . ք . 8 :

6 . Վէնտինինքիլէրէ կէլտի , վէ քէնտինինքիլէր
օնու դապուլ էթմէտիլէր . ամմա քիմլէր քի օնու
դապուլ էթտիլէր իսէ , օնլարա՝ օնուն ատընա ինա-
նանլարա՝ հէօքիլմէթ վէրտի՝ քի , Լլլաճըն օղուլլա-
րլ օլալար . օնլար քի դանլարտան տէյիլ՝ վէ թէն ի-
քատէթինտէն տէյիլ՝ հէմ ատէմ իրատէթինտէն տէ-
յիլ՝ իլկա Լլլաճտան տօղտուլար : Հնով . ւ . 11—
13 :

7 . Աերէէք կէրէէք տէրիմ սանա , էյէր պիր քիմ-
սէ հօգարըտան տօղմազսա , Լլլաճըն փատիլաճլղղընը
կէօրէմէլ : Հնով . ք . 3 :

8 . Լմմա Բուհուն մէյվէսի մուհապպէթ՝ շատլըգ՝
սէլամէթ՝ էօրքէտէ սապր՝ լադիֆլէք՝ էյլէք՝ իման՝
մաճհուպլղղգ՝ քէնտիյի զապդէ էթմէք տիր : Վաղ .
է . 22 :

Ա . Պունտան ագտէմքի միւքեալէմէմիլ-
տէ կէօրտիւք քի , էյ պէնիմ սէվկիլլիլ
գարընտաշլարըմ՝ կիլնաճլարըմըլ Լլլաճըն
Վուղուսուռնուռն էզիյէթլէրի վէ գուրպա-
նը վասիդասը իլէ մաճվ օլունտու , վէ քէն-
տիսի պիղիմ իչիլն պիր լա՛նէթ օլմաղըլա ,
պիղի լա՛նէթտէն խէլաս էյլէտի : Պուկիլն
սիղէ՝ պու Խէլաս էտիճինին պիղիմ իչիլն
նի՞ճէ էպէտի խէլաս քէսպ էթտիյինի՝ պու
ճապա խէլաստան պիղ նա՞ըլ Հիսսէտար օ-
լա պիլտիյիմիղի վէ սաճիճ իմանըն նիշա-
նէլէրի վէ մէյվէլէրի նէ՞ օլտուղուռնու պէ-
յան էթմէյէ ճէճտ էտէճէյիմ : Իլք հա-
մարըմըղը սէօյլէյին :

Ժ . “Իմտի նիճէքի պիրինին սուչու վա-
սիդասը իլէ հէփ ատէմլէրէ հէօքմ օլուն-
մագ իչիւն (ա՛ղապ) օլտու իսէ , պէօյլէճէ
պիրինին սատագաթը իլէ տախի հէփ ատէմ-
լէրէ էօ՛միւր սատագաթը իչիւն (պախշիշ)
օլտու” :

Ա . Իշպու համարըն իլք դարաֆը խու-
սուսունտա պիր չօգ սէօյլէմէյէ հաճէք եօգ-
տուր . չիւնքի ճիւմլէ ատէմլէրին իւզէրի-
նէ հիւքմի զաղապ կէթիրէն օլ թէք կիւ-
նահը՝ ճիւմլէ էվլատլարը քէնտիսի կիպի ի-
դա՛աթսըզ վէ կիւնահքեար օլան Ադամ
պապամըզըն կիւնահը խուսուսունտա շիմ-
տիյէ դատար սէօյլէնէնլէրտէն գօլայ անկ-
լայա պիլիրսինիզ . լաքին ճիւմլէ ատէմլէ-
րին իւզէրինէ էօ՛միւր իչիւն սատագաթ կէ-
թիրէն ա՛տալէթ նէ՛ օլտուղունու էյի անկ-
լամագ իչիւն կէրէք տիր քի , իպթիտա օ-
նուն պիզիմ իչիւն նէ քէսպ էթտիյինի պի-
լէսինիզ : Պունուն իչիւն իքինճի համարը
սէօյլէյին :

Ժ . “Օիրա կիւնահըն իւճրէթի էօլիւմ
տիւր . ամմա Ալահըն պախշիշի Քապպը-
մըզ Յիսուս Քստա էպէտի է՛օմիւր տիւր” :

Ա . ‘Նիճիւն էպէտի է՛օմրէ պախշիշ
տէնիլիյօր :

Ժ . Չիւնքի պիզ օնա միւսթա հազգ տէ-
յիլիտիք . զիրա պիզ՝ պիզտէն հէփ մագ-

լուս պօլանը իճրա էթտիքտէն սօնկրա , եի-
նէ քէնտիմիղի ֆայտասըղ գուլլար սայմա-
լըյըղ :

Ս . Լփվէթ մուհապպէթլու գարընտաշ-
լարըմ . վէ պիղ եալընըղ ֆայտասըղ գուլ-
լար տէյիլ՝ իլլա փէք գապահաթլը գուլլար
տախի իղ . չիւն պիղ՝ պիղտէն մաղլուս ու-
լունան շէյլէրին զըտտընը էյլէտիք , վէ հա-
լա էջլէ էթմէքտէ իղ . վէ էյէր Լփէնտի-
միղ Յիսուս Քրիստոս կիւնահլարըմըղըն
եիւքիւնիւ քէնտի իւղէրինէ եիւքլէնիպ՝
խաչըն իւղէրինտէ պիղիմ իչիւն էօլմէսի իլէ
օնլարտան պիղի խէլաս էթմիշ օլմասայրտը ,
միւսթահագգ օլտուղումուղ ճէզատան
գուրթուլմաղա հիչ ասլա պիր իւմիտիմիղ
օլմաղըտը : Լաքին պու քէրիմ Լալաս է-
տիճինին պիղիմ իչիւն էյլէտիյի սալթ պու
տէյիլ տիր . չիւն քի , էպէտի է՝օմլար քէսպ
էթմէք իչիւն պիղէ եալընըղ լա՛նէթտէն
ֆիտա օլունմասը քիֆայէթ էթմէղ . իլլա
Լլլահըն հուղուրունտա սատաղաթ վէ ի-
դա՛աթ իլէ կէյինմիշ կէօրիւնմէլիյիղ : Պիղ
պու սատաղաթը քէնտիմիղտէ պուլա պիլնը-
միյիղ :

Ժ . Խայրըր . զերա եաղըլմըշ տըր ,
“ Հիչ պիր սատըգ՝ պիր պիլէ եօգ տուր ” :
Հուլ . 77 . 10 :

Ս . Պիղ քէնտիմիղ սատըգ օլմաղըղը

մըզ իչիւն՝ պիղիմ սատագաթըմըզ Քրիստոս օլտու . վէ Մստուածաշունչտա պիր գաչ տէֆա՝ պուլտուղուժուղ օլ փէք կիւզէլ սէօղլէրին եա՛նի՝ “Բապպ սատագաթըմ տըր” սէօղլէրինին մա՛նասը պո՛ւ տուր : Պիղ կիւնաճլարըմըզն եիւքիւնիւ քէնտիւմիզ գալտըրմսղա գատիր տէյիլ իտիք , պու սէպէպտէն խէլաս էտիճիմիզ օլ եիւքտէն պիղի գուրթարմագ իչիւն՝ պիղիմ գապաճաթլարըմըզ քէնտի իւղէրինէ եիւքլէնտի : Պիղ՝ Մլաճըն կէօյէ գապուլ էթմէք իչիւն ճէր քէստէն մաղլուպ էթտիյի օլ թէքմիլ սատագաթա էրմէյէ գատիր տէյիլ իտիք , վէ պունտա տախի Հիսուս Լփէնտիւմիզ իմտատըմըզ եէթիչտի : ()՝ Մլաճըն նօմօսունու թէքմիլէն իճրա էյլէտի , վէ պու մինվալ իւզրէ քէնտինին գաղանտըզ սատագաթտան պիղի ճիսսէտար էտէր , քի օնուն վասիդասը իլէ պիղ տախի սատըգ (արդար) օլտըրուղ . եա՛նի Մլաճըն նազարընտա Հիսուս քէնտիսի սատըգ կէօրիւնտիւյիւ կիպի սատըգ կէօրիւնիւրիւղ : Լաքին պունու սիզէ՝ փէք գօլայ պիր էօրնէք իլէ աչմաղա ճէճտ էտէճէյիմ : Թաճմին էտէլիմ քի , պիր փատիշաճ՝ սարայընտա էտէճէք օլտուղու տիւյիւնէ պիր տիլէնճի տա՛վէթ էթմիշ օլսա , օնտան նէ՞ մաղլուպ էտէր :

Ժ. Լչլպէթ թէ օնտան մաղլուպ էտէճէք քի, կիյտիյի չուլ չափուլթու չըգարսըն տա՝ կիտէճէյի եէրէ միւնասիպ էսվապլէր կիյսին :

Ա. ()նուն պու կիյտիյի չուլ չափուլթ նէյէ պէնկզէտիլէ պիլիւր :

Ժ. Վրիստոսուն՝ էօլիւմիւ իլէ քէֆաւրէթ (քաւուլթիւն) էյլէտիյի կիւնաշլարըմըգա :

Ա. Ա է օնուն կիյէճէք օլտուղու էսվապլար նէյէ պէնկզէտիլէ պիլիւր :

Ժ. Վրիստոսուն սատագաթընա . զիրա օ՝ Լ՝զիզ Վիթապլարտա գաֆթան վէտիւյիւն էսվապլ տէնիյօր :

Ա. Պու զիքր էթտիյիմ էօրնէյի Յիսուս Վրիստոս Լ՝ֆէնտիմիզ քէնտիսի տախի սէօյլէմէյօրմու :

Ժ. Լ՝վիլէթ . օղլու իչիւն տիւյիւն էտէն փատիշաշըն թէմսիլինտէ զիքր էտէյօր :

Ա. Իմտի իլք համարըմըզըն մա՛նասը պու տուր . “Պիր ատէմին գապահաթը իլէ հէփ ատէմլէրին իւզէրինէ հիւքմի դազապ նիճէ կէլտի իսէ , ա՛յնի օնուն կիպի Լ՝լաշըն նօմօսունու թէքմիլէն իճրա էտէն՝ վէ պիլիւմ եէրիմիզէ օնա թէքմիլէն իգա՛աթ էտէն Յիսուսուն սատագաթը վասիդասը իլէ , ճիւմլէ ատէմլէրին իւզէրինէ Լ՝լաշըն պախշիշի օլան էպէտի է՛օմիւր կէլտի” : Ի.

քինճի համարըն իւզէրինէ պիր չօգ սէօյլէ-
մէյէ հաճէթ եօգ տուր . չիւն քի օնու՝
պունտան ագտէմ պիր սայիր միւքեալէմէ-
միզտէ պիր միգտար թէֆսիր էյլէտիք : Ա-
քին օնտա՝ էօլիւմ՝ նիճիւն “իւճրէթ” վէ է-
պէտի է՝օմիւր՝ “պախշիշ” տէնիյօր :

Ե . Չիւն քի պիզ էօլիւմէ միւսթահադդ
օլտուգ՝ լաքին էպէտի է՝օմրէ հիչ միւսթա-
հադդ օլմաղա գատիր օլմատրգ , վէ պիզէ
Լ՝լահըն ի՛նայէթինտէն պախշիշ տէյիւ
ճապա վէրիլմէսի տիր :

Ա . Իւչիւնճիւ համարըմըզ սէօյլէյին
քի , պու պախշիշի ալտըղըմըզ զէման նէ
հալտէ օլտուղոլմոլղու տինկէյէլիմ :

Ե . “Օիրա պիզ տահա զայի՛ֆէր ի-
քէն , Քրիստոս վագթընճա ֆասըգլարըն
ուղուրունա էօլտիւ : Չիւն պիր քիմսէ կիւ-
ճիւլէ սատըղըն ուղուրունա էօլիւր , զիրա
էյի քիմսէնին ուղուրունա պէլքի պիր քիմսէ
էօլմէյէ ճէսարէթ էտէ : Լ՝մա Լ՝լահ
պիզէ քէնտի մուհապպէթինի պէյան էտէր .
չիւն պիզ տահա կիւնահքեալլար իքէն
Քրիստոս պիզիմ իչիւն էօլտիւ” :

Ա . Քրիստոս պիզիմ իչիւն էօլտիւյիւ
զէման պիզ նէ՞ իտիք :

Ե . Տէնիյօր քի՝ “զայի՛ֆէր” իտիք . լա-
քին պունու էյիճէ անկլայամայօրուզ :

Ա . Քրիստոս Լ՝ֆէնտիմիզ՝ Ղ՝ազարու-
իս 16

սու՝ ԼՅ՝ ‘Ղազարոս տիշարը՝ չըգ’ տէյիւ
մէզարտան տիշարը չաղըրտըղը զէման՝ օնէ՞
հալտէ իտի :

Ժ . Տէօրթ կիւնտէն պէրու էօլմիւշ ի-
տի :

Ս . Օնն էտէրմիսինիզ քի , Ղազա-
րոս մէզարընտա հալա թէփրէնմէյէ պաշա-
մըշըտը , վէ թէքմիլէն թէքրար հայաթէ
կէլմէք իշիւն սալթ պիրաղ եարտըմա միւհ-
թաճ իտի :

Ժ . Խայրը . օնուն թէքմիլէն էօլմիւշ
օլտուղունա շիւպհէ եօգ տուր . վէ էյէր
Լֆէնտիմիզ օնու չաղըրմասայրտը , օնուն
թէնի գըյամէթէ գատար մէզարտա գալըր-
տը :

Ս . Շիմտի էյ պիրատէրլէրիմ՝ րուհա-
նի է՝օմիւր խուսուսունտա ճիւմլէմիզին հա-
լի պոլ տուր : Պօղոս Լ՝ռաքեալ տէմէյօր-
մու քի , Վրիստոսա տէօնմէմիզտէն էվմէլ
սուչլարտա վէ կիւնահլարտա էօլիւլէրիզ .
վէ էլպէթթէ էօլմիւշ օլան քիմնէնին հիչ
ասլա գուվմէթի օլմայըպ՝ պիւթիւն պիւ-
թիւնէ զայի՛ֆ տիր , հիչ պիր վէճհիլէ քէն-
տինի խէլաս էտէմէզ : Լաքին՝ պիզտէ էյ-
լիք էթմէնին սալթ Գո-վէլէլէ էքսիք տիր
տէյիւ պիր եէրտէ տէնտիյի վաճմը :

Ժ . Խայրը . լաքին տէնիլմիշ տիր քի ,
պիզ եարամազ վէ կիւնահլարտալարըզ :

Ա . Լոյսէ խէ՝ Լուսքեալ իլէ պէրա-
պէր՝ “Լլա՛ն քէնտի մուհապպէթինի պի-
ղէ պէյան էտէր” (Հոսթ . Խ . 8) տէսէք ,
հագգ տըր : Լաքին պիղիմ միւլահազա է-
տէճէք պիր զայէթ աղըր վէ զայէթ իգթի-
զալը մատտէմիզ տահա վար . վէ օ՝ պու-
տուր քի , Լեւտարանտա պիղէ թագրիր վէ
թագտիմ օլունան վէ պու գատար աղըր
պիր պահա իլէ գազանրլան ա՛ղիմ խէլաս-
տան հէր պիրիմիզ նանըլ հիսսէտար օլա
պիլիրիզ : Տէյէլիմքի , քէնտինէ պիր կէօմ-
լէք սաթուն ալաճագ հալի եօգ պիր փէք
Փուգարա քիմսէ վար , քի օնուն օլտուղու
մահալտէ՝ մաղազալար տօլուսու էսվապլա-
րա մալիք պիր փէք զէնկին ատէմպուլուն-
տուղունու էյի պիլիր : ()նուն պու շէյի
սատէճէ պիլմէսի օնա պիր Փայտէ էտէրմի :

Ժ . Խալըր . օ՝ օլզէնկին ատէմտէն պիր
կէօմլէք նանըլ ալա պիլէճէյինի տախի պիլ-
մէլի :

Ա . Րուհանի պիրէքէթլէր խուսուսի
տախի ա՛յնի պունուն կիպի տիր : Աիւնահ-
քեարլար իչիւն պիր խէլաս թէտարիք օլմօւշ
օլտուղունու սատէճէ պիլմէսի քիՓայէթ
էթմէզ : օնտան նանըլ հիսսէտար օլապի-
լէճէյիմիզի տախի պիլմէլիյիզ : Տէօրտիւն-
ճիւ համարըմըզ սէյլէյին :

Ժ . “Օիրա Լլահ տիւնեայը պուգա-

տար սէվտի քի՝ քէնտի եալընըղ տօղու շ () ղ-
լունու վէրտի, թաքիմ հէր օնա ինանան ղայպ
օլմայա , իլլա էպէտի է՝ օմրէ մալիք օլա՝ :

Ա . Ալլահ () ղլունու նիշիւն վէրտի :

Ժ . “Թաքիմ հէր օնա ինանան ղայպ
օլմայա , իլլա էպէտի է՝ օմրէ մալիք օլա՝” :

Ա . Լօյլէ իսէ , ղայպ օլմայաճագ օ-
լանլար քիմլէր տիր :

Ժ . Վրիստոսա հէփ ինանանլար :

Ա . Վրիստոսա ինանմագ նէ՞ տիր :

Ժ . () նուն Ալլահն () ղլու օլտուղու-
նու՝ վէ խաչ իւզէրինտէ կիւնահլարա քէ-
ֆարէթ (քաուլթիւն) էթմէք իլիւն էօլ-
տիւլիւնիւ ինանմագ տըր :

Ա . Լօյլէ տիր՝ էյ պէնիմ գարընտաշ-
լարլմ , լաքին պու սահիհ վէ խէլաս վէ-
րէն իմանէ մալիք օլմագ իշիւն սալթ՝
“Վրիստոսա ինանըրլմ” տէմէսի քիֆա-
յէթ էթմէղ : () նտան հիսսէտար օլմագ՝
վէ օնտա պիր սահիհ սէլամէթ վէ շաղլըգ
փունկարը պուլմագ իշիւն հէր վէճհիլէ
փէք իգթիզալը տըր քի , պու միւթտէյէ
պիւթիւն եիւրէյիմիզտէն ինանալմ , վէ
Վրիստոսուն՝ “Եա հէփ եօրուլմուշլար վէ
եիւքլէնմիշլէր՝ պանա կէլին վէ պէն սիզէ
րահաթ վէրէյիմ” (ԱՊԻ . Ժա . 28 ,)
“պանա կէլէնի ալա տիշարըր չըգարմայա-
ճաղըմ” (ՅԻՆ . Գ . 37) տէմէսի իլէ սուն-

տուղու խելասը գապուլ էտելիմ : Պէշին-
ճի համարըմըղ նէ՞ իտի :

Ժ . “Օ իրա սիղ իմանըն վասիդասը իլէ
ի՛նայէթ իլէ գուրթուլմուշուսուսուղ , վէ
պու սիղտէն տէյիլ՝ Լ՛լլահըն պախշիշի տիր :

Ս . Ի՛նայէթ իլէ գուրթուլմաֆ տէմէք
իլէ նէ՞ անկլարսընըղ :

Ժ . Խելաս՝ պիր պախշիշ տիր տէմէք
տէյիլ մի . եա՛նի օնու պիղ քէնտիմիղ գա-
ղանմաղա գատիր օլմատըղըմըղ իչիւն՝ պի-
ղէ Լ՛լլահտան ճապա վէրիլմիշ պիր պէրէ-
քէթ տիր :

Ս . Փէք էյի , լաքին պիղ պու ի՛նա-
յէթտէն նասըլ հիսսէտար օլա պիլիւրիղ :

Ժ . Իմանըն վասիդասը իլէ :

Ս . Պու իմանը պիղ քէնտիմիղ էտի-
նէ պիլիւրմիյիղ :

Ժ . Խալըր . զիրա տէնմիշ տիր քի ,
“պիղտէն տէյիլ” իլլա “Լ՛լլահըն պախշի-
շի տիր” :

Ս . Պու ճշմարտութիւնու ալթընճը հա-
մարըմըղտա տահա աչըդ թա՛րիֆ օլուսմուշ
պուլաճաղըղ , օնու սէօյլէյին :

Ժ . “Քէնտինինքիլէրէ կէլտի , վէ
քէնտինինքիլէր օնու գապուլ էթմէտիլէր .
ամմա քիմէր քի օնու գապուլէթտիլէր ի-
սէ , օնլարա՝ օնուն տտընա ինանանլարա՝
հէօքիւմէթ վէրտի քի , Լ՛լլահըն օղուլա-

ըն օլալար . օնլար քի գանլարտան տէյիլ վէ թէն իրատէթինտէն տէյիլ՝ հէմ ատէմ իրատէթինտէն տէյիլ իլլա Ալլահտան տօղտուլար” :

Ա . Պու համարտա “կէլտի” տէյիլ քիմի՞ն իչիւն սէօյլէնիյօր :

Ժ . Յիսուս Վրիստոս Աֆէնտիմիզ իչիւն օլմալը տըր :

Ա . Նիչիւն “քէնտինինիլէրէ կէլտի” տէնիյօր :

Ժ . Չիւնքի տիւնեա՝ վէ օնտա հէփ օլան շէյլէր օնուկ տուր . չիւն հէր շէյի եարատան օ տուր :

Ա . Իմտի Րապպ Աֆէնտիմիզ քէնտինինքիլէրինէ կէլտիյինտէ նա՞սըլ գապուլ օլունտու :

Ժ . “Քէնտինինքիլէր օնու գապուլ էթմէտիլէր” :

Ա . Աքին օնուկ օլանլարըն հիշ պիրիսիմի օնու գապուլ էթմէտի :

Ժ . ()նլարըն պա՛ղըսը օնու գապուլ էթմիշ օլմալը տըրլար , զերա տէնիյօր քի , “Վիմլէր քի օնու գապուլ էթտիլէր իսէ , օնլարա՝ օնուկ ատընա ինանանլարա՝ հէօքիւմէթ վէրտի քի , Ալլահըն օղուլլարը օլալար” :

Ա . Ավվէթ . եերին իւզերինտէ Աֆէնտիմիզ Յիսուս Վրիստոսու պա՛ղը գապուլ

էտէն՝ եա՛նի օնու՛ն ատընա ինանան քիմէ-
լէր տայիմա պուլունտու . գապուլ էթմէք
օնու՛ն ատընա ինանմագ տէմէք տիր , նիճէ
քի պու համարտա պէյան օլունույօր : Ա-
քին պու սահիհ Վրիստոնեալար՝ Ա՛ղիզ
Վրիթապարըն Ալլահըն օղուլարը տէտիք-
լէրի քիմէլէր՝ պու իմանէ քէնտի գուվ-
վէթլէրի իլէմի էրէրլէր :

Ե . Խայըր . զիրա տէնիյօր քի , օնլար՝
“ատէմ իրատէթինտէն տօղմատըլար” :

Ա . Պու եէնի տօղուշ նէ օլտուղունու՝
Յովհաննէսին Աւետարանընտա Աֆէնտի-
միդին Նիկողեմոսա՝ եօգարըտան տօղմա-
յընճա Ալլահըն փատիշահլըղընը կէօրէմէզ
իտիյիմիզի սէօյլէտիյինի պէյան էտէն հա-
մարը թէֆթիշ էթտիյիմիզտէ՝ տահա էյի
անկլայա պիլէճէյիզ : Պարգընա վարա պի-
լիրսինիզ քի , պուրատա պիր ըուհանի տօ-
ղուշ սէօյլէնիյօր , վէ պու՝ եալընըզ Ալ-
լահտան՝ վէ Ա՛ղիզ Րուհուն թէսիրինտէն
իճրա օլունա պիլիր : Աքին էյէր իմանը
քէնտիմիզ գազանամայօր իսէք , օնու նա՛
սըլ գազանա պիլիրիզ :

Ե . Տուա՝ էտէքէք օնու Ալլահտան
գալապ էթմէյիլէ՝ օնու քէսպ էտէմէզմիյիզ :

Ա . Շիւպհէսիզ էտէրիզ : Տուա՛մըզ
գապուլ օլունմագ իւմիտի իլէ տուա՝ էթ-
մէյէ պիզէ էօյրէտէն Ա՛ղիզ Վրիթապտա
պիր համար խադըրընըզա կէլիր մի :

Ժ . “Տիւէյին վէ սիղէ վերիլէճէք , ա-
րայրն վէ պուլաճագսընըղ , չալըն վէ սի-
ղէ աչըլաճագտըր . զիրա հէր տիլէյէն ա-
լըր , վէ արայան պուլուր , վէ չալանա ա-
չըլաճագտըր” : “Լամտի էյէր սիղ եարա-
մազլար իքէն , էվլատլարընըղա էյի վէրկի-
լէր վէրմէսինի պիլիւրսէնիղ , նէ՞ գատար
չօգ զիյատէ կէօքտէ օլան Պապանըղ օն-
տան տիլէյէնլէրէ Բուհ էլ Վուտս վէրէ-
ճէք” : Պ . 1 . Ժա . 9 , 10 , 13 :

Ա . Յակովբոս Լաքեալըն մէքթու-
պունտա տախի տէնիյօր քի , “Լէյէր սիղ-
տէն պիրի ի՛լմտէ էքսիք իսէ , հէփիսինէ
ճէօմէրտլիք իլէ վէրէն վէ սիթէմ էթմէյէն
Լլահտան տիլէսին , վէ օնա վէրիլէճէք
տիր” : Պօղոս Լաքեալ տախի Հոովմա-
լըլարա մէքթուպունտա տէր քի , իման
տինկլէմէ իլէ՛ վէ տինկլէմէք Լլահըն Աէօ-
զիւնիւն վա՛ղ օլմասը իլէ կէլիւր : Ա է պու-
սօնկ զիքր օլունան համարտան էօյրէնի-
րիղ քի , իման քէսպ էթմէնին պաշըլճա
վասիդասը Լլահըն Քէլամընը օգուճագ
վէ տինկլէմէք տիր , վէ պունու էթտիյի-
միղտէ՛ Լլահա նիյաղ էթմէլիյիղ քի , օ-
նու պիղէ՛ անկլամաղա վէ ինանմաղա էօյ-
րէթսին : Աքին պունու խաղըրմըղտա
սագլամալըյըղ՝ էյ պիրատէրլէրիմքի , պա-
ղը տէֆա՛ ատէմլէր իմանըն դապիա՛թը խու-

սոսուսուստա ֆարգլը ի' թիգատլէրտէ օլուր-
լար , վէ պու խոսուստա տողրու ի' թիգատ-
տէ օլմայան պիր քիմնէ , ղայէթ թէ՛ Տլիքէ-
լի եանղլըշլըգլարա տիւշէր , շէօյլէ քի ի-
ման նէ օլտուղուսու պիլմէղ իքէն՝ քէնտի-
նի սաճիճ իմանէ մալիք Տիւլեա էթմէյէ
միւպթէլա տրր : Պուստան էօթիւրիւ ղա-
յէթ իգթիղալը տրր քի , տողրու վէ սա-
ճիճ իման՝ Տէր մէվճիւտ օլտուղու եէրտէ՝
պիլ իգթիղա Տասիլ էյլէտիյի մէյվէլէր
նէ օլտուղուսու պիլէլիմ . եախօտ պաշգա
սէօղլէր իլէ՝ Քրիստոսա սաճիճան իման կէ-
թիրտիյիմիղէ նաճըլ պիլէ պիլէճէյիմիղէ է-
յի անկլայալըմ : Պուստան սօնկրաքի Տա-
մարըմըղ նէ՛ տիր :

Ժ . “Վերչէք կերչէք տերիմ սանա , է-
յէր պիր քիմնէ եօգարըտան տօղմազսա ,
Լլաճըն փատիշաճըղընը կէօրէմէղ” :

Ս . Լփէնտիմիղ պու սէօղլէրի քիմէ
սէօյլէտի :

Ժ . Եէճուտիլէրին պաշլարընտան պի-
րի օլան Լիկոգեմոսա :

Ս . ()՝ Քրիստոսա ինանտըմը :

Ժ . Օանն էտերիղ ինանտը . զիրա օ՝
կէճէ իլէ Լփէնտիմիղէ կէլտիյի զէման տէ-
տի քի , “Եա՛ խօճա՛ պիլերիղ քի Լլաճ-
տան խօճա կէլմիշսին , զիրա պու սէնին
էթտիյին մի՛ւճիղաթլարը՝ Տիճ քիմնէ՛ Լլ-
խ

լահ պիլէսինճէ օլմազսա էտէմէզ' : Յ. Լ. Գ. 2 :

Ա. Պու հագիդաթ պիր տիւրլիւ իման իտի , քի էյվահ' չօգ քիմնէլէրին մալիք օլտուգլարը իման եալընըզ պոլ տուր , քի օնլար' Յիսուս Վրիստոսուն' քէնտինէ վէրիլմիշ Մլահանի հիւքմ ու նուֆուզունու մի'ւճիզաթլէր իլէ սապիթ էտէն Մլահտան կէօնտէրիլմիշ պիր ա'զիմ փէյղամպէր օլտուղունու ինանմալէրի իլէ' Վրիստոնեայ աար քէնտիլէրինէ հագգ արը զանն էտէրլէր : Լաքին Լփէնտիմիզ 'Նիկողեմոսա' պէօյլէ ինանտըզը իշիւն գուրթուլաճագ տէտի մի :

Ժ. Խայրը . Լփէնտիմիզ օ'ա' "Լյէր պիր ատէմ եօգարլտան տօղմազսա , Մլահըն փատիշահլըզընը կէօրէմէզ" տէտի :

Ա. Լյիվէթ գարընտաշլարըմ . Լփէնտիմիզ օնա սայքի պէօյլէ տէմիշ կիպի օլույօր , "Հիւլեա էթմէ քի , սէնին պանա օլան պու իման զանն էթտիյին իլէ Մլահըն փատիշահլըզընա կիրէ պիլէճէքսին : Վապահաթլը' վէ կիւնահլար իլէ խարապ օլմուշ ատէմլէրէ , Մլահտան կէլմիշ սատէճէ պիր խօճա քիֆայէթ էթմէզ . օնլար' կիւնահլարը իշիւն քէֆարէթ էտէճէք' օնլարը սատագաթ իլէ կիյաիրէճէք' վէ պօյունլարընտա աարլմիշ օլան լա'նէթ ու պէտ-

տուա՝ տէն խելաս էտէճէք պիր Ղուրթա-
րըճըէ միւհլմաճլար տըր : Հէմ տախի օն-
լարըն եիւրէքլէրի Լ'զիզ Բուհտան իհեա
վէ թէճտիտ օլմալը տըր , շէյլէ քի , օն-
լար պիւս պիւթիւն եէնի մախլուգաթլէր
օլտունլար" : Լ'յէր իւչիւնճիւ միւքեալէ-
մէմիզ խաղորընըդտա իսէ , պիր ատէմ՝ կէօ-
յէ կիրմէյէ նէ՞ իչիւն եէնիտէն տօղմադ
կէրէք իտիյինի պանա սէյլէմէյէ դատիր
օլաճագսընը :

Ժ . Չիւն քի պիզ Փասիտ վէ կիւնահ-
քեարըզ , վէ կէյէ՝ հիչ պիր նապիաք վէ
ա՛զիզ օլմայան շէյ կիրմէյէճէք , հէմ տա-
խի՝ էյէր Լ'լահ պիզէ՝ օլտուղումուզ հալ-
տէ կէյէ կիրմէյէ միւսա՝ատէ էթմէյէ իս-
թէսէ պիլէ , օրատա րահաթ ու սա՝ատէթ-
տէ օլամայաճաղըզ . զիրա պիզլիմ սէվտի-
յիմիզ վէ մագպուլ սայտըղմըզ շէյլէրի
օրատա պուլամաղըզ :

Ս . Փէք տօղրու : Հ իմտի պունու
տիգգաթ էյլէ քի , Լ'ֆէնտիմիզ պու թագ-
րիրի Կիկոդեմոսա զայէթ շէտիտ պիր թէ-
քիտ իլէ էտէյօր . օնա տէմէյօր քի , էյէր
պիր ատէմ եօգարրտան տօղմաղա Լ'լա-
հըն փատիշահլըղընա կէրէհլ , իլլա օնու
կէօրէհլտէյօր . եա՛նի տէմէք տիր քի , դա-
պիա՝թըմըզճէ օլտուղումուզ հալտէ ճ'էն-
նէթին սէֆասընը սիւրմէյէ իսթի՝տատը-

մըզ եօգ տուր , ա՛յնի պիր քէօր՝ պիր կիւ-
զէլ սէյրանտէն հիչ պիր շէյ անկլայա պիլ-
մէտիյի կիպի , պու հալտէ պիզ տէ էօյլէ-
յիզ : Լաքին պու փէք իգթիզալը մատտէ-
նին իւզէրինէ պիր իքի շէյ տահա սէօյլէն-
սէ էյի օլաճագ : Շէննէթին րահաթ ու
սա՛ատէթինին զէվգինի անկլամագ իչիւն ,
նէ՞ մէշրէպտէ վէնէ՞ ախլագտէ օլմալըյրզ :

Ժ . Պիզ՝ Լալահը սահիհան սէվմէլի-
յիզ . զիրա Շէննէթին սա՛ատէթի՝ պաշ-
լըճա Լալահըն հուզուրունտա պուլունմագ՝
վէ օնա ի՛պատէթ վէ համտ ու սէնալէր
էթմէքտէն ի՛պարէթ տիր :

Ս . Լալահ պիզէ՝ օնու սէվմէյէ էմր
էթտի՞մի :

Ժ . Սօմօսուն իլք վէ պէօյիւք թէնպի-
հի՝ Լալահըմըզը պիւթիւն եիւրէյիմիզտէն
վէ պիւթիւն ճանըմըզտան վէ պիւթիւն
ֆիքրիմիզտէն սէվմէք տիր : Սաթի . իգ .
37 :

Ս . Պունտան ագտէմ կէօրտիւք քի ,
Լալամ պապամըզըն կիւնահա տիւշմէսին-
տէն պէրու՝ պու պէօյիւք թէնպիհի հիչ
պիր եարտըմըզ՝ քէնտի գուտրէթի իլէ իճ-
րա էթմիշ քիմնէ եօգ տուր , վէ պագի կիւ-
նահլարըն ճիւմէսի՛ին քէօքիւ օլան օլ կիւ-
նահ՝ պիզի Լալահըն հուզուրունտա թէօհ-
մէթլի՝ Շէննէթին սա՛ատէթինէ լայըգսըզ ,

վէ օնուն ի՛ղգէթինի անկլամաղա գուտրէթ-
սիղ էթմէյէ եէթէր : Պիր էօրնէք սիղէ՝
եէնիտէն տօղմամըլ ատէմ Ալլահը նիչիւն
սէվմէտիյինի էյիճէ պէյան էտէ պիլիւր :
Լէյէր քէօյիւնիւղիւն զապիդինէ գարշը
պիր թէօհմէթ իշէյէճէք օլսանըլ , վէ օ-
նուն իչիւն թէքտիրէ միւսթահագգ օլսա-
նըլ , օնու կէօրմէյէ իսթէրմիսինիղ ,
եախօտ օ՝ խադրընըլա կէլտիքտէ՝ եիւրէյի-
նիղ րահաթտա գալըրմը :

Ժ . Խօյըր . օլ հալտէ օլան քիմսէ՝ թէք-
տիր օլաճաղըմ տէյիւ՝ զայէթ գօրգար :

Ա . Լաքին էյէր պիրի սիղէ տէսէ քի ,
“՝՝ապիդ սիղին թէօհմէթինիղի էօյրէնտի ,
լաքին սիղի պիլքիւլլիյէ ա՛վֆ էյլէտի , վէ
օլ գապահաթընըլը եիւղիւնիւղէ վուրա-
ճագ տէյիլ տիր” . օլ զէման օնուն հու-
ղուրունտա կէօրիւնմէյէ գօրգարմը իտի-
նիղ . եախօտ օնու պու պէօյիւք ի՛նայէթի
իչիւն սէվմէղմի իտինիղ :

Ժ . Շիւպհէսիղ օնու սէվէրիտիք ,
զանն էտէրիմ օնու կէօրիւպ , օնա միւ թէ-
շէքքիւր օլտուղումուղու իքրար էթմէյէ
ա՛րղու էտէրիտիք :

Ա . Լաքին տէյէլիմ քի , օնուն սիղէ
ա՛վֆ էթտիյինի էօյրէնտիքտէն սօնկրա ,
պա՛ղընըլ ինանքր վէ պա՛ղընըլ ինանմաղ
օլսա , նէ՞ օլուրուտու :

Ժ. . () նուն ա՛վֆ էթտիյինի ինանանլար՝
չօգ սէվինիպ օնու սէվերլէր իտի , վէ հէր
հալտէ օնա միւթէշէքքիւր օլտուղլարընը
պէյան էթմէյէ ճէհտ էտերլէրիտի ինանմա-
յանլար իսէ՝ փէք րահաթսըղ օլուպ . տա-
յիմա գօրգուտա՛ օլուրլարըտը :

Ս . Լ.Յ սէվկիւլիւ գարընտաշլարըմ .
պիզիմ տախի հալիմիզ՝ Ալլահըն ի՛նտինտէ
պու տուր . օնա գապահաթ իշլէտիյիմիզի
պիլիրիզ . օնու սէվմէզիզ , վէ քէօթիւլիւ-
յիւ՝ թէքտիրսիզ գօմագտան իրագ օլան ա՛-
տիլ վէ հագգ Հաքիմի Փիքրիմիզէ կէթիրէ-
ճէք հէր շէյի խագըրմըղտան ուղագ տէֆ՝
էթմէյէ տիգգաթ էտերիզ : Աքին քէնտի-
սի Ալլահ օլան Ալլահըն () ղու Յիսուս
Քրիստոսուն ղայպ օլմուշու գուրթարմագ
իշիւն տիւնեայէ կէլտիյի՝ վէ պիզի գապա-
հաթըմըղտան խէլաս էտիպ պիզի Փէտերի
իլէ պարըշտըրմագ իշիւն խաչըն իւզերին-
տէ էօլտիւյիւ խապէր վերիլմիշ տիր . իմաի
Ա՛զիզ Բուհ եիւրէյի՝ պու ճշմարտութիւ-
նու գապուլ էտիպ սէվմէք իշիւն՝ աչարղը
զէման՝ եիւրէք եէնիլէնիր . վէ օ զէման պիզ
Ալլահը սէվերիզ , քի օնտան իլերի պունու
էթմէյէ իսթի՛տատըմըղ եօղուտու . վէ օ-
նու սէվտիյիմիզ զէման՝ օնա միւթէշէք-
քիւր օլտուղու մուղու կէսթէրմէք իշիւն օ-
նուն էմրի շէրիֆլէրինի հըֆզ էթմէքտէն

ղիյառէ պիղէ ճանի կէօնիւլտէն արդուլու
շէյ եօգ տուր : Լաքին պիր սաղ իմանըն
եհլւրէքտէ հասիլ էթտիյի իշպու թէպտիլ
լիյէ մախսուսճէ տիգգաթ էտէլիմ : Պու
թէպտիլլիք՝ հագիգաթ փէք պէօյիւք պիր
շէյ օլմալը տըր . չիւն Լֆէնտիմիզ օնու
եէնի տօղուշ թէսմիյէ էտէյօր : Պօղոս Բ
ռաքեալ Եփեսացւոց մէքթիւպիւնիւն իքին
ճի պաշընըն իպթիտասընտա՝ պիղիմ թէպ
տիլ օլմամըգտան էվվէլ պուլունտուղուսուզ
հալին խուսուսուսնտա նէ՞ տէյօր :

Ժ . Տէյօր քի , պիղ “ յուչլարտա վէ
կիւնահլարտա էօլիւլէր ” իտիք :

Վ . Պունտան նէ՞ տէմէք իսթէյօր :
Օւնն էտէրիմ պու համարը պունտան էվ
վէլ զիքր էթմիշիզ :

Ժ . Տէմէք իսթէյօր քի , պիղ՝ բուհճա
էօլիւլէրիզ , եա՞նի Բլաշը սէվմէզիզ , վէ
օնուն ի՞զզէթի իչիւն եաշամազըզ :

Վ . Սէզարընտա՝ Սարթա վէ Սարի
ամ իլէ պէրապէր օլան Եէհուտիլէր՝ Պա
զարոսուն հագիգաթ էօլիւլէրտէն տիրիլտի
յինի նէտէ՞ն պիլտիքլէրինի՝ պանա սէօյլէյէ
պիլիլմիսին :

Ժ . ()նուն՝ գալգըպ կէզտիյինի կէօր
տիւքլէրինտէն :

Վ . Եախօտ զայրի սէօղլէր իլէ , օնուն
տիրիլտիյինի պունտան պիլտիլէր , չիւն քի

օնուէն պիր սաղ. ատէմին էթտիյի հարա-
քէթլէրի էթտիյինի կէօրտիւլէր : Ալլահ
պիր ատէմէ րուհանի է'օմիւր վէրտիյինի
նանըլ անկլայա պիլիւրիզ . շիմտի պանա
սէօյլէյէ պիլիւրմիսինիզ :

Ժ . Պէլքի օնուէն՝ րուհանի է'օմրէ մախ-
սուս հարաքէթլէր էթտիյինի կէօրտիւլիւ-
միւզ վագըթ անկլայա պիլիւրիզ :

Ս . ()նլար նէ' տիր : Սօնկ համարըմըզ
նէ' իտի :

Ժ . “Ամա Րուհուն մէյվէսի մուհապ-
պէթ՝ շաղլըգ՝ սէլամէթ՝ էօրքէտէ սապը՝
լադիֆլիք՝ էյլիք՝ իման՝ մահճուպլուգ՝ քէն-
տիյի զապդ էթմէք տիր” : Վաղ . Ե . 22 .
23 :

Ս . Իմտի պէնիմ գարընտաշլարըմ , ի-
մանըն մէյվէլէրի՝ եախօտ րուհանի է'օմ-
րիւն ա'մէլէրի պուենլար տըր : ()նլարը
պիզտէ՝ եալընըզ Ալլահըն Րուհու հասիլ
էտէ պիլիւր . վէ պուենու՝ Ա'զիզ Րուհ՝ ճիւմ-
լէ Յիսուս Վրիստոսա ճանի կէօնիւլտէն
ինանանլարա հէր վէճհիլէ էտէճէք տիր , է-
յէրչի պա'զը տէֆա՝ եափաշ եափաշ օլույօր
խէտէ : Վէնտի դապիա՝թը հալինտէ նէ
Ալլահընը նէ տէ քէնտի ագրանընը սէվմէ-
յէն՝ Րուհուն իլք մէյվէլէրի տէյի Ալլահը
վէ ինսանը սէվմէյի քէսպ էտէր : Աիւնահ-
լարընըն աղըր եիւքիւնտէն գուրթուլամա-

տըղընտան եհւրէյի գըրըգ վէ րահաթսըզ
օլան քիմսէ , իման կէթիրմէքտէ սէլամէթ
վէ շաղըըգ պուլուր : () արթըգ օ էվվէլ-
քի ատէմ տէյիլ՝ իլլա Լ՝ զիզ Վիթապլա-
րըն սէյլէտիյինէ կէօրէ “Եէնիտէն տօղ-
մուշ” տուր : Լ՝ ֆէնտիմիզին իշպու սէօղլէ-
րի սէյլէմիշ իտիյի Նիկողեմոստա՝ պու-
նուէն կէրէէք օլտուղունուէն պիր աշըգ նու-
մունէսինի կէօրիւրիւզ : Յովհաննէսին Լ՝
ւետարանընտա օնուէն ատը իլք զիքր օլուն-
տուղու զէմանտէ՝ օնուէն հագգընտա նէ՞
սէյլէնիյօր :

Ժ . Տէնիյօր քի , օ՝ Յիսուս Լ՝ ֆէնտի-
միզէ կէճէ իլէ կէլտի :

Ս . Ս է եինէ օ Լ՝ ւետարանըն օն տօ-
գուղունճու պաշընըն սօնուէնտա՝ օնուէն
հագգընտա նէ՞ օգուրուզ :

Ժ . () գուրուզ քի , Յովսէփ Լ՝ րեմա-
թացիյէ՝ Լ՝ ֆէնտիմիզին կէօմիւլմէսինտէ
եարտըմ էյլէտի :

Ս . Լ՝ վվէթ . Լ՝ ֆէնտիմիզ իճրա էյլէ-
տիյի մի՝ւճիզաթլէրի իշիւն հէր քէստէն
ի՛զլէթլէնիր վէ մէտհ օլունուր իքէն , եա-
նընա կիւճիւլէ կէճէ իլէ կէլմէյէ ճէսարէթ
էտէն , Յիսուս իքի եարամազքեարլարըն
արասընտա խաչլանըպ՝ ա՛լէմէ վա՛ղ էթտի-
յի զէմանտէ՝ եանընտան այրըլմայըպ հէր
հալտէ օնա էմնիյէթ իլէ հարաքէթ էտէն

Մաքեալար, օնու թէրք էտիպ գաչտըգ-
լարը զէման՝ պու Վիկոդեմոս ալան աշի-
քեար օնուն շայիրտի օլտուղունու իգրար
էտէր, վէ օնա մուհապպէթին սօնկ խըղմէ-
թինի իճրա՝ էտէր: Իլը հարաքէթի պու
սօնկրաքի հարաքէթի իլէ՝ պիրի պիրինէ նէ՞
գատար զըտտըր: Պու նէ պէօյիւք թէպ-
տիլիք տիր. պուրատա պիր եէնի ատէմ
վար տէսէք հագգ տէյիլ մի:

Սէօյլէնէնլէրտէն կէօրիւյօրսունուզ՝ եա՞
գարընտաշլարըմ՝ ատէմլէրէ Յիսուս Քր-
րիստոսա իման վասիգասը իլէ խէլաս վա՞ղ
էթմէսինտէն՝ օնլարը խայըր ա՞մէլլէրտէն
կէրի գուծմագ հասիլ օլմաղ. իլա օնուն
զըտտը՝ օնլար էյի ա՞մէլլէրին հասիլ օլա-
ճագ եալընըղ սէպէպինէ գուլաղուղլանըր-
լար: Օյիրա էյի ա՞մէլ տէմէք՝ Մլահըն
մուհապպէթինտէն հասիլ օլան պիր ա՞մէլ
տէմէք տիր, եախօտ րուհանի է՞օմրիւն պիր
հարաքէթի քի՝ պիղ Մլահա մուհապպէթ
էթմէտիքճէ՝ եա՞նի Յիսուս Քրիստոսա ի-
նանմատըգճա իճրա էտէմէղիղ: Լաքին
Քրիստոսուն մուհապպէթի պիղի՝ քէնտի-
միղ իչիւն տէյիլ իլա պիղիմ՝ իչիւն էօլէն
վէ եինէ տիրիլէն իչիւն եաշամաղա մէճ-
պուր էտէր:

Իմտի սէօյլէնէնլէրին ճիւմլէսինի իճմա-
լէն պիր թէքրարլայալըմ քի , ա'ղլըմըզա
էյիճէ եէր էթսինլէր : Իլք իւչ միւքեալէ-
մէլէրտէ աշիքեար կէօրտիւք քի , ԱլլաՏըն
նազարընտա ա'ղապտէն զայրի շէյէ միւս-
թաՏագգ տէյիլիզ , վէ քէնտիլի յիմիզտէն
Ղ'էննէթին սա'ատէթինէ պիւս պիւլթիւն
լայըգսըզ՝ վէ օնուլն լէզզէթինի անկլամագ-
տան զայէթ ուղագըզ : Տէօրտիւնճիւ միւ-
քեալէմէտէ էօյրէնտիք քի , Յիսուս Քր-
իստոս Իֆէնտիմիզ խաչտա էօլմէսի իլէ
պօյնուլմուզտա ասըլմըշ օլան լա'նէթ ու
պէտտուա'տէն պիզի խէլաս էյլէտի , վէ
ԱլլաՏ պիզիմ կիւնաՏլարըմըզ իչիւն քէն-
տինին եալընըզ տօղմուշ () զլուլնու քէֆա-
րէթ վէրմէսի իլէ , քէնտինին ա'ղիմ ա'-
տալէթինի վէ մէրՏամէթինի պէյան էյլէ-
տի : Ա է իշպու սօնկ միւքեալէմէմիզտէն
անկլատըգ քի , Յիսուս Քրիստոս՝ պիզի
տէյիլ եալընըզ կիւնաՏլարըմըզըն եիւքիւն-
տէն խէլաս էյլէտի , իլա պիզիմ եէրիմի-
զէ ԱլլաՏըն ա'ղիզ նօ օսուլնու թէքմիլէն
տօլտուրուպ՝ պիզի քէնտի սատագաթը իլէ
կիյտիրիր : Էմ տախի կէօրտիւք քի , պիզ
պու ա'ղիմ խէլասըն Տիսսէտարլարը օլմա-
նըն սէպէպի՝ Յիսուս Քրիստոսա իման
տըր : ՆիՏայէթի ԱլլաՏըն պախշիշի՝ վէ
տէրուլնիմիզտէ Ա'զիզ ՐուՏուլն ա'մէլի օ-

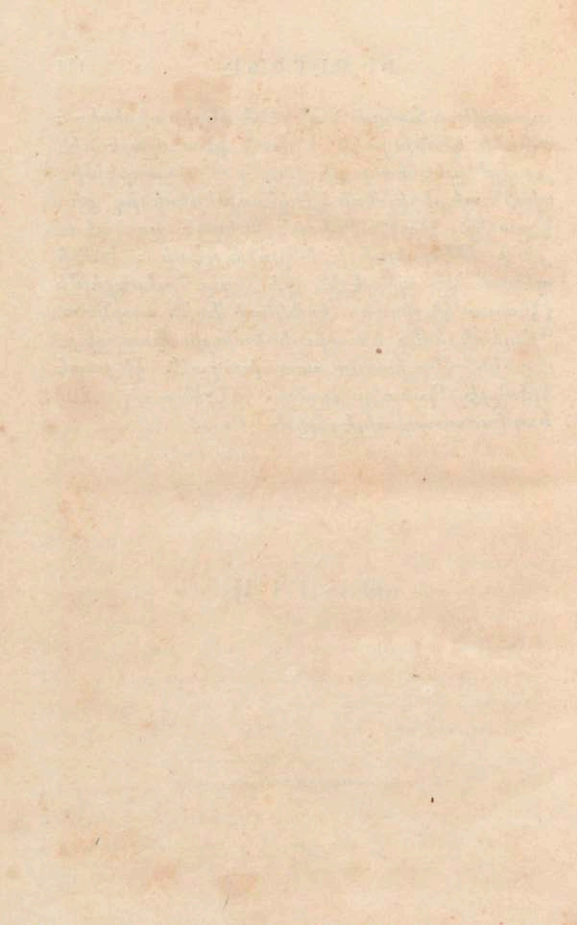
լան սաճի՛հ իմանըն մէյվէլէրինին գապիա՛-
թընը անկլատըդ : Պու տիրի իմանէ մալիք
օլան քիմնէլէրին ճիւմլէսինտէ՛ եիւրէք պիւ-
թիւն արզուլարը վէ մուհապպէթլէրի իլէ
թէպտիլ օլուր , վէ օնուսն հէփ ա՛մէլ ու
հարաքէթլէրի տախի տէյիշիրլէր :

Պէնի տինկլէմէքտէ վէրտիյինիլ տիգ-
գաթտան՝ վէ սիւալլէրիմէ վէրտիյինիլ ճէ-
վապլարտան՝ պու պէօյիւք ճշմարտութիւն-
լարը ԽԼԼԸ գապուլ էթտիյինիլի պա-
նա աշիքեար օլուր : Իյէր պու ճշմարտու-
թիւնլարըն սիլին էի-բէլլէրինիլէ զապդ է-
տիպ՝ սաճիհան Յիսուս Քրիստոսա ինան-
մաղըլա՝ իմանըն մէյվէսի օլան խաղաղու-
թիւնու եիւրէյինիլտէ տույտուղունուղու
կէրչէքտէն պիլսէմ՝ էյ պէնիմ մուհապ-
պէթլու գարընտաշլարըմ , նէ՞ գատար
շաղլանըպ քէնտիմի նէ՞ գատար սա՛ատէթ-
լու սայաճաղըմ : Եիւրէյի թէֆթիշ էտէ
պիլէն Լլաճ՝ սիլին քէնտինէ չէքիպ թէքմի-
լէն թէպտիլ էթմէյէ գատիր տախի օլան
եալընըղ օ՝ տուր : ()՝ քէնտինին ա՛ղիմ
մէրհամէթի իլէ՝ ճիւմլէնիլէ կիւնասքեար-
լար կիպի կիւնասքեարլըղըն պիշարէլիյինի
տույմաղա ի՛նայէթ վէրէ , շէօլլէքի՝ պիր
Խէլաս էտիճիյէ միւհթաճ օլտուղունուղու
էյի տույասընըղ , վէ ալլապ կէօնիւլլիւ ի՛-
թիմատ իլէ “Պանա կէլէնի ապա տիշարը

չըգարմայաճաղըմ՝ տէյէնէ սէյիրտէսինիզ :
 Ճանի կէօնիւլտէն Լալաճ Թա'ալայէ նի-
 յաղըմ պոլ տուր քի , ա'մէլու հարաքէթի-
 նիզին տէյիշիլմէսի իլէ կէօսթէրէսինիզ քի ,
 Լալաճըն Րուհու եիւրէյինիզտէ պու պէօ-
 յիւք թէպտիլլիյի իճրա' էյլէտի : Իմտի
 պէնիմ իլէ պիրլէշին քի , պու պէրէքէթի
 Յիսուս Քրիստոս Լաֆէնտիմիզին ատընտա'
 “Տիլէտիյիմիզ եա տիւշիւնտիւյիլմիւզ շէյ-
 լէրտէն հէր խուսուստա խադտէն զիյատէ
 էթմէյէ Վատիր օլանա” (Եփէս . 4 . 20)
 եալվարարագ տիլէյէլիմ :

ԹԻՆՍԵՍ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0545203

